

ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

นางสาวรัชนี อรรถลาภี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

**Farmers' Needs in the Operations of Agricultural Services and Technology
Transfer Centers in Norasing Sub-District, Pa Mok District, Ang Thong Province**

Miss Ratchanee Atthalapee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

ชื่อและนามสกุล นางสาวรัชณี อรรถลาภี

แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช คุรุทเมือง แสนเสริม
2. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2557

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์สำราญ สารบรรณ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช คุรุทเมือง แสนเสริม)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ศ.น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์สำราญ สารบรรณ ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สินี สุข คุรุฑเมือง แสนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เจียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม จากสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ถ่ายทอดความรู้และแนวความคิดในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ด้านวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่อำนวยความสะดวกทุกด้าน ซึ่งมีผลทำให้การศึกษาประสบผลสำเร็จ พร้อมกันนี้ขอขอบพระคุณเกษตรจังหวัดอ่างทอง เกษตรอำเภอป่าโมก และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครเกษตร และผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับ ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บ รวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณเกษตรกรทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลใน การทำวิจัยนี้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่ น้อง และเพื่อนๆ ที่เป็นกำลังใจและดูแล ช่วยเหลือสนับสนุนมาโดยตลอดจนการวิจัยสำเร็จลุล่วง ตลอดจนบุคคลต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ ที่ผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดในที่นี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและความปรารถนาดี ของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณและขอบคุณมาไว้ในโอกาสนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และสามารถใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลต่อไป

รัชณี อรรถลาภี

สิงหาคม 2557

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

ผู้วิจัย นางสาวรัชณี อรรถลาภี รหัสนักศึกษ 2559000274

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช ครูทเมือง แสนเสริม (2) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรในตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง 2) การรู้จักและความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล 3) ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ 4) ความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรและการรู้จักและความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรจำนวน 301 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้จำนวน 172 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square)

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 52.08 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.48 คน ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรจากผู้นำชุมชน พื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 19.43 ไร่ รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 106,075.58 บาท/ปี (2) เกษตรกรเกือบครึ่งมีความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในระดับปานกลาง (3) เกษตรกรมีความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4) ปัจจัยด้านอายุ อาชีพ จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร รายได้ ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ (5) ระดับปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะ ศูนย์ฯ ควรร่วมมือกับอาสาสมัครเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีต่างๆ ให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ทันสมัย น่าสนใจและเหมาะสม ซึ่งเกษตรกรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในพื้นที่

คำสำคัญ ความต้องการของเกษตรกร การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดอ่างทอง

Thesis title: Farmers' Needs in the Operations of Agricultural Services and Technology Transfer Centers in Norasing Sub-District, Pa Mok District, Ang Thong Province

Researcher: Miss Ratchanee Atthalapee ; **ID:** 2559000274;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Sineenuch Khрутmuang Sanserm; Associate Professor ; (2) Bumpen Keowan; Associate Professor ; **Academic year:** 2013

Abstract

The purposes of this research were to study 1) fundamental, social and economic factors of farmers in Norasing Sub-District, Pa Mok District, Ang Thong Province 2) knowing and knowledge of farmers about Sub-District Agricultural Services and Technology Transfer Centers 3) farmers' needs in the operations of Agricultural Services and Technology Transfer Centers 4) relationship of fundamental factors, social factors, economic factors of farmers, knowing and knowledge of farmers about Sub-District Agricultural Services and Technology Transfer Centers with farmers' needs in the operation of the centers 5) problems and suggestions for operational guidelines of the centers to meet with farmers' needs.

The research population was a number of 301 farmers in Norasing Sub-District, Pa Mok District, Ang Thong Province who had registered in farmers registration project. Taro Yamane formula at 0.05 error was used and a number of 172 farmers were selected by simple random sampling and drawing lots. The research instrument was interview form. Data was analyzed by frequency, percentage, minimum value, maximum value, standard deviation and Chi-Square.

Findings were as follows. (1) Over half of the farmers were female with their average age at 52.08 years. They completed primary education. Their average number of household members was 4.48 persons. Most received agricultural information from community leaders. Their average occupied area was 19.43 rai. Their average income from agricultural sector was 106,075.58 baht/year. (2) Nearly half of them obtained knowledge about Sub-District Agricultural Services and Technology Transfer Centers at medium level. (3) In overall, farmers' needs in the operations of Agricultural Services and Technology Transfer Center were at high level.

(4) It was found relationship between factors in age, occupation, number of attendance in agricultural training, receiving agricultural information, number of agricultural occupied land, income, farmers' knowledge about the Center and farmers' needs in the operation of the Centers. (5) Overall problem of farmers in the Centers' operation was at high level. For suggestion, the Centers were encouraged to cooperate with village agricultural volunteers and relevant work offices to continuously transfer new, advance, interesting and suitable knowledge/ technology to farmers for their further application in the area.

Keywords: Farmers' Needs, the Operations of Sub-District Agricultural Services and Technology Transfer Centers, Ang Thong Province

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามคำศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ	8
ความต้องการของเกษตรกรไทยที่มีต่อการประกอบอาชีพการเกษตร.....	12
การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล.....	14
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลนรสิงห์ อำเภอบางบาล จังหวัดอ่างทอง	22
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานทางสังคมและปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร	47
ตอนที่ 2 การรู้จักและความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	57
ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	64
ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคมปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	82
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร	82
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	102
สรุปการวิจัย	102
อภิปรายผล	111
ข้อเสนอแนะ	120
บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	128
ก ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์	129
ข แบบสัมภาษณ์	138
ประวัติผู้วิจัย	158

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	40
ตารางที่ 4.1 ปัจจัยพื้นฐานของเกษตรกรตำบลนรสิงห์.....	48
ตารางที่ 4.2 ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรตำบลนรสิงห์.....	51
ตารางที่ 4.3 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรตำบลนรสิงห์.....	54
ตารางที่ 4.4 การรู้จักศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลของ เกษตรกรตำบลนรสิงห์.....	57
ตารางที่ 4.5 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบล.....	61
ตารางที่ 4.6 ระดับความรู้ระดับความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการ เกษตรประจำตำบล.....	63
ตารางที่ 4.7 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการถ่ายทอด เทคโนโลยี.....	64
ตารางที่ 4.8 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการจัดทำ ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร.....	67
ตารางที่ 4.9 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการพยากรณ์ และการเตือนภัย.....	68
ตารางที่ 4.10 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการให้ บริการเกษตรกร.....	70
ตารางที่ 4.11 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการเป็น จุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ.....	71

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์.....	73
ตารางที่ 4.13	ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการในการดำเนินงานของศูนย์ฯในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี.....	74
ตารางที่ 4.14	ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการในการดำเนินงานของศูนย์ฯในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร.....	75
ตารางที่ 4.15	ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการในด้านการดำเนินงานของศูนย์ฯในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช.....	76
ตารางที่ 4.16	ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการในด้านการให้บริการเกษตรกร.....	73
ตารางที่ 4.17	ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ.....	78
ตารางที่ 4.18	แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคมปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ.....	79
ตารางที่ 4.19	ปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร.....	83
ตารางที่ 4.20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ.....	87
ตารางที่ 4.21	ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี.....	88

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล.....	22
ตารางที่ 4.23 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช.....	94
ตารางที่ 4.24 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการให้บริการเกษตรกร.....	96
ตารางที่ 4.25 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ.....	98
ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร.....	101

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีความเป็นอยู่ยังไม่ดีเท่าที่ควร เพราะประสบปัญหาต่างๆ ได้แก่ การผลิตสินค้ายังไม่ได้คุณภาพ ไม่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ อีกทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องด้านการเกษตร เกิดโรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ราคาสินค้าเกษตรเกิดการผันผวน ทำให้เกิดหนี้สินตามมา การถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีต่างๆ จากรัฐสู่เกษตรกรยังเป็นการสื่อสารทางเดียว ขาดการวิเคราะห์จากชุมชนถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และยังไม่สามารถบริหารจัดการชุมชนของตนเองได้ (นิภาพร ค้อมกลาง 2554:1-2)

จากแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) กำหนดให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่การคิดริเริ่ม การศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ดำเนินกิจกรรม และการติดตามประเมินผล เพื่อสามารถตอบสนองต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้อย่างแท้จริง และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่รัฐต้องการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น โดยสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง เพื่อชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้จัดตั้งศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขึ้นในปี 2542 เพื่อเป็นศูนย์กลางในการบริการด้านการเกษตรแบบเบ็ดเสร็จ ครอบคลุมทุกด้าน ณ จุดเดียว (One Stop Service) ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2543 โดยศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นศูนย์กลางในการให้บริการข้อมูลสารสนเทศด้านการเกษตรแก่เกษตรกร เป็นแหล่งพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยี เผยแพร่ข่าวสารและเทคโนโลยีด้านการเกษตร เป็นจุดสาธิตความรู้ด้านการเกษตร จัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร การพยากรณ์และเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช เป็นศูนย์กลางในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาการให้บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรของเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรเอกชน แกนนำกลุ่มอาชีพ และหน่วยงานต่างๆ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ร่วมกันคิด วิเคราะห์

วางแผน และบริหารจัดการชุมชน เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตร และยังส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสงวนบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างสมดุล และสามารถเป็นเครือข่ายในการขยายผลให้ชุมชนใกล้เคียงได้นำไปปรับประยุกต์ใช้ต่อไป (กรมส่งเสริมการเกษตร 2552:1-18)

ตำบลนรสิงห์ เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง มีการจัดตั้งศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จำนวน 1 แห่ง ในปี 2543 ในพื้นที่หมู่ที่ 6 ตำบลนรสิงห์ มีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร นับถึงเดือน พฤษภาคม 2556 ทั้งหมดจำนวน 301 ครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 4,229 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ทำนา 3,607 ไร่ พื้นที่ทำสวนจำนวน 477 ไร่ และพืชผักจำนวน 90 ไร่ และพื้นที่ทำการประมง จำนวน 89 ไร่ มีกลุ่มองค์กรด้านการเกษตร ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 กลุ่ม (สำนักงานเกษตรอำเภอป่าโมก 2555: 4-15) หลังจากดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลมาแล้วกว่าสิบปี พบว่าในปัจจุบันหน่วยงานต่างๆของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องนั้นยังมีการบูรณาการร่วมกันไม่มากเท่าที่ควรในการดำเนินงานผ่านศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ครบทุกด้าน และเกษตรกรไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ถึงศักยภาพของชุมชน ความต้องการของชุมชน ปัญหาของชุมชน และปัญหาอุปสรรคต่างๆในการทำการเกษตร ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาด้านการเกษตรในชุมชน

นอกจากนี้ แนวทางการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลได้เน้นว่าการส่งเสริมการเกษตรควรเริ่มต้นจากความต้องการของเกษตรกรในชุมชน โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึงความต้องการของชุมชน วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน พร้อมทั้งวางแผนการดำเนินกิจกรรม และการติดตามประเมินผลด้วยตนเอง มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์และทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ฯ สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ส่งผลให้ศูนย์ฯ สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพสามารถประสานประโยชน์ให้กับชุมชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลให้การส่งเสริมและพัฒนาด้านการเกษตรบรรลุเป้าหมายคือ การช่วยแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้เกษตรกรและครอบครัวมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และยั่งยืนต่อไป

ดังนั้น การศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงและ

พัฒนาการดำเนินงานของศูนย์ฯ ได้สอดคล้องต่อความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ และเพื่อพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลอื่นๆต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรในตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

2.2 เพื่อศึกษาการรู้จักและความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

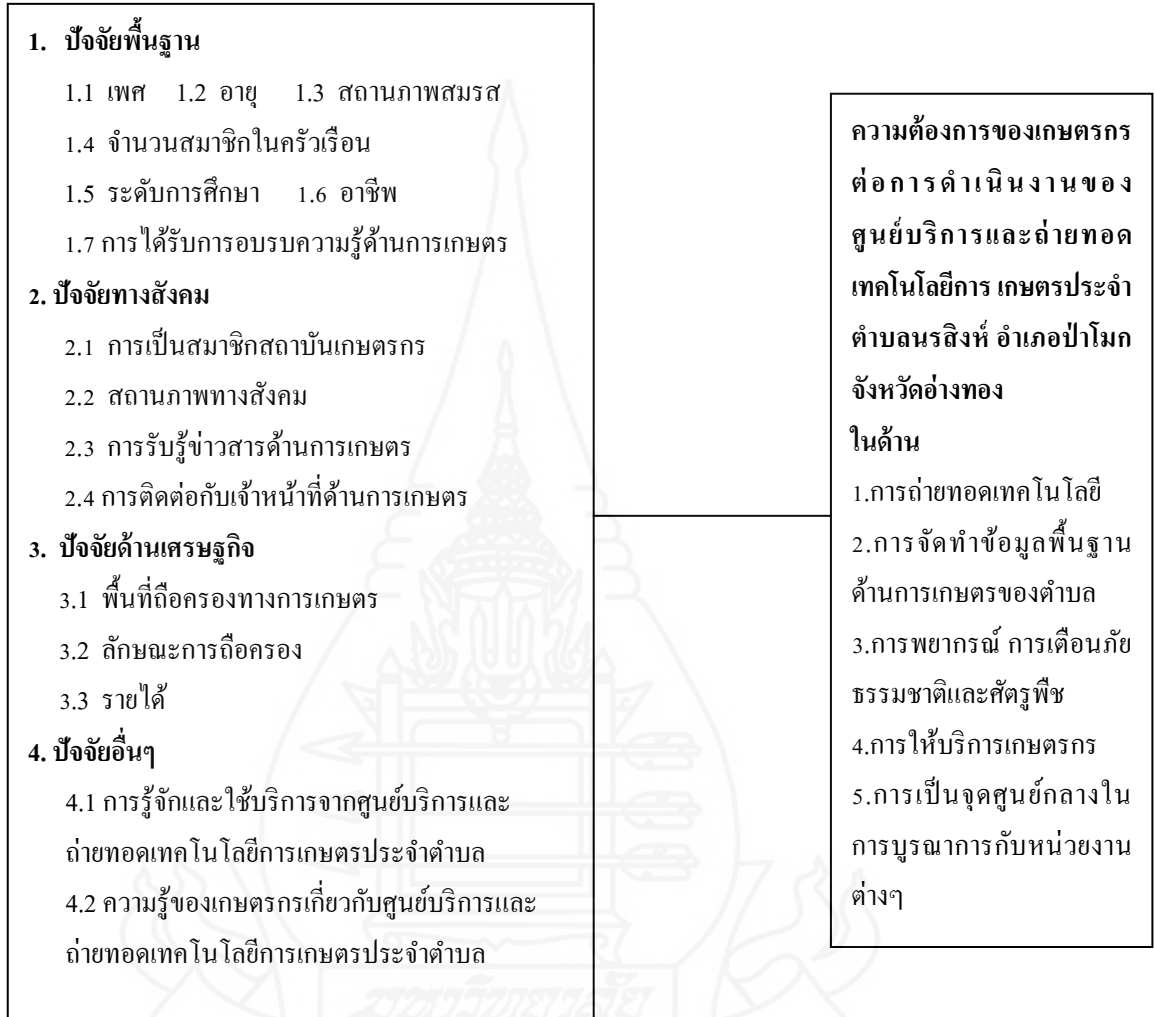
2.3 เพื่อศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

2.4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการรู้จักและความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ ของเกษตรกร กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

2.5 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย (conceptual framework) ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา อาชีพ การได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร **ปัจจัยทางสังคม** ได้แก่ การเป็น

สมาชิกสถาบันเกษตรกร สถานภาพทางสังคม การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ พื้นที่ถือครองทางการเกษตร ลักษณะการถือครอง รายได้ และปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ การรู้จักและใช้บริการจากศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนครสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 **ขอบเขตเชิงพื้นที่** การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรนับถึงเดือน พฤษภาคม 2556 ในตำบลนครสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง จำนวน 301 คน

5.2 **ขอบเขตเชิงเนื้อหา** การวิจัยครั้งนี้ ศึกษา ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร การรู้จักและใช้บริการจากศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช การให้บริการเกษตรกร การเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

5.3 **ขอบเขตเชิงเวลา** การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนครสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ระหว่าง เดือนพฤษภาคม 2557 ถึงเดือนมิถุนายน 2557

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่ตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง และขึ้นทะเบียนเกษตรกรนับถึงเดือน พฤษภาคม 2556 เป็นหัวหน้าครัวเรือน หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เป็นสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

6.2 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ หมายถึง ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลที่ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 6 ตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง เป็นศูนย์กลางในการให้บริการด้านการเกษตรเกษตรกรและบุคคลผู้สนใจ

6.3 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง หมายถึง ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านต่างๆ ได้แก่ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช การให้บริการเกษตรกร การเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ และด้านต่างๆตามที่เกษตรกรได้เสนอแนะ

6.4 แนวทางการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล หมายถึง การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช การให้บริการเกษตรกร และการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ

6.5 ปัจจัยพื้นฐาน หมายถึง ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ สมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา อาชีพ และการได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร

6.6 ปัจจัยทางสังคม หมายถึง หมายถึงข้อมูลทางด้านสังคมของเกษตรกร ได้แก่ การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร สถานภาพทางสังคม การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร

6.7 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ หมายถึง หมายถึงข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ พื้นที่ถือครองทางการเกษตร ลักษณะการถือครองและรายได้

6.8 รายได้ หมายถึง รายได้เฉลี่ยที่มาจากภาคการเกษตรซึ่งประเมินผลผลิตทางการเกษตรเป็นตัวแทนตามราคาของตลาดในขณะนั้น โดยไม่หักค่าใช้จ่าย

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

7.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของศูนย์ฯ และเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลอื่น ๆ ต่อไป

7.2 หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจเศรษฐกิจของเกษตรกรในชุมชน และเป็นฐานข้อมูล สำหรับนักส่งเสริม นักวิจัย และผู้ที่สนใจ ในการวิจัยครั้งต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่างๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
2. ความต้องการของเกษตรกรไทยที่มีต่อการประกอบอาชีพการเกษตร
3. การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
4. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

เดมส์คีย์ คทวนิช (2546: 150) กล่าวว่าความต้องการ (Needs) เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างแรงขับและแรงจูงใจในตัวบุคคล คือเมื่อใดที่บุคคลมีความต้องการเกิดขึ้นนั้น ก็เนื่องมาจากร่างกายอยู่ในสภาวะของการแสวงหาบางสิ่งบางอย่างที่ขาดหายไปหรือสูญเสียไปจนทำให้เกิดแรงกระตุ้นต่อร่างกายให้เกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น เพื่อตอบสนองสภาวะของร่างกายที่ขาดความสมดุลให้กลับสู่สภาวะปกติ โดยแบ่งเป็นสองประเภทใหญ่ คือ

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) ได้แก่ความต้องการน้ำ อาหาร อากาศ การพักผ่อน ความต้องการทางเพศความต้องการเหล่านี้จะต้องอยู่ในสภาวะสมดุล มิฉะนั้นจะเกิดการแสวงหาเมื่อขาดหรือขาดส่วนเกินความต้องการออกไปจากร่างกาย

2. ความต้องการทางจิตใจ (Psychological Needs) เป็นความต้องการที่บุคคลจะได้อาสาโดยต้องอาศัยการตอบสนองจากคนอื่นๆ ในสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ เช่น ความต้องการความรัก ความอบอุ่น ความมั่นคง ความปลอดภัย ความต้องการการยอมรับจากสมาชิกอื่นในสังคม ต้องการความเคารพนับถือและความภาคภูมิใจ เป็นต้น

มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) อ้างถึงในเสมอ แผนปั้น 2548:2-4) อธิบายถึงความต้องการของมนุษย์ โดยทฤษฎีของเขามีข้อสมมติฐานเกี่ยวกับมนุษย์ 3 ประการคือ

1. มนุษย์มีความต้องการความต้องการมีอยู่เสมอและไม่สิ้นสุดซึ่งสิ่งที่มนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่าเขามีสิ่งนั้นอยู่แล้วหรือยังเมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการอื่นจะเข้ามาแทนที่โดยที่กระบวนการนี้จะไม่มีวันสิ้นสุด โดยจะเริ่มต้นตั้งแต่เกิดจนตาย
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการนั้นจะไม่ใช่เป็นแรงกระตุ้นของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม
3. ความต้องการของมนุษย์มีเป็นลำดับขั้นตามความสำคัญกล่าวคือเมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการในระดับสูงจะกลายเป็นแรงขับหรือแรงจูงใจแทนอันจะเป็นเหตุให้บุคคลต้องสร้างพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการทันที

มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) อ้างถึงในเดิมศักดิ์ คทวณิช 2546:156 -158) กล่าวว่า ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Need Theory) เป็นทฤษฎีที่เน้นในเรื่องของความต้องการของมนุษย์ทุกคนมีความต้องการอยู่ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุดจัดตามลำดับขั้นจากต่ำไปสูงได้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย
2. ความต้องการในความมั่นคงปลอดภัย
3. ความต้องการในทางสังคมความรักและความเป็นเจ้าของ
4. ความต้องการที่จะได้รับความยกย่องและเป็นที่ยอมรับ
5. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองและความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ซึ่งมนุษย์จะมีความต้องการในขั้นต่ำสุดก่อนเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการในขั้นนี้จนเป็นที่พอใจแล้วก็จะเกิดความต้องการในขั้นสูงต่อไป ความต้องการในขั้นต่ำกว่าจะต้องได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจจึงจะแสดงความต้องการขั้นสูงได้ รายละเอียดของความต้องการทั้ง 5 ขั้นมีดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ในระดับต่ำขั้นแรกเป็นความต้องการซึ่งจำเป็นเพื่อการอยู่รอด เช่น ความต้องการอากาศ ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ ความต้องการพักผ่อนนอนหลับ อุณหภูมิที่พอเหมาะการขับถ่าย การเคลื่อนไหวนั้นรวมถึงความต้องการในปัจจุบันคืออาหาร เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัยและยารักษาโรคซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคนเพราะความจำเป็นที่ต้องดำรงชีพอยู่เพื่อการประกอบอาชีพทำให้มนุษย์ต้องหาสิ่งเหล่านี้มาตอบสนองก่อนเป็นลำดับแรกก่อนถึงจะมีความต้องการในลำดับอื่นต่อไป

ขั้นที่ 2 ความต้องการในความมั่นคงปลอดภัย หมายถึง ความต้องการที่จะแสวงหาหลักประกันและความอุ่นใจให้กับตนเอง เนื่องจากที่บุคคลรู้สึกถึงความไม่แน่นอน ไม่มั่นคง และไม่ปลอดภัย ที่อาจเกิดขึ้นได้กับตนเอง ทรัพย์สิน ครอบครัว สถานะการงาน ตำแหน่ง ความต้องการในขั้นนี้เป็นความต้องการที่จะปกป้องตนเองให้พ้นจากอันตรายหรือการถูกแย่งชิงของต่างๆ ที่ตนเป็นเจ้าของด้วยเหตุนี้บุคคลที่เกิดความต้องการขั้นนี้จะแสดงพฤติกรรมด้วยการตั้งใจทำงาน เก็บเงิน ประกันชีวิต ประกันภัย และพยายามหาอาชีพที่คิดว่ามั่นคงที่สุดให้กับตนเอง

ซึ่งความต้องการที่จะมีความมั่นคงปลอดภัยนี้เป็นความต้องการที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อมนุษย์ที่ปรารถนาจะอยู่ห่างจากสิ่งที่เป็นภัยอันตรายทั้งปวงต่อชีวิตไม่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุโรคร้าย ไข้เจ็บต่างๆ

ขั้นที่ 3 ความต้องการในทางสังคมความรักและความเป็นเจ้าของ หมายถึง ความต้องการที่จะเป็นที่รักของบุคคลอื่น บุคคลโดยทั่วไปมักจะมีมากในความสัมพันธ์กับบิดามารดาสามี ภรรยาและลูก รวมถึงตลอดถึงญาติพี่น้องรวมทั้งมีความต้องการที่จะอยู่ในสังคมในระดับต่างๆ เช่น ครอบครัว สถานศึกษา กลุ่มเพื่อน สถานที่ทำงาน ที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ และยอมรับในฐานะที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเหล่านั้นด้วย ความต้องการขั้นนี้เกิดจากธรรมชาติของความเป็นสัตว์สังคมของมนุษย์ที่ไม่ต้องการจะอยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง จึงเกิดการแสวงหาเพื่อให้ได้รับการตอบสนองทางจิตใจ โดยพยายามจะสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลทั้งหลาย เช่น การเอาใจใส่ ช่วยเหลือให้ความร่วมมือตอบแทน การแสดงความห่วงใย เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับในสังคม เป็นความต้องการที่จะเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้รับการเคารพยกย่องจากสมาชิกคนอื่นๆ ในสังคมว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประโยชน์มีความสำคัญและเป็นที่ยิ่งของบุคคลทั่วไป บุคคลที่มีความต้องการในขั้นนี้จะพยายามแสวงหาตำแหน่ง ยศถาบรรดาศักดิ์ เกียรติยศ ชื่อเสียง สถานะการการเงินและอำนาจให้แก่ตนเอง เพราะเรียนรู้ว่าสิ่งเหล่านี้จะสามารถตอบสนองความต้องการในขั้นนี้แก่ตนเองได้

ขั้นที่ 5 ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองและความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ความต้องการนี้เป็นขั้นสูงสุดที่ทุกคนปรารถนาและมีความต้องการจะไปให้ถึงเป็นขั้นอุดมคติของบุคคลที่ทุกคนใฝ่ฝัน อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเอง จึงพยายามทำให้ชีวิตให้เป็นไปในทางที่ดีที่สุดตามที่คาดหวัง แต่มีบุคคลจำนวนไม่มากนักที่จะสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ขั้นสูงสุดได้ เนื่องจากบุคคลจะต้องเข้าใจและตระหนักเกี่ยวกับตนเองได้ว่าเป็นผู้มีความสามารถอย่างไร และมีความสามารถแค่ไหนนอกจากนี้ยังต้องมีความมุ่งมั่นที่จะนำความสามารถที่ตนเองมีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลอื่นและสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่

ดังนั้นความต้องการในขั้นนี้จึงไม่ใช่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของตนเอง แต่คำนึงถึงประโยชน์ที่สังคมจะได้รับตามอุดมคติที่ตนตั้งไว้ เพราะฉะนั้นบุคคลที่จะสามารถพัฒนาตนเองมาถึงขั้นนี้ได้จึงได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แล้ว

แอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer อ้างถึงในทฤษฎีคำขาย 2544: 134) ได้ทำการศึกษาทฤษฎีของมาสโลว์และพัฒนาทฤษฎีขึ้นมาเพื่อลดปัญหาที่นักวิจัยวิพากษ์ทฤษฎีของมาสโลว์ ทฤษฎีนี้ จัดกลุ่มความต้องการจำเป็นของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) ความต้องการอยู่รอด หมายถึง ความต้องการจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับทางกาย ทางสรีระ และความต้องการความปลอดภัย ทั้งในด้านของชีวะและสิ่งแวดล้อม

2) ความต้องการความสัมพันธ์ หมายถึง ความต้องการของบุคคลที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การได้รับการยอมรับจากสังคม และมีความปลอดภัยจากการมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3) ความต้องการเจริญเติบโต หมายถึง ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับนับถือจากการประสบความสำเร็จส่วนตน และการได้พัฒนาตนเองไปจนถึงขีดสูงสุดตามศักยภาพแนวคิดเรื่องของสังขการแห่งตนของมาสโลว์ทฤษฎีนี้เสนอว่า พฤติกรรมของบุคคลนั้นถูกจูงด้วยความต้องการมากกว่า 1 ระดับพร้อมๆ กัน ส่วนที่ต่างออกไปจากทฤษฎีของมาสโลว์ ได้แก่ ทฤษฎีนี้เป็นการกระบวนความคับข้องใจ การถดถอย (Frustration-regression Process) ซึ่งอธิบายว่าการที่คนๆ หนึ่งยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่สูงกว่าได้ จะเกิดความคับข้องใจ และถดถอยกลับมายังความต้องการจำเป็นขั้นที่อยู่ต่ำกว่าถดถอยไป

ทฤษฎี คำขาย (2544: 134-135) กล่าวถึงทฤษฎี 2 ปัจจัยของเฮร์ซเบอร์ก (Herzbergh 1959)ว่าต่างออกไปจากความต้องการจำเป็นของมาสโลว์ และแอลเดอร์เฟอร์เฮร์ซเบอร์ก เสนอว่ามนุษย์เรานั้นถูกจูงใจด้วยความต้องการเจริญเติบโตและความนับถือตนเอง เช่น การยอมรับ ความสำเร็จ และความก้าวหน้า เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ที่กล่าวมา เรียกว่า เป็นปัจจัยกระตุ้น (Motivational Factor) เพราะเป็นสิ่งที่คนพึงพอใจที่จะได้รับการแสดงพฤติกรรมอย่างไร อย่างหนึ่งออกไปและเป็นสิ่งจูงใจให้คนแสดงพฤติกรรมเพื่อที่จะได้รับ แต่มีปัจจัยหนึ่งเป็นปัจจัยภายนอก เรียกว่า ปัจจัยอนามัย (Hygiene Factor) มีอิทธิพลที่จะทำให้บุคคลรู้สึกไม่พึงพอใจในสิ่งที่ทำอยู่ การปรับปรุงปัจจัยอนามัยอาจทำให้ความรู้สึกไม่พึงพอใจต่อสิ่งที่ทำอยู่ลดลง แต่แทบจะไม่มีผลที่จะทำให้มีแรงจูงใจในการทำงานเพิ่มเอกลักษณ์ของทฤษฎี 2 ปัจจัย คือ จะไม่มองความพึงพอใจในงานและความไม่พึงพอใจในงานเป็นขั้วที่อยู่ตรงข้ามกัน การปรับปรุงปัจจัยกระตุ้นจะเป็นผลให้ความพึงพอใจในงานเพิ่มขึ้นแต่จะไม่ลดระดับความไม่พึงพอใจในงานลง และการปรับปรุงปัจจัยอนามัยแม้จะลดความไม่พึงพอใจในงานลงแต่ก็ไม่เพิ่มความพึงพอใจในงานขึ้นมา ยิ่งไปกว่า

นั่นทฤษฎีนี้ยังบอกว่า ความพึงพอใจ ในงาน จะเพิ่มขึ้น ได้จากการที่ได้ตอบสนองความต้องการ เจริญเติบโตของตนและเกิดจากผลลัพธ์ การทำงาน ขณะที่ความไม่พึงพอใจในงานเกิดจาก สิ่งแวดล้อม งานทฤษฎีของเฮร์ซเบอร์ก จึงต่างจากของมาสโลว์และแอลเดอร์เฟอร์ โดยข้อเสนอ ที่ว่า ความต้องการเจริญเติบโตเป็นแหล่งเดียวของแรงจูงใจข้อเสนอตามทฤษฎีของเฮร์ซเบอร์ก ได้รับการวิจารณ์ว่า จำกัดการจูงใจอยู่ที่ความต้องการเจริญเติบโตอย่างเดียวนั้น ซึ่งในชีวิตจริง แล้วคนสามารถถูกจูงใจได้ด้วยปัจจัยอื่นมายเช่นกัน

สรุปได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการคือ ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์นั้นเป็น ความต้องการในปัจจัยสี่คืออาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรคเพราะมีความจำเป็นต่อ การดำรงชีพอยู่ตลอดถึงมีความต้องการประกอบอาชีพมีทรัพย์สิน มีฐานะการทำงานที่มั่นคง เพื่อ ตนเองและครอบครัว โดยพยายามหาอาชีพที่มั่นคงที่สุดให้กับตนเอง อีกทั้งความต้องการทางสังคม ที่จะอยู่ในสังคมในระดับต่างๆเช่น ครอบครัว สถานศึกษา กลุ่มเพื่อน สถานที่ทำงาน และได้รับการ ยกย่องและเป็นที่ยอมรับในสังคม โดยการสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลทั้งหลาย เช่น การเอาใจใส่ ช่วยเหลือให้ความร่วมมือตอบแทน การแสดงความห่วงใย และนำความรู้ความสามารถที่มีอยู่ทำ ประโยชน์ให้กับสังคมและในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่างๆ มากำหนดประเด็นในการศึกษา เกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกรโดยมีความสัมพันธ์กับปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม และปัจจัย ทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

2. ความต้องการของเกษตรกรไทยที่มีต่อการประกอบอาชีพการเกษตร

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555: 52-66) กล่าวว่า การพัฒนาประเทศในช่วงเวลาที่ผ่านมามีภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศทั้งในด้านของการผลิตที่สามารถพึ่งพาตนเองด้านอาหารและเป็นแหล่งสร้าง รายได้ให้แก่ครัวเรือนภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตที่สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าและการ ส่งออกสำหรับภาคการผลิตและบริการอื่น ๆ รวมถึงในด้านการพัฒนาสู่แหล่งการผลิตพลังงาน ทดแทนที่สำคัญของประเทศเนื่องจากภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตที่เข้มแข็งด้วยลักษณะทางภูมิ ประเทศและภูมิอากาศเหมาะสมมีภูมิปัญญาด้านการผลิตมีการประยุกต์และวัฒนธรรมด้านอาหารที่ เข้มแข็งและหลากหลายรวมทั้งเป็นประเทศผู้ผลิตอาหารส่งออกที่สำคัญรายใหญ่ของโลกแต่จาก สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นฐานการผลิตภาคเกษตรมีความ เสื่อมโทรมมากขึ้นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้นส่งผลต่อการผลิต ภาคเกษตร โดยเฉพาะภาวะน้ำท่วมภัยแล้งและฝนตกไม่ตรงตามฤดูกาลรวมถึง โรคและแมลง

ศัตรูพืชระบาดและความอ่อนแอของภาคเกษตรที่เป็นฐานการผลิตที่สำคัญของประเทศโดยเฉพาะ เกษตรกรรายย่อยซึ่งเป็นผลจากหลายปัจจัยที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตในสังคมเกษตร ที่เข้าสู่สังคมปัจเจกมากขึ้นมีลักษณะต่างคนต่างอยู่ความสัมพันธ์แบบเครือญาติที่มีความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเริ่มหมดไปขาดการปฏิสัมพันธ์และทำกิจกรรมร่วมกัน ปัญหา ต่างๆ เหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยเสี่ยงที่ภาคเกษตรกำลังเผชิญทั้งในเชิงทรัพยากรธรรมชาติ ถึงแวดล้อมวิถีชีวิตและความสามารถในการแข่งขันรวมถึงสถานะความมั่นคงด้านอาหารและ พลังงานชีวภาพของประเทศซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของภาคเกษตรให้ลดลงดังนั้น เกษตรกรของไทยจึงมีความต้องการต่อการประกอบอาชีพการเกษตรในด้านการหาแนวทางการ พัฒนาด้านอาชีพเกษตรกรรม การดูแลและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตอย่าง รู้คุณค่าและยั่งยืนการเพิ่มศักยภาพการผลิตภาคเกษตรการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีการเกษตรที่ เหมาะสมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรอาหารและพลังงาน บนฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นและความคิดสร้างสรรค์สร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้แก่ เกษตรกรรวมถึงสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพในครัวเรือนชุมชนและประเทศ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและความเข้มแข็งให้กับภาคเกษตร โดยครอบคลุมทั้งการเกษตรเพื่อพึ่งพาตนเอง การเกษตรในเชิงพาณิชย์และการเกษตรแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

สรุปได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกรไทยที่มีต่อการประกอบอาชีพ การเกษตรคือ เกษตรกรของไทยมีความต้องการต่อการประกอบอาชีพการเกษตรในด้านการหาแนว ทางการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมและการเพิ่มศักยภาพการผลิตภาคเกษตรด้านการปลูกพืชการ เลี้ยงสัตว์และการทำประมงการดูแลและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตอย่างรู้ คุณค่าและยั่งยืนการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรอาหารและพลังงานบนฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นและ ความคิดสร้างสรรค์ เช่น การแปรรูปอาหารหัตถกรรมและการส่งเสริมด้านการตลาดเพื่อสร้างความ มั่นคงในอาชีพและรายได้แก่เกษตรกรและจากการสังเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยเกี่ยวกับความ ต้องการที่มีต่อการประกอบอาชีพของเกษตรกร (จิตร เกื้อช่วย 2556:67-75) พบว่าวิธีการส่งเสริม การเกษตรที่เกษตรกรต้องการได้แก่วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคลโดยเกษตรกรต้องการให้ เจ้าหน้าที่มาเยี่ยมที่บ้านหรือฟาร์มและการส่งเสริมแบบกลุ่มได้แก่ การทัศนศึกษาดูงานเกษตรกร เยี่ยมแปลงสาธิตฝึกอบรมสัมมนาด้านการเกษตรและวิธีการส่งเสริมแบบมวลชนได้แก่ การชม รายการโทรทัศน์เกี่ยวกับการเกษตรชมนิทรรศการหรืองานแสดงทางด้านการเกษตรและฟังจากหอ กระจายข่าวหมู่บ้านเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและความเข้มแข็งให้กับภาคเกษตรต่อไปและในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่างๆ มากำหนดประเด็นในการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการในการประกอบอาชีพ

ของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ใน 6 ด้าน ได้แก่ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช การให้บริการเกษตรกรการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ และความต้องการด้านอื่นๆ

3. การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

กรมส่งเสริมการเกษตรได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในด้าน ความเป็นมา องค์ประกอบ บทบาทและของคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ไว้ดังนี้ (กรมส่งเสริมการเกษตร 2552: 1-18)

3.1 ความเป็นมา

จากการปรับเปลี่ยนกระบวนการในการพัฒนาการเกษตรที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เกษตรกร สหกรณ์กลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีโอกาสและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืนด้วยตนเอง และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในลักษณะบูรณาการ โดยเพิ่มศักยภาพของชุมชนในการวางแผนและพัฒนาตนเองในด้านการพัฒนาการเกษตร การเพิ่มมูลค่าสินค้าการเกษตร ปรับปรุงคุณภาพสินค้า วางแผนในการบริหารจัดการ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และพัฒนาระบบข้อมูลพื้นฐานของชุมชน และการเสนอแนะให้มีการใช้ประโยชน์จากงบประมาณของ อปท.ในการพัฒนาการเกษตรตลอดจนส่งเสริมให้มีการออมและระดมทุนของชุมชน เพื่อการลงทุนทางธุรกิจการเกษตร ดังนั้น จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานของส่วนราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับท้องถิ่น และการบริการด้านการพัฒนาการเกษตรที่มีการผสมผสานสามารถให้บริการแก่เกษตรกรที่จุดเดียว (One Stop Service) และเป็นลักษณะบูรณาการจากส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทุกหน่วยงานทั้งด้าน พืช ปศุสัตว์ ประมง โดยปัญหาความต้องการของเกษตรกรเป็นหลักดำเนินการผ่านศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (สบกต.)

เพื่อให้การดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นไปตามกระบวนการในการพัฒนาและแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่บัญญัติภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งเน้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีการจัดตั้ง สบกต. ขึ้นในปี พ.ศ. 2543 และดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ตามมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2543 ซึ่งได้เห็นชอบในหลักการ โครงการศูนย์บริการและถ่ายทอด

เทคโนโลยีการเกษตรชุมชน ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยคำนึงถึงอาชีพหลักของเกษตรกรแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่เกษตรกร การวางแผนพัฒนาการเกษตรในระดับตำบล โดยมีคณะกรรมการบริหาร สบกต. เป็นผู้ดำเนินการภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐและ อปท. จากระยะเวลาที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบัน ได้มีการจัดตั้ง สบกต. แล้วจำนวน 7,103 ศูนย์

3.2 องค์ประกอบของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

3.2.1 **ที่ทำการศูนย์** จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลการเกษตรและศูนย์กลางในการให้บริการด้านการเกษตรของชุมชน มิใช่จัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ จึงใช้อาคารสถานที่ที่มีอยู่แล้วในชุมชน ซึ่งจะขอใช้สถานที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหลัก เพื่อเป็นที่ประชุมชี้แจงบทบาทภารกิจ แก้ไขปัญหา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำการเกษตรตลอดจนข่าวสารการเกษตรในชุมชน

3.2.2 **ข้อมูล** เป็นข้อมูลด้านการเกษตรของทั้งตำบล มีข้อมูลด้านกายภาพ ได้แก่ ดิน และน้ำ ด้านชีวภาพ ได้แก่ สภาพการผลิต พันธุ์พืช ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม เพื่ออธิบายศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งจัดทำในรูปแบบแผนที่ เพิ่มข้อมูล

3.2.3 **คณะกรรมการบริหาร สบกต.** ต้องได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการสรรหา เพื่อทำหน้าที่บริการจัดการ สบกต. โดย คณะกรรมการสรรหาซึ่งแต่งตั้งโดยนายอำเภอ ประกอบด้วย

- 1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จำนวน 1 คน
- 2) ผู้แทน อปท. จำนวน 1 คน
- 3) กำนันในพื้นที่ จำนวน 1 คน
- 4) ผู้แทนสถาบันเกษตรกรจำนวน 2 คน

โดยคณะกรรมการบริหาร สบกต.มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 16 คนเป็นอย่างน้อย และนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้ง ประกอบด้วย

- 1) ผู้แทน อปท. จำนวน 1 คน
- 2) ผู้แทนสถาบันเกษตรกรและหรือกลุ่มอาชีพการเกษตรในตำบล

ไม่เกิน 2 คน

- 3) อาสาสมัครเกษตรจำนวน 1- 4 คน หากไม่มีให้คัดเลือกผู้แทนตามข้อ

1),2),4) แทน

- 4) ผู้แทนหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน

- 5) ประธานกรรมการ ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมคณะกรรมการ

บริหาร สบกต. โดยมีองค์ประชุมไม่น้อยกว่า 2 ใน 3

- 6) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบตำบลเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง
- 7) ผู้ช่วยเลขานุการเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น (อบต. เทศบาลตำบล/เทศบาล)
- 8) หากหมู่บ้านใดมีผู้แทนในข้อ 1),2),3) อยู่แล้ว ไม่ต้องคัดเลือกผู้แทนของหมู่บ้านนั้น

3.2.4 แผนพัฒนาการเกษตรตำบล เกิดจากชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาให้ครอบคลุมทั้งด้านกายภาพ ได้แก่ ดิน แหล่งน้ำ ป่าชุมชน และด้านการเกษตร ได้แก่ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง และด้านเศรษฐกิจและสังคม

3.2.5 จุดถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือจุดสาธิตการเกษตร ทั้งด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ เกษตรผสมผสาน และอื่นๆ โดยพิจารณาคัดเลือกจากฟาร์มของเกษตรกรที่ดำเนินการจนประสบผลสำเร็จในอาชีพ สามารถเป็นตัวอย่างในการเรียนรู้ และนำเกษตรกรในชุมชนสามารถไปปฏิบัติได้ โดยมีวิทยากรเกษตรกรซึ่งเป็นเจ้าของจุดสาธิตการเกษตรทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้

3.2.6 สมาชิกของ สบกด. คือเกษตรกรที่จดทะเบียนเกษตรกรตามแบบ ทบก.01 หรือบุคคลทั่วไปที่สมัครเป็นสมาชิก สบกด.

3.3 บทบาทของคณะกรรมการสบกด.ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ ดังนี้

- 3.3.1 จัดทำข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการ สบกด.
- 3.3.2 จัดให้มีการประชุมทุกเดือนเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการบริหารจัดการ สบกด. ได้แก่ การพิจารณากิจกรรม/โครงการการวางแผนการปฏิบัติงานและติดตามงาน
- 3.3.3 กระตุ้นให้ผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนพัฒนาด้านการเกษตรตามแผนพัฒนาตำบล ทั้งการแก้ไขปัญหาการผลิต การส่งเสริมอาชีพและการตลาด โดยมีการพัฒนาแผนทุกปี
- 3.3.4 วางแผนการปฏิบัติงาน สบกด.ร่วมกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
- 3.3.5 ประสานงานจัดหางบประมาณและบริหารจัดการเงินทุนของ สบกด. ในกรณีที่มีเงินทุน
- 3.3.6 สนับสนุนการดำเนินงานของ สบกด. อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น จัดคนไว้บริการด้านการเกษตรในแต่ละวัน ดูแลสถานที่

3.3.7 จัดทำข้อมูลการเกษตร โดยจัดเก็บ สำรวจ ตรวจสอบ เผยแพร่ และใช้ประโยชน์ของข้อมูลในการพัฒนาการเกษตรในตำบล

3.3.8 การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

1) มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ปัญหา ความต้องการของชุมชน ในเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านที่ อปท. จัดขึ้น เพื่อปรับปรุงแผนพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน

2) เสนอแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านเข้าสู่เวทีประชาคมในระดับตำบลเพื่อปรับปรุงเป็นแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล และบูรณาการร่วมกับแผนพัฒนาท้องถิ่น

3) เสนอแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลที่ผ่านการบูรณาการแล้วให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นเพื่อพิจารณาแหล่งสนับสนุนงบประมาณในพื้นที่

4) เสนอแผนงานหรือโครงการที่เกินศักยภาพของอปท.เข้าสู่แผนพัฒนาอำเภอและจังหวัด

3.3.9 การจัดการเรียนรู้หรือการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

1) คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาประสานและสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกระบวนการเรียนรู้ในเวทีของคณะกรรมการบริหาร ศบคต. ทำหน้าที่เป็นวิทยากรจัดทำทำเนียบผู้รู้หรือวิทยากรเกษตรกรและคลังความรู้ของชุมชน

3.3.10 การให้บริการทางการเกษตร

1) การให้บริการ ณ ที่ทำการ ศบคต. โดยร่วมกำหนดกิจกรรมการให้บริการ ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ รับเรื่องและร่วมในการให้บริการทางการเกษตร และร่วมประเมินผลการให้บริการ

2) การบริการคลินิกเกษตรกรเคลื่อนที่แบบประหยัด โดยรวบรวมปัญหา ความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ ร่วมดำเนินการจัดคลินิกเกษตรกรเคลื่อนที่เพื่อให้บริการแก่เกษตรกร ระบุปัญหาและจัดลำดับความเร่งด่วนของปัญหาหลักด้านการเกษตร และจัดทำโครงการเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การสนับสนุนในกรณีที่ปัญหาดังกล่าวไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับพื้นที่

3.3.11 การส่งเสริมกลุ่มและเครือข่าย

1) เป็นที่ปรึกษาของกลุ่ม

2) ร่วมประสานสนับสนุน และผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตามแผนงานของกลุ่มและเครือข่าย

3) สนับสนุนการเกิดเครือข่าย โดยให้มีเวทีพบปะเพื่อประสานเชื่อมโยงระหว่างกลุ่ม

4) ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มและเครือข่าย

3.3.12 สนับสนุนการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน โดยร่วมกันผลิตและรวมกันจำหน่าย

3.3.13 ด้านการเตือนภัย โดยแจ้งข่าวเตือนภัยให้แก่ชุมชนให้เฝ้าระวังและแจ้งข่าวให้สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ที่รับผิดชอบจากเหตุผิดปกติ หรือภัยธรรมชาติ ภัยศัตรูพืช สัตว์ประมง และภัยเศรษฐกิจอื่นๆ

3.3.14 การรับรองรายงานต่างๆ เช่น ตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องของผู้ประสบภัยธรรมชาติการสำรวจข้าวนาปี นาปรัง และข้อมูลการเกษตรอื่นๆ

3.4 การกิจของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

3.4.1 *ภารกิจหลักของ ศบกด. โดยคณะกรรมการบริหาร ศบกด. ที่ดำเนินการตามคณะรัฐมนตรี และนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์* โดยมีแนวทางในการดำเนินงานเป็น 6 ขั้นตอนดังนี้

- 1) การเตรียมความพร้อมชุมชน
- 2) การจัดทำแผน
- 3) การปฏิบัติตามแผน
- 4) การจดทะเบียนและให้บริการ
- 5) การจัดตั้ง ศบกด.
- 6) การค้าขายโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์

ซึ่งแบ่งเป็น ภารกิจที่ ศบกด. รับผิดชอบตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คือ

- 1) การถ่ายทอดเทคโนโลยี
- 2) การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการเกษตร
- 3) การพยากรณ์ และการเตือนภัยธรรมชาติ ภัยศัตรูพืช และภัยเศรษฐกิจ
- 4) การให้บริการประชาชน

และภารกิจของ ศบกด. กับโครงการตามยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คือ

1) ศึกษา วิเคราะห์โครงการเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่และเกษตรกร

2) วางแผนการปฏิบัติงานเพื่อดำเนินงานตามโครงการแบบบูรณาการ มีการแบ่งงาน มอบหมายงานกำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน

3) คัดเลือกบุคคลเป้าหมาย (เกษตรกร) เพื่อเข้าร่วมโครงการตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้

4) ดำเนินงานตามแผนงาน /โครงการ/กิจกรรม ที่ได้รับมอบหมาย

5) ปรีกษา แนะนำ ช่วยเหลือ กำกับ ควบคุม และติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน

3.4.1 ภารกิจของ สบกด.ที่เป็นกลไกตามระบบส่งเสริมการเกษตร ระบบส่งเสริมการเกษตร คือระบบการปฏิบัติงานในพื้นที่และระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานซึ่งคณะกรรมการบริหาร สบกด. ได้บริหารจัดการภารกิจหลักของ สบกด. ได้แก่การประสานอาสาสมัครเกษตร/เกษตรกรหมู่บ้าน และกลุ่มเครือข่ายเพื่อการจัดทำหรือปรับปรุงภารกิจ ทั้ง 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) ข้อมูลการเกษตรและข้อมูลสถานการณ์ในพื้นที่ให้เป็นปัจจุบัน สามารถนำไปจัดทำหรือปรับปรุงได้ โดยเก็บข้อมูลให้ครบทั้ง 4 ด้าน คือกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม

2) แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลที่ผ่านเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านแล้ว นำเสนอเวทีประชาคมระดับตำบล เพื่อเข้าสู่ช่องทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนสามปี) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือแหล่งงบประมาณต่างๆในพื้นที่

3) การเรียนรู้ สำหรับกลุ่ม/เครือข่ายในพื้นที่ เช่น การถ่ายทอด ความรู้ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน ให้คำแนะนำ หรือการจัดกระบวนการเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ เพื่อให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันเรียนรู้ และพัฒนาอาชีพ หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ

4) การบริการ เป็นการให้บริการทางการเกษตรได้แก่การให้คำปรึกษา หรือคำแนะนำ รับปรึกษาปัญหาทางการเกษตรและร่วมในการให้บริการทางการเกษตร การสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อการเรียนรู้ ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ให้บริการวินิจฉัยศัตรูพืช การจดทะเบียนต่างๆ

3.4.2 ภารกิจของ สบกด.ร่วมกับอาสาสมัครเกษตร คือ การทำข้อมูลการเกษตร โดยร่วมมือสนับสนุนในการรวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์ ประมวลผล และเรียบเรียงเป็นฐานข้อมูล การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน เพื่อวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของพื้นที่ และเป็นวิทยากรเกษตรกรตามสาขาอาชีพในจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีของ สบกด.

3.4.3 ภารกิจของ สบกด. กับศูนย์เรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงด้านการเกษตร โดยเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม ดูงาน ให้คำแนะนำ หรือจัดกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ โดย คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา ประสานและ

สนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำศูนย์เรียนรู้หรือจุดถ่ายทอดเทคโนโลยี จัดกระบวนการเรียนรู้ในเวทีของคณะกรรมการบริหาร ศบกด. ทำหน้าที่เป็นวิทยากร และจัดทำ ทำเนียบผู้รู้หรือวิทยากรเกษตรกรและคลังความรู้ของชุมชน

3.5 การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในปัจจุบัน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2555:1-6) การนำหลักการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นกลไกดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานในพื้นที่ ตามระบบส่งเสริมการเกษตร คือเป็นระบบที่ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้เป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อประสานและอำนวยความสะดวก และเป็นเครือข่ายการทำงานในพื้นที่ให้ ดำเนินการไปในทิศทางที่เหมาะสมเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเกษตรในภาพรวม มุ่งเน้น ผลสำเร็จของงานตามหลักการของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นสำคัญ และเป็นกลไกหลักในการ ปฏิบัติงานในพื้นที่เชื่อมโยงกับท้องถิ่น มีคณะกรรมการศูนย์ฯ และอาสาสมัครเกษตรกร เป็นผู้ช่วย เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน เช่น การถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร การสำรวจและจัดเก็บข้อมูลใน ชุมชน การมีส่วนร่วมในเวทีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลและหมู่บ้าน มีการจัดทำ แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล มีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ร่วมกับท้องถิ่นและ หน่วยงานภาคีในการวางแผนจัดทำแผนพัฒนาระดับหมู่บ้าน วิเคราะห์และจัดทำแผนพัฒนา การเกษตรระดับตำบลเพื่อบูรณาการกับแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการจัดการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี กำหนดหลักสูตรให้ตรงกับ ประเด็นปัญหาของเกษตรกร จัดกลุ่มเกษตรกรตามปัญหาความต้องการของเกษตรกร และ สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อต่อยอดการผลิตของเกษตรกร นอกจากนี้ยังให้บริการด้านการเกษตร ได้แก่ ด้านข้อมูลการเกษตร เครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร เอกสารคำแนะนำโดยให้บริการผ่านทาง ช่องทางต่างๆ ซึ่งเข้าถึงเกษตรกรได้อย่างรวดเร็ว

กรมส่งเสริมการเกษตร (2556: 1) ในปี 2556 มีการบูรณาการแผนพัฒนาการเกษตร ระดับตำบลของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลกับแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัดยอดข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2556 พบว่า ทั้งประเทศ มีจำนวนศูนย์ทั้งหมด 7,107 ศูนย์ฯ ส่งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ จำนวน 2,405 ศูนย์ฯ ส่งแผนให้กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 1,523 แผน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 1,225 แผน เป็นเงิน 115,037,960 บาท ส่งแผนฯ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 10,320 แผน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจำนวน 6,935 แผน เป็นเงิน 1,218,107,772 บาท และ

ส่งแผนฯ ให้กับหน่วยงานอื่นๆ จำนวน 674 แผน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจำนวน 541 แผน เป็นเงิน 121,211,994 บาท รวมทั้งสิ้น 8,701 แผน เป็นเงิน 1,454,357,726 บาท แสดงให้เห็นว่า ร้อยละ 33.8 ของจำนวนศูนย์ฯ ทั้งหมด มีการดำเนินงานในปัจจุบัน โดยการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ โดยใช้แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลที่เกษตรกรในชุมชนได้ร่วมกันจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านตามความต้องการของเกษตรกรในชุมชน อยู่ในระดับน้อย แต่จำนวนแผนที่ได้รับการสนับสนุนและงบประมาณที่ได้รับ มีจำนวนมาก

สรุปได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล คือ หลักการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกด.) ต้องเปิดโอกาสให้เกษตรกรวิเคราะห์ปัญหาความต้องการและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืนด้วยตนเอง และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในลักษณะบูรณาการ โดยเพิ่มศักยภาพของชุมชนโดยการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อการวางแผนและพัฒนาตนเองในด้านการพัฒนาการเกษตร การบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การพัฒนาระบบข้อมูลพื้นฐานของการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช และการบริการด้านการพัฒนาการเกษตรที่มีการผสมผสานสามารถให้บริการแก่เกษตรกรที่จุดเดียว (One Stop Service) และเป็นลักษณะบูรณาการจากส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทุกหน่วยงานทั้งด้าน พืช ปศุสัตว์ ประมงเพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่เกษตรกร และในปัจจุบันการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรโดยการนำหลักการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นกลไกดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานในพื้นที่ ตามระบบส่งเสริมการเกษตร ใช้เป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อประสานและอำนวยความสะดวก และเป็นเครือข่ายการทำงาน ในพื้นที่ให้ดำเนินการไปในทิศทางที่เหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเกษตร และในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่างๆ มากำหนดประเด็นในการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลโดยแบ่งเป็น 5 ด้านได้แก่ ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล ด้านการพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช ด้านการให้บริการเกษตรกร และด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ

4. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

สำนักงานเกษตรอำเภอป่าโมก (2555:4-15) ได้รายงานข้อมูลพื้นฐานของตำบลนรสิงห์ไว้ดังนี้

4.1 ข้อมูลทางกายภาพ

4.1.1 ที่ตั้ง อาณาเขตและการปกครอง

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลจำปาหล่อ อ.ป่าโมกจ.อ่างทอง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลเอกราช อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เทศบาลตำบลป่าโมก อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลไผ่ดำพัฒนา อ.วิเศษชัยชาญ จ.อ่างทอง

ตำบลนรสิงห์แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน คือ

- หมู่ที่ 1 ชื่อบ้าน บางแพเหนือ
- หมู่ที่ 2 ชื่อบ้าน ตะพูน
- หมู่ที่ 3 ชื่อบ้าน ตะพูน
- หมู่ที่ 4 ชื่อบ้าน ตะพูน
- หมู่ที่ 5 ชื่อบ้าน บางแพเหนือ
- หมู่ที่ 6 ชื่อบ้าน ลาดเค้าใต้
- หมู่ที่ 7 ชื่อบ้าน ลาดเค้าเหนือ

4.1.2 สภาพภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของตำบลส่วนใหญ่จะเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา คือ มีเนื้อที่ประมาณ 6,650 ไร่ สภาพของพื้นที่นั้นจะอยู่ในเขตของหมู่ที่ 1-7 และมีบ่อทรายอยู่หมู่ที่ 6,7 ศักยภาพของดินเป็นเหนียวเสียส่วนใหญ่ ซึ่งเหมาะแก่การปลูกพืชหลายชนิด

4.1.3 อุณหภูมิและภูมิอากาศ

ปริมาณฝนเฉลี่ยในรอบปีของตำบลนรสิงห์ประมาณ 6.91 มิลลิเมตร โดยมีการกระจายตัวของฝนมากกว่า 100 อุณหภูมิทั่วไปโดยเฉลี่ยประมาณ 35 องศาเซลเซียสมีอุณหภูมิสูงสุดประมาณ 40 องศาเซลเซียสเดือนเมษายน และต่ำสุดประมาณ 16.30 องศาเซลเซียสประมาณเดือนธันวาคมปริมาณและการกระจายตัวของฝนรวมตลอดทั้งปี ประมาณ 619.60 มิลลิเมตร

4.1.4 แหล่งน้ำและปริมาณน้ำในรอบปี

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- 1) ลำคลอง 2 สาย
- 2) บึงหนองและอื่นๆ 5 แห่ง
- 3) แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น คือ ประปาใต้ดิน 3 แห่ง

4.1.5 การคมนาคม

1) เส้นทางคมนาคมที่ใช้สำหรับการคมนาคมของตำบล ได้แก่ ทางบก ได้แก่ทางหลวงจังหวัดสายอ่างทอง – ไร่คำพัฒนา ผ่านตำบลนรสิงห์ ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร

4.1.6 ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดินและคุณภาพดิน

สภาพเป็นดินเหนียวปนทรายเหมาะแก่การปลูกพืช ได้แก่ ข้าวฝักและทำสวน

4.1.7 ข้อมูลสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า, ประปา)

- 1) การไฟฟ้า มีไฟฟ้าเป็นถึง 7 หมู่บ้าน ครอบคลุมหลังคาเรือน
- 2) การประปา มีประปาหมู่บ้านทั้งตำบลจำนวน 3 แห่ง

4.1.8 ภัยธรรมชาติ

ตำบลนรสิงห์ มีพื้นที่ราบลุ่มมักประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากทุกปี และภัยธรรมชาติจากน้ำฝน ถ้าฝนตกมากก็มักจะท่วมพื้นที่เกษตร

4.2 ข้อมูลชีวภาพ

4.2.1 พันธุ์พืชที่ปลูก

- 1) ข้าวนาปี , พันธุ์พื้นเมือง นาปรัง ใช้พันธุ์ กข.31 กข.41 กข.47 และปทุมธานี 1
- 2) ไม้ผล มะม่วงเขียวเสวย น้ำดอกไม้ โชคอนันต์กล้วยน้ำว้า มะละกอ
- 3) พืชผัก ถั่วยาว แตงกวา บวบ ฯลฯ

4.2.2 พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

- 1) ไก่พื้นเมือง
- 2) วัว พันธุ์พื้นเมืองลูกผสม พันธุ์อเมริกันบรามัน
- 3) กระบือ พันธุ์พื้นเมือง

4.2.3 ระบบการผลิต

มีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ตามฤดูกาลผลิต ข้าวนาปี นาปรัง ไม้ผล พืชผัก

เลี้ยงสัตว์

4.2.4 เทคโนโลยีการผลิต

มีการผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพในการปรับปรุงบำรุงดินร่วมกับปุ๋ยเคมี เพื่อลดต้นทุนการผลิต และลดการใช้สารเคมีในนาข้าวพืชผัก โดยการทำน้ำหมักจากพืชสมุนไพร เพื่อใช้ป้องกันกำจัดศัตรูพืช

4.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

4.3.1 ขนาดการถือครองที่ดิน

พื้นที่ทั้งหมดของตำบลนรสิงห์มี 6,650 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 4,229 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 90 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยมีราษฎร 516 ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนเกษตรกร 521 ครัวเรือน มีที่ดินเป็นของตนเองและต้องเช่าเพิ่มเป็นบางส่วน

4.3.2 จำนวนแรงงาน

แรงงานในภาคเกษตรและแรงงานกรรมการ/รับจ้าง ดังนี้

- 1) แรงงานในภาคเกษตร เฉลี่ย 1 คน/ครัวเรือน
- 2) แรงงานกรรมการ/รับจ้าง เฉลี่ย 1 คน/ครัวเรือน

4.3.3 รายได้รายจ่ายของครัวเรือน

สำหรับในเรื่องรายได้ของเกษตรกร เป็นการสำรวจโดยการประมาณการรายได้ในส่วนที่เป็นเงินสดประจำปี อย่างไรก็ตามให้เห็นเด่นชัดถึงการใช้จ่ายในครัวเรือนจึงได้มีการเปรียบเทียบรายได้ และรายจ่ายต่อครัวเรือนต่อไป ซึ่งจะประมาณได้ว่าเกษตรกรจะมีเงินทุนเก็บออมเหลือไว้ใช้ในปีเท่าใด

4.3.4 เป้าหมายของการทำฟาร์ม

เกษตรกรมีการจัดระบบการปลูกพืชในฟาร์มอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ โดยได้รับความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐบาลและเอกชน รวมถึงการจัดทำบัญชีฟาร์ม เพื่อให้รู้ถึงรายรับ-รายจ่ายในการทำฟาร์ม เพื่อให้ได้ผลกำไรสูงสุด

4.3.5 แหล่งเงินเชื่อเพื่อการเกษตร

- 1) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- 2) สหกรณ์การเกษตร
- 3) พ่อค้า
- 4) เพื่อนบ้าน

4.3.5 แหล่งทุน

เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แหล่งเงินกู้จาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์การเกษตร พ่อค้าและเพื่อนบ้าน

4.3.6 กองทุนหมู่บ้านและผลการดำเนินการ

เกษตรกรบางรายได้กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านมาใช้ดำเนินงานในการเกษตรของตัวเอง โดยไม่ต้องกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก

4.4 ข้อมูลด้านสังคม

4.4.1 จำนวนประชากรและครัวเรือน

ครัวเรือนทั้งหมด 516 ครัวเรือน

ประชากรทั้งหมด 2,696 คน

ชาย 1,292 คน

หญิง 1,404 คน

จำนวนเฉลี่ยต่อครัวเรือน 3 คน

วัยแรงงานเฉลี่ย 2 คน

4.4.2 พื้นที่/สภาพการถือครอง

พื้นที่ทั้งหมด	6,650 ไร่	บ่อปลา	89 ไร่
----------------	-----------	--------	--------

พื้นที่ทำการเกษตร	4,229 ไร่	สุกร	1,300 ตัว
-------------------	-----------	------	-----------

นาปี	3,607 ไร่	สัตว์ปีก	2,450 ตัว
------	-----------	----------	-----------

นาปรัง	3,607 ไร่	วัว	247 ตัว
--------	-----------	-----	---------

ไม้ผล	477 ไร่		
-------	---------	--	--

พืชผัก	90 ไร่		
--------	--------	--	--

4.4.3 ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม อิทธิพลทางความคิด

ขนบธรรมเนียมประเพณี ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ เช่น ทำบุญตักบาตรประจำทุกวัน การไปวัดทำบุญในวันพระและทำบุญประเพณีในวันสำคัญต่าง ๆ

4.4.4 ศาสนาสัญยึดเหนี่ยว

ประชาชนในตำบลนรสิงห์นับถือศาสนาพุทธส่วนใหญ่ โดยมีการเข้าวัดเพื่อปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และปฏิบัติตามข้อห้ามต่าง ๆ ตามที่พุทธศาสนากำหนด

4.4.5 การศึกษา

ประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับทุกครัวเรือน จบถึงระดับปริญญาตรี อ่านออกเขียนได้ทุกคน

4.4.6 ผู้นำตามธรรมชาติ กลุ่มตามธรรมชาติ

ผู้นำตามธรรมชาติ จะมีผู้นำอยู่ในหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน โดยมีผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ทางศาสนา กลุ่มอาชีพด้านการเกษตร ผู้นำอาชีพด้านช่าง และผู้ทรงคุณวุฒิ เกิดขึ้นจากชุมชนแต่งตั้งกันขึ้นมาเองด้วยความเคารพ นับถือและเป็นที่ยอมรับของชุมชน

4.4.7 การร่วมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ

มีกลุ่มยุวเกษตรกรจำนวน	กลุ่มสมาชิกจำนวน 22 ราย
มีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจำนวน	กลุ่มสมาชิกจำนวน 35 ราย
มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวน	5 แห่งสมาชิกจำนวน 28 ราย

4.4.8 กองทุน

ประชาชนส่วนใหญ่ใช้เงินกองทุนหมู่บ้าน 1,000,000 บาท ในการประกอบอาชีพทุกหมู่บ้าน และเงินกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านของตนเอง

4.4.9 ภูมิปัญญา

มีการจัดทำปุ๋ยน้ำหมัก จากพืชและสัตว์ เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีไว้ใช้เอง โดยใช้สิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์

สรุปได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทองคือ ตำบลนรสิงห์เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอป่าโมก ที่มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลเอกราชและเทศบาลตำบลป่าโมกของอำเภอป่าโมกและติดต่อกับอำเภอวิเศษชัยชาญและอำเภอเมืองอ่างทองซึ่งเป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสารและคมนาคมขนส่งสินค้าและผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรระหว่างตำบลและอำเภอ ตำบลนรสิงห์มีสาธารณูปโภคต่างๆครบถ้วน ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน คริวเรือนทั้งหมด 516 คริวเรือน คริวเรือนเกษตรกรจำนวน 301 คริวเรือน อาชีพส่วนใหญ่ทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์เพราะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีคลองชลประทานและแหล่งน้ำต่างๆ ลักษณะของดินเป็นดินเหนียวปนทรายเหมาะแก่การปลูกพืชเกษตรกรรมที่ดินเป็นของตนเองและต้องเช่าเพิ่มเป็นบางส่วนแรงงานภาคการเกษตร เฉลี่ย 1 คน/คริวเรือนประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับทุกคริวเรือน จบถึงระดับปริญญาตรี อ่านออกเขียนได้ทุกคนมีผู้นำในชุมชนซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นที่เคารพนับถือและเป็นที่ยอมรับของชุมชนมีการรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบอาชีพและทำกิจกรรมร่วมกัน และในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่างๆ มากำหนดประเด็นในการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ได้แก่ปัจจัยพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในคริวเรือน ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ และการได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร ปัจจัยทางสังคมได้แก่

การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร สถานภาพทางสังคม การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ พื้นที่ถือครองทางการเกษตร ลักษณะการถือครอง รายได้ของเกษตรกร

5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของเกษตรกรที่ได้มีการศึกษาไว้ พบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 5 ประเด็นคือปัจจัยพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของเกษตรกรปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของเกษตรกร ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของเกษตรกร ปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของเกษตรกรและผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกร ดังนี้

5.1 ปัจจัยพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของเกษตรกรที่กล่าวถึงมี 7 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุสถานภาพสมรสจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระดับการศึกษาอาชีพการได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร

5.1.1 เพศ

สุขสังวาล เมลิตทอง (2554:104) ศึกษาผลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ในขณะที่สุจินอ้อมค้อม (2548:73) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดอุดรธานีพบว่าทั้งเพศชายและหญิงมีความต้องการให้ศูนย์ฯ ให้บริการในด้านต่างๆโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ตะวัน วิจารณ์เจริญ (2549:58) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดลำพูนพบว่าปัจจัยด้านเพศของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ไม่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ

5.1.2 อายุ

สุจินอ้อมค้อม (2548:73) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดอุดรธานีพบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์ฯ สอดคล้องกับ ตะวัน วิจารณ์เจริญ (2549: 76) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการ

และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดลำพูนพบว่าปัจจัยด้านอายุของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯมีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ กล่าวคือคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯที่มีอายุมาก มักจะมีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านการเกษตรมาก จึงทำให้มีความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์ฯให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของศูนย์ฯได้มากกว่าคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯที่มีอายุน้อยกว่า รวมทั้งประหยัด ไชยสิงห์ (2551: 192) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ชอนสารเดชอำเภอหนองม่วงจังหวัดลพบุรี พบว่าอายุมีผลกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯกล่าวคือเกษตรกรที่มีอายุมากจะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯในระดับเห็นด้วยมากเนื่องจากเกษตรกรที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์ในการทำ การเกษตรมานานและเห็นว่าการดำเนินงานของศูนย์บริการฯจะช่วยพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกรในขณะที่เสมอ แพนปั้น (2548:69-72) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาท การดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี เรื่องปัจจัยด้านอายุ พบว่าอายุไม่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี สอดคล้องกับปรีชา ธารมัติ (2551:88) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดนนทบุรีพบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมี ส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ

5.1.3 สถานภาพสมรส

ตะวัน วิจารณ์เจริญ (2549: 60) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของ คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดลำพูน พบว่าปัจจัยด้านสถานภาพสมรสของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯไม่มีผลต่อการดำเนินงานของ ศูนย์ฯสอดคล้องกับวีระศักดิ์ ฉัตรดำรง (2549:87) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพ การให้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุรินทร์ พบว่า สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการให้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุรินทร์

5.1.4 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ปรีชา ธารมัติ (2551:88) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดนนทบุรี พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ

5.1.5 ระดับการศึกษา

เสมอ แผนปับัน (2548:69-72) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยเรื่องระดับการศึกษา พบว่าระดับการศึกษามีผลต่อความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี สอดคล้องกับ สุจินอ้อมค้อม (2548:74) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดอุดรดิคต์พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์ฯ ในขณะที่ ตะวัน วิจารณ์เจริญ (2549: 59) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดลำพูนพบว่าปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ไม่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ

5.1.6 อาชีพ

ตะวัน วิจารณ์เจริญ (2549: 61) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดลำพูนพบว่าปัจจัยด้านการประกอบอาชีพหลักที่แตกต่างกันของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ไม่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ

5.1.7 การได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร

เสมอ แผนปับัน (2548:69-72) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยเรื่องการเป็นได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร พบว่าไม่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี

5.2 ปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของเกษตรกรที่กล่าวถึงมี 4 ตัวแปร ได้แก่การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรสถานภาพทางสังคมการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตรและการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร

5.2.1 การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร

เสมอ แผนปับัน (2548:69-72) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยเรื่องการเป็นสมาชิกกลุ่มพบว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มมีผลต่อความต้องการของเกษตรกรต่อ

บทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี

5.2.2 สถานภาพทางสังคม

ประหยัด ไชยสิงห์ (2551: 192) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น สาธารณชนอำเภอหนองม่วงจังหวัดลพบุรี พบว่าสถานภาพทางสังคมมีผลกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ กล่าวคือเกษตรกรที่มีสถานภาพทางสังคมจะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมากเพราะมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ขั้นตอนการดำเนินงานและประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในขณะที่เสมอ แผ่นปั้น (2548:69-72) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยเรื่องการมีตำแหน่งทางสังคม พบว่าไม่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี สอดคล้องกับ ตะวัน วิหารณีเจริญ (2549:62) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดลำพูน พบว่าปัจจัยด้านตำแหน่งทางสังคมของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ไม่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ รวมทั้งสุจิน อ้อมค้อม (2548:74) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดอุดรธานี พบว่าตำแหน่งทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์ฯ

5.2.3 การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร

ตะวัน วิหารณีเจริญ (2549: 76) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดลำพูน พบว่าปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตรของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ กล่าวคือคณะกรรมการศูนย์ฯ ที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตรจำนวนบ่อยครั้ง และผ่านสื่อหลายรูปแบบ จะส่งผลให้สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้หรือแก้ไขปัญหาต่างที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานต่างๆ ของศูนย์ฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าคณะกรรมการศูนย์ฯ ที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตรจำนวนน้อย สอดคล้องกับ ปรีชา ธารมณี (2551:88) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดนนทบุรี พบว่า การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ อย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้ง ประหยัด ไชยสิงห์

(2551: 193) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเคชอำเภอนองม่วงจังหวัดลพบุรี พบว่าการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตรมีผลกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ทำให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ เพิ่มมากขึ้นอีกทั้งยังจะเล็งเห็นประโยชน์ของการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ จะมีส่วนช่วยพัฒนาด้านการเกษตรของตนเอง ในขณะที่ เสมอ แพนปั่น (2548:69-72) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยเรื่องการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตรพบว่าไม่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี สอดคล้องกับ สุจินอ้อมค้อม (2548:76) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดอุตรดิตถ์พบว่าเกษตรกรได้รับรู้ข่าวสารด้านการเกษตรไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์ฯ

5.2.4 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร

ตะวัน วิจารณ์เจริญ (2549: 76) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดลำพูน พบว่าปัจจัยด้านการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ กล่าวคือคณะกรรมการศูนย์ฯ ที่มีการติดต่อเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรจำนวนบ่อยครั้ง และหลากหลายหน่วยงาน จะส่งผลให้สามารถดำเนินงานต่างๆ ของศูนย์ฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าคณะกรรมการศูนย์ฯ ที่มีการติดต่อเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรจำนวนน้อย ในขณะที่ เสมอ แพนปั่น (2548:69-72) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยเรื่องการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางด้านการเกษตรพบว่าไม่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี

5.3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของเกษตรกรที่กล่าวถึงมี 3 ตัวแปร ได้แก่พื้นที่ถือครองทางการเกษตรลักษณะการถือครอง และรายได้

5.3.1 พื้นที่ถือครองทางการเกษตร

ตะวัน วิจารณ์เจริญ (2549: 76) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดลำพูน พบว่าปัจจัยด้านขนาดพื้นที่ถือครองของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีผลต่อการดำเนินงานของ

ศูนย์ฯ กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ที่มีขนาดพื้นที่ถือครองมากจะดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรมากตามไปด้วย สอดคล้องกับ ปรีชา ชารมดี (2551:88) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดนนทบุรีพบว่า ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ อย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ เสมอ แพนปิ่น (2548:69-72) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยเรื่องขนาดการถือครองที่ดิน พบว่า ไม่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี สอดคล้องกับ สุจินอ้อมค้อม (2548:76-77) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์พบว่าขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์ฯ

5.3.2 ลักษณะการถือครอง

เสมอ แพนปิ่น (2548:69-72) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยเรื่องลักษณะการถือครองพบว่า ไม่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี

5.3.3 รายได้

ภัทรา มาน้อย (2545:134) ศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดลำปาง พบว่า รายได้จากการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการขยายผลการดำเนินงานของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล สอดคล้องกับ สุจินอ้อมค้อม (2548:74-75) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์พบว่ารายได้ภาคเกษตรกรรมมีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์ฯ รวมทั้งปรีชา ชารมดี (2551:88) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดนนทบุรีพบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ อย่างมีนัยสำคัญ

5.4 ปัจจัยด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของเกษตรกรที่กล่าวถึงมี 1 ตัวแปร ได้แก่ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

5.4.1 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

สุจิน อ้อมค้อม (2548:75-76) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดอุดรธานีพบว่า ความรู้จัก (รู้เรื่อง) มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์ฯ สอดคล้องกับ ประหยัดไชยสิงห์ (2551: 193) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่นม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่าการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯของเกษตรกรมีผลกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯกล่าวคือเกษตรกรที่มีการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯมากจะแสดงความคิดเห็นด้วยที่ดีต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ทั้งนี้เนื่องจากว่าเกษตรกรที่มีการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯจะเข้าใจในวัตถุประสงค์ขั้นตอนการดำเนินงานและประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ

5.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของเกษตรกร

5.5.1 ด้านความต้องการของเกษตรกร

จิตร ช่วยเกื้อ (2556:67-75) ศึกษาความต้องการส่งเสริมอาชีพของเกษตรกรตำบลบางขุนทองอำเภอตากใบจังหวัดนราธิวาสพบว่า ด้านอาชีพเกษตรกรต้องการประกอบอาชีพในระดับมากที่สุดคือการปลูกพืชได้แก่พืชผักข้าวยางพาราปาล์มน้ำมันพืชไร่และไม้ผลส่วนการเลี้ยงสัตว์และการทำการประมงอยู่ในระดับมากส่วนความต้องการทำหัตถกรรมในครัวเรือนเกษตรกรต้องการให้มีการส่งเสริมในระดับปานกลาง และความต้องการแปรรูปอาหารเกษตรกรมีความต้องการให้มีการส่งเสริมในระดับน้อย ด้านวิธีการส่งเสริมที่เกษตรกรต้องการได้แก่วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคลโดยเกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่มาเยี่ยมที่บ้านหรือฟาร์มในระดับมาก สำหรับวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มได้แก่ การทัศนศึกษาดูงานเกษตรกรเยี่ยมแปลงสาธิตฝึกอบรมสัมมนาด้านการเกษตรมีความต้องการในระดับมากและวิธีการส่งเสริมแบบมวลชนได้แก่ การชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับการเกษตรชมนิทรรศการหรืองานแสดงทางด้านการเกษตรและฟังจากหอกระจายข่าวหมู่บ้านเกษตรกรต้องการในระดับมากเช่นกัน โดยการศึกษาเพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มา กำหนดแนวทางพัฒนาแก้ปัญหาและส่งเสริมอาชีพให้กับเกษตรกรในตำบลบางขุนทองตรงตามความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรและสอดคล้องกับสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคม สภาพแวดล้อมของเกษตรกรตำบลบางขุนทอง

นิติธร วงศ์เชษฐา (2550:48) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรเพื่อเข้ารับ การฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการธุรกิจเกษตร: กรณีศึกษา ตำบลเวียงของ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่าเกษตรกรต้องการอบรมหัวข้อการกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภค ธุรกิจเกษตรทฤษฎีใหม่ และ การรวมกลุ่มของเกษตรกรในการค้าขายเพื่อต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง ในระดับมาก ส่วนเรื่อง ความรู้พื้นฐานด้านธุรกิจการเกษตร การส่งเสริมตลาดเกษตร การส่งออกสินค้าเกษตร การแปรรูป สินค้าเกษตร การส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่น การจัดการฟาร์มเชิงธุรกิจ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การบัญชีเพื่อการเกษตร คอมพิวเตอร์เพื่อการเกษตร การเขียนแผนธุรกิจเพื่อการขอสินเชื่อเงินกู้ และภาษาอังกฤษเพื่อการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง

ปณิศา ครองสนั่น (2552:112) ศึกษาความต้องการอาชีพเสริมหลังฤดูทำนา ของเกษตรกรในตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความ ต้องการอาชีพเสริมหลังฤดูทำนา ในด้านพืช โดยต้องการปลูกผักต่างๆ มากที่สุดและอาชีพเสริมที่ ต้องการน้อย ได้แก่การปลูกพืชไร่ การเพาะเห็ด ด้านสัตว์ได้แก่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเลี้ยงสัตว์ ปีก การเลี้ยงสัตว์บก และการเลี้ยงกบ ด้านอุตสาหกรรมในครัวเรือนได้แก่ การประดิษฐ์ของที่ระลึก การผลิตสิ่งทอ การแปรรูปอาหาร หัตถกรรม เครื่องจักรสาน และการตัดเย็บ ด้านวิชาชีพได้แก่ ช่าง ไฟฟ้า ช่างซ่อมวิทยุ-โทรทัศน์ ช่างซ่อมเครื่องยนต์ ช่างซ่อมนาฬิกา ช่างซ่อมจักรยาน การทำกรอบ รูปวิทยาศาสตร์ และช่างเสริมสวยและตัดผม

เสมอ แพนปิ่น (2548:69-72) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาท การดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ด้านการพยากรณ์และเตือนภัยธรรมชาติ ภัยศัตรูพืช และภัยเศรษฐกิจเกษตรกรรมมีความ ต้องการมาก รองลงมา คือ ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานการเกษตร และ ด้านการบังคับใช้กฎหมาย และการให้บริการประชาชน ตามลำดับ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการ ดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ส่วนปัจจัยด้าน อายุ การ มีตำแหน่งในชุมชน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางด้านการเกษตร การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการ ทำการเกษตร การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร ขนาดการถือครองที่ดิน และลักษณะการถือครอง ที่ดิน ไม่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี

คมคาย วิชัยสุชาติ (2553: 42-47) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรที่มีต่อ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในพื้นที่อำเภอสีคิ้ว จังหวัด นครราชสีมา พบว่า ควรถ่ายทอดความรู้ในเรื่องพืช สัตว์ และการประมง มากกว่า 5 ครั้งต่อปี และ

ต้องการให้มีการถ่ายทอดความรู้ด้านแปรรูปและถนอมอาหารด้วย ด้านการประสานงานของ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร เกษตรกรต้องการให้มีการประสานงานระหว่างรัฐ กับชุมชนมากกว่า 5 ครั้งต่อปี ด้านจุดสาธิตทางการเกษตร ต้องการให้มีจุดสาธิตด้านพืชและสัตว์ มากกว่า 5 ครั้งต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างภาครัฐและเอกชนกับเกษตรกร มากกว่า 5 ครั้งต่อปี และต้องการให้มีที่ตั้งศูนย์ฯ เป็นของตนเอง ส่วนการปรับปรุงการปฏิบัติงานของศูนย์ฯ ได้แก่ ร่วมกับผู้แทนเกษตรกรและประชาคมจัดเวทีชุมชน และการผลัดเปลี่ยนกันดูแลสถานที่ตั้งศูนย์ฯ กระตุ้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม มีการรายงานผลความก้าวหน้าแผนพัฒนาและ โครงการ จัดประชุมทุกเดือนอย่างน้อยเดือนละครั้ง มีการบริหารจัดการเงินทุนและงบประมาณ

5.5.2 ด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ

รัตนะ สวัสดิ์ (2551: 56) ศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบางขนาก อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ด้านบทบาทหน้าที่ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เกษตรกรมีส่วนร่วมในการประชุมกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานเอกชนมาก รองลงมาคือการกำหนดแนวทางพัฒนาการ เกษตรของตำบล และการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการด้านการเกษตร ด้านการตัดสินใจ เกี่ยวกับข้อมูลและระบบสารสนเทศ เกษตรกรมีส่วนร่วมมากในการให้ข้อมูลด้านการเกษตรและ การนำข้อมูลไปเผยแพร่ ด้านการจัดกลุ่มข้อมูล เกษตรกรส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดกลุ่มข้อมูล และนำไปใช้ประโยชน์ ด้านการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนพัฒนาชุมชนมาตรฐาน เกษตรกรมีส่วนร่วมมากในการจัดเวทีชุมชน ด้านการสงวนบำรุงและการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ พบว่าเกษตรกรมีส่วนร่วมในทุกประเด็น ด้านการสร้างชุมชนเครือข่ายการ พัฒนาการเกษตรให้เข้มแข็ง เกษตรกรมีส่วนร่วมในทุกประเด็น ด้านการติดตามให้คำแนะนำ เกษตรกรมีส่วนร่วมในเรื่องการปรับปรุงดิน ด้านการใช้ประโยชน์ ณ จุดสาธิตและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร เกษตรกรมีส่วนร่วมมาก ด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการเกษตร เกษตรกรมีส่วนร่วมมากในเรื่องการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

บงอร แฉล้มลอย (2550:41-46) ศึกษาถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทาง ในการพัฒนาศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหาร ส่วนตำบลวังไม้ขอน อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะเข้า มามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์บริการฯ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงาน ในระดับ มากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนโครงการ การปรึกษาหารือการ

ดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการทำงาน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการติดตามผลการทำงาน การมีส่วนร่วมในการออกแรงทำกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการบริจาคทรัพย์เพื่อทำกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

เกษม ไตรพิจารณ์ (2545:55-60) ศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับประเด็นบทบาทและหน้าที่ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การเปลี่ยนกระบวนการในการพัฒนาการเกษตรให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วม มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ การเพิ่มศักยภาพในการศึกษาการเป็นศูนย์แม่ข่ายในการศึกษาเรียนรู้เพื่อขยายผล การปรับเปลี่ยนกระบวนการการทำงานภาครัฐให้สามารถบริการแก่เกษตรกรได้ ณ จุดเดียว มีการพัฒนาเกี่ยวกับการวางแผนและพัฒนาตนเอง และกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยัง ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในศูนย์ฯ พบว่าเกษตรกรมีส่วนร่วมมากกว่าเรื่องอื่นคือการรับจำนำข้าวเปลือก และเกษตรกรจำนวนมากมีส่วนร่วมคือการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อถกแถลงแผนงานของศูนย์ฯ ด้านการใช้ประโยชน์ข้อมูลเรื่องการพัฒนาที่ดินและด้านพืชมีการใช้ประโยชน์น้อย ส่วนเรื่องข้อมูลเรื่องการทำนามีการใช้ประโยชน์มาก ด้านการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ ณ จุดสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรการปลูกข้าวพันธุ์ดี อยู่ในระดับมาก ส่วนจุดสาธิตการปลูกส้มเขียวหวาน การทำไร่นาสวนผสม และการทำงานนงเง็ด เกษตรกรมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง

บดินทร์ ศิริวงศ์ (2552:90-96) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีส่วนร่วมในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารจัดการศูนย์ การจัดกิจกรรมสนับสนุนเกษตรกร การจัดกิจกรรมช่วยเหลือเกษตรกร และการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆของศูนย์ฯ และมีปัญหาในระดับมากด้านการขาดแหล่งเงินทุนและงบประมาณสนับสนุน การจัดประชุมคณะกรรมการบริหารฯไม่ต่อเนื่อง โครงการส่งเสริมการเกษตรไม่ต่อเนื่อง ขาดความรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ปรีชา ธารมดี (2551:82-84) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดนนทบุรี พบว่า คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯมีส่วนร่วมในระดับมากในด้าน การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การจัดกิจกรรมสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกร การประชาสัมพันธ์ การกำหนดบทบาทความรับผิดชอบของคณะกรรมการศูนย์ฯและการสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์ฯ ส่วนด้านการบริหารศูนย์ฯมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของ

คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ คือ ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และรายได้

วิศิษฐ์ สติทธิเกษร (2550:60-63) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารในการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดอุทัยธานี พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารศูนย์ฯ ด้านการกำหนดบทบาทความรับผิดชอบของคณะกรรมการศูนย์ฯ ด้านการจัดกิจกรรมช่วยเหลือเกษตรกร ด้านการสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์ฯ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ด้านการประชาสัมพันธ์ และปัญหาที่พบคือแผนงานโครงการไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.5.3 ด้านการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

ประหยัด ไชยสิงห์ (2551:197-198) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ด้านการจัดทำแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร ด้านการให้บริการของศูนย์ฯ ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์ฯ ด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์ฯ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการ และด้านการแจ้งเตือนภัย

นฤมล อรุณรัตน์ (2549:86-89) ศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองยาว อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจมากในด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกร และด้านการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและกิจกรรมของศูนย์ฯ มีความพึงพอใจปานกลางในด้านการบริหารจัดการศูนย์ฯ และพบว่ามีปัญหาด้านอาคารศูนย์ฯคับแคบและงบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนาศูนย์ฯ

นิภาพร ค้อมกลาง (2554:37-39) ศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไข่น้ำ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบว่าในด้านบุคคลากร คือคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการบริหารจัดการในระดับน้อย มีจำนวนบุคคลากรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานขาดการอบรมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์เพื่อพัฒนาศักยภาพ ด้านงบประมาณ มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการศูนย์ฯน้อย สถานที่คับแคบไม่แยกเป็นสัดส่วน ด้านแผนงาน

การบูรณาการจัดทำปรับปรุงแผนพัฒนาการเกษตรกับแผนพัฒนาท้องถิ่นสอดคล้องกันแต่ไม่ครอบคลุมทุกแผนงาน มีการประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน้อย การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์อยู่ในระดับน้อย

บุญยืน ลิทธิบาล (2549: 81) ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการต่อการบริหารศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดตาก พบว่าคณะกรรมการมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ เช่น การจัดทำข้อตกลงร่วมกัน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน การประชุมคณะกรรมการ สบกด. การกระตุ้นผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร การวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน การประสานงานจัดหางบประมาณและการบริหารเงินทุน และการอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรในพื้นที่ ด้านการจัดกิจกรรมช่วยเหลือเกษตรกร ได้แก่ การสำรวจและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของตำบล การจัดการถ่ายทอดความรู้ การสนับสนุนการจัดวิสาหกิจชุมชน การเตือนภัยเศรษฐกิจและภัยธรรมชาติ การรับรองรายงานต่างๆของ สบกด. การสร้างและพัฒนาเครือข่ายการผลิตและการตลาดด้านการประชาสัมพันธ์ เช่นการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวและสื่อต่างๆ

ซัด ขำเอี่ยม (2544:116) ศึกษาบทบาทของวิทยากรเกษตรกรจุดสาธิตการเกษตรของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในเขตจังหวัดชัยนาท พบว่าวิทยากรการเกษตรมีความสมัครใจในการเป็นวิทยากร มีความสนใจในการรับรู้ข่าวสารค่อนข้างมาก โดยได้รับข่าวสารจากเพื่อนบ้าน โทรทัศน์ และการฝึกอบรมจากกรมส่งเสริมการเกษตร มีความพึงพอใจในการเป็นวิทยากรเกษตรกรค่อนข้างมาก และได้เข้าร่วมประชุมวางแผนร่วมกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในระดับปานกลางถึงค่อนข้างมาก ส่วนเครือข่ายจุดสาธิตการเกษตรส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากองค์ความรู้และข่าวสารจากวิทยากรเกษตรกรมาก และได้นำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพค่อนข้างมาก แต่การใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ในระดับน้อยถึงระดับมากขึ้นอยู่กับชนิดและอุปกรณ์ที่ใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง มีวิธีการดำเนินการวิจัย เกี่ยวกับ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (population) ประชากรที่ทำการวิจัยในครั้งนี้คือ เกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรนับถึงเดือนพฤษภาคม ปี 2556 ในตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง จำนวน 301 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (sample) และการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ จากการคำนวณตามวิธีการของ Taro Yamane (1973) อ้างใน จินดา ขลิบทอง (2547: 19) กำหนดค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 172 คน ดังนี้

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ประชากรตัวอย่างหรือกลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อน(ในที่นี้กำหนดที่ระดับ 0.05)

$$n = \frac{301}{1 + 301 (0.05)^2}$$

$$n = \frac{1 + 301}{1 + 301 (0.0025)}$$

$$n = \frac{1 + N(e)}{1 + N(e)} \text{ หรือ } 172$$

1.2.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 172 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบระดับชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน โดยวิธีการคำนวณดังนี้

$$n_1 = \frac{n}{N} \times N_1$$

เมื่อ N = ประชากรทั้งหมด

N_1 = กลุ่มประชากรแต่ละหมู่บ้าน

n = กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

n_1 = ตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บข้อมูล

ได้กลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน ตามรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร(คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
บ้านบางแพ หมู่ที่ 1	33	19
บ้านตะพูน หมู่ที่ 2	50	29
บ้านตะพูน หมู่ที่ 3	48	28
บ้านตะพูน หมู่ที่ 4	38	22
บ้านบางแพ หมู่ที่ 5	14	8
บ้านลาดเค้าใต้ หมู่ที่ 6	65	37
บ้านลาดเค้าเหนือ หมู่ที่ 7	51	29
7 หมู่บ้าน	301	172

1.2.3 การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ด้วยการจับฉลาก ตามรายชื่อผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรของแต่ละหมู่บ้าน ในตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ชนิดของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างโดยมีการกำหนดข้อความ และมีคำตอบให้เลือกตอบและให้ผู้ตอบระบุคำตอบ โดยเรียงเนื้อหาตามวัตถุประสงค์

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสัมภาษณ์ (interview) ที่ประกอบด้วยลักษณะคำถามแบบปลายปิด และคำถามแบบปลายเปิด โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

2.2.1 **ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ** ของเกษตรกรตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

1) **ปัจจัยพื้นฐาน** ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา อาชีพ และการได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร

2) **ปัจจัยทางสังคม** ประกอบด้วย การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร สถานภาพทางสังคม การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร

3) **ปัจจัยทางเศรษฐกิจ** ประกอบด้วย พื้นที่ถือครองทางการเกษตร ลักษณะการถือครอง และรายได้

2.2.2 **การรู้จักศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และความรู้เกี่ยวกับศูนย์ฯ**

1) การรู้จักศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เป็นคำถามเพื่อทดสอบการรู้จักศูนย์ฯของเกษตรกร การมาใช้บริการที่ศูนย์ฯ จำนวนครั้งที่ใช้บริการ และในด้านใด

2) ความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เป็นคำถามเพื่อทดสอบความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับองค์ประกอบของศูนย์ฯ บทบาทหน้าที่ของศูนย์ฯ และการดำเนินงานของศูนย์ฯ และอื่นๆ รวม 15 ข้อ โดยกำหนดข้อความคำถามในลักษณะเลือกตอบใช่ – ไม่ใช่ และกำหนดการให้คะแนน ดังนี้

0 คะแนน หมายถึง ตอบผิดจากหลักวิชาการ

1 คะแนน หมายถึง ตอบถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.2.3 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอด

เทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดอ่างทอง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความต้องการในด้านต่างๆดังนี้

1) การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศด้านการเกษตร การอบรมและศึกษาดูงาน

2) การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล

3) การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช รวมถึงการให้ความช่วยเหลือ

4) การให้บริการเกษตรกร และให้คำปรึกษาปัญหาด้านการเกษตร

5) การเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆและการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรร่วมกัน

ได้กำหนดเกณฑ์และการแปลความหมายความต้องการในระดับต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

2.2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของศูนย์บริการและ

ถ่ายทอดเทคโนโลยีการ เกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดอ่างทอง

1) ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดอ่างทอง เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ได้กำหนดเกณฑ์และการแปลความหมายปัญหาในระดับต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ ประกอบด้วยคำถามในด้านต่างๆดังนี้

(1) การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร โดยการจัดทำแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี การประชาสัมพันธ์ และการสำรวจความต้องการของเกษตรกร

(2) การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล โดยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาสาสมัครเกษตรและเกษตรกรในพื้นที่

(3) การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช รวมถึงการให้ความช่วยเหลือ โดยร่วมกันจัดทำแผนพยากรณ์เพื่อเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง

(4) การให้บริการเกษตรกรให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และให้คำปรึกษาปัญหาด้านการเกษตรได้อย่างทั่วถึง

(5) การเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆและการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรร่วมกัน

ได้กำหนดเกณฑ์และการแปลความหมายระดับความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะของเกษตรกรในระดับต่าง ๆ ไว้ดังนี้

5 หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4 หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3 หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2 หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1 หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

2.3 การตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงเครื่องมือ

2.3.1 **สร้างแบบสัมภาษณ์** ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์โดยการศึกษาจากเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 **การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา** เพื่อตรวจสอบว่าแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมานั้นสามารถวัดได้ตรงตามความต้องการและครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาหรือไม่ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วทั้งหมดไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้สมบูรณ์ ชัดเจน และมีความถูกต้องตามเนื้อหาก่อนที่จะนำไปทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ต่อไป

2.3.3 การตรวจสอบความเชื่อถือได้ (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทดลองสัมภาษณ์เกษตรกรในอำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 20 คน เพื่อมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีการของ Cronbach's alpha โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์แต่ละตอนดังนี้ 0.895 ,0.872 และ 0.915 (รายละเอียดในตารางภาคผนวกที่ 1-3) จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปใช้สัมภาษณ์ต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เกษตรกร กลุ่มตัวอย่างตามแบบสัมภาษณ์ ในตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทองจำนวน 172 คน ระหว่าง เดือนพฤษภาคม 2557 ถึง เดือนมิถุนายน 2557 ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1.1 จัดทำแผนการออกเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้นำชุมชน ในตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง เพื่อนัดหมายเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

3.1.2 จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ที่ต้องใช้เพื่อการสัมภาษณ์

3.2.3 ผู้วิจัยออกไปสัมภาษณ์ข้อมูลเกษตรกรตามแผนที่กำหนด เก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 172 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้อง จัดหมวดหมู่และลงรหัส เพื่อประมวลผลและใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง โดยใช้สถิติ คือ การแจกแจงความถี่ (frequency) ด้วยค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) และการจัดอันดับ การแปลความหมาย ความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล นำรวมจำนวนข้อที่เกษตรกรตอบถูกต้องตามหลักวิชาการมาเทียบเป็นเกณฑ์การประเมินระดับความรู้ มี 5 ระดับ เพื่อแปลผล ดังนี้

ตอบถูกต้อง	13-15	ข้อ	หมายถึง มีความรู้ในระดับมากที่สุด
ตอบถูกต้อง	10-12	ข้อ	หมายถึง มีความรู้ในระดับมาก
ตอบถูกต้อง	7-9	ข้อ	หมายถึง มีความรู้ในระดับปานกลาง
ตอบถูกต้อง	4-6	ข้อ	หมายถึง มีความรู้ในระดับน้อย
ตอบถูกต้อง	1-3	ข้อ	หมายถึง มีความรู้ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของเกษตรกรในการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนครสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง เชิงความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำมาแปลความหมายระดับความต้องการของเกษตรกรตามเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด

4.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ของปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการในการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนครสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง โดยใช้หลักการโดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.5 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการ เกษตรประจำตำบลนครสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำมาแปลความหมายระดับปัญหาและข้อเสนอแนะตามเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง	ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรตำบลนรสิงห์ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำนวน 172 คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

4.1 ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆของเกษตรกร
ในตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

4.2 การรู้จักและความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

4.3 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอด
เทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

4.4 ความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการรู้จัก
และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ ของเกษตรกรกับความต้องการของเกษตรกรต่อการ
ดำเนินงานของศูนย์ฯ

4.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้
สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.1 ปัจจัยพื้นฐานของเกษตรกรตำบลนรสิงห์ ประกอบด้วย เพศ อายุ จำนวนสมาชิก
ในครัวเรือน ระดับการศึกษา อาชีพ และการได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร ผลการ
วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานของเกษตรกร ตามรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ปัจจัยพื้นฐานของเกษตรกรตำบลนรสิงห์

n = 172

ปัจจัยพื้นฐานของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	76	44.2
หญิง	96	55.8
2. อายุ (ปี)		
≤ 30	8	4.7
31 - 40	20	11.6
41 - 50	43	25.0
51 - 60	64	37.2
≥ 61	37	21.5
Min.= 26 Max.=77 $\bar{X} = 52.08$ S.D. =11.193		
3. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
≤ 2	12	7.0
3 - 4	87	50.6
5 - 6	57	33.1
7 - 8	13	7.6
≥ 9	3	1.7
Min.= 1 Max.=11 $\bar{X} = 4.48$ S.D. = 1.599		
4. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	1	0.6
ประถมศึกษา	131	76.2
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	9	5.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	16	9.3
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ป.ว.ศ.)	3	1.7
ปริญญาตรี	10	5.8
สูงกว่าปริญญาตรี	2	1.2

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 172

ปัจจัยพื้นฐานของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. อาชีพภาคการเกษตร*		
ด้านพืช (ทำนา ทำสวน ปลูกผัก ทำไร่)	100	57.1
ด้านปศุสัตว์	47	26.8
ด้านประมง	11	6.3
รับจ้างทางการเกษตร	17	9.8
6. อาชีพนอกภาคการเกษตร		
ไม่มีอาชีพนอกภาคการเกษตร	110	64.0
มีอาชีพนอกภาคการเกษตร*	62	36.0
รับราชการ	7	4.1
ผู้นำชุมชน	8	4.7
ลูกจ้างของรัฐ	7	4.1
ประกอบธุรกิจทางการค้า	12	7.0
รับจ้างทั่วไป	30	17.4
7. การได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร		
ไม่เคยได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร	75	43.6
เคยได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร	97	56.4
1 ครั้ง/ปี	52	53.6
2 ครั้ง/ปี	29	29.9
3 ครั้ง/ปี	10	10.3
≥4 ครั้ง/ปี	6	6.2
Min.= 1 Max.= 10 $\bar{X} = 1.79$ S.D. = 1.299		

(*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จากตารางที่ 4.1 พบว่าเกษตรกรมีปัจจัยพื้นฐานของเกษตรกร ดังนี้

1.1.1 เพศ พบว่าเกษตรกร กว่าครึ่ง (ร้อยละ 55.8) เป็นเพศหญิง และร้อยละ 44.2 เป็น

เพศชาย

1.1.2 อายุ พบว่าเกษตรกร กว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.2) อายุ 51-60 ปี รองลงมา ร้อยละ 25.0 อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 21.5 อายุมากกว่าหรือเท่ากับ 61 ปี ร้อยละ 11.6 อายุ 31-40 ปี และ ร้อยละ 4.7 อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีอายุสูงสุด 77 ปี อายุต่ำสุด 26 ปี อายุเฉลี่ย 52.08 ปี

1.1.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า เกษตรกร ประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.6) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน รองลงมา ร้อยละ 33.1 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5-6 คน ร้อยละ 7.6 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7-8 คน ร้อยละ 7.0 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 คน และร้อยละ 1.7 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่าหรือเท่ากับ 9 คน ตามลำดับ โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 11 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.48 คน

1.1.4 ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกร กว่าสามในสี่ (ร้อยละ 76.2) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 9.3 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 5.8 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 5.2 จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ร้อยละ 1.7 จบการศึกษานุปริญญาหรือเทียบเท่า (ป.ว.ส.) ร้อยละ 1.2 จบการศึกษากว่าปริญญาตรีและ ร้อยละ 0.6 ไม่ได้รับการศึกษา ตามลำดับ

1.1.5 อาชีพภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกร กว่าครึ่ง (ร้อยละ 57.1) ประกอบอาชีพด้านพืช (ทำนา ทำสวน ปลูกผัก ทำไร่) รองลงมา ร้อยละ 26.8 ประกอบอาชีพด้านปศุสัตว์ ร้อยละ 9.8 ประกอบอาชีพรับจ้างทางการเกษตร และร้อยละ 6.3 ประกอบอาชีพด้านประมง ตามลำดับ

1.1.6 อาชีพนอกภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกร ประมาณสองในสาม (ร้อยละ 64) ไม่มีอาชีพนอกภาคการเกษตร ร้อยละ 36 มีอาชีพนอกภาคการเกษตร โดยร้อยละ 17.4 รับจ้างทั่วไป รองลงมา ร้อยละ 7.0 ประกอบธุรกิจทางการค้า ร้อยละ 4.7 เป็นผู้นำชุมชน ร้อยละ 4.1 รับราชการ และเป็นลูกจ้างของรัฐ ตามลำดับ

1.1.7 การได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร พบว่า เกษตรกร กว่าครึ่ง (ร้อยละ 56.4) เคยได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร และร้อยละ 43.6 ไม่เคยได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร โดย ร้อยละ 53.6 เคยได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตรจำนวน 1 ครั้ง รองลงมา ร้อยละ 29.9 เคยได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตรจำนวน 2 ครั้ง ร้อยละ 10.3 เคยได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตรจำนวน 3 ครั้ง ร้อยละ 6.2 เคยได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตรมากกว่าหรือเท่ากับ 4 ครั้ง ตามลำดับ

1.2 ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรตำบลนรสิงห์ ได้แก่ การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร สถานภาพทางสังคม การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 4.2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรตำบลนรสิงห์

n = 172		
ข้อมูลพื้นฐานทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร		
ไม่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร	61	35.5
เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร*	111	64.5
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	15	9.0
กลุ่มเกษตรกร	14	10.8
สหกรณ์การเกษตร	16	9.5
กลุ่มส่งเสริมอาชีพ/กลุ่มวิสาหกิจ	8	4.8
ลูกค้า ธกส.	114	65.9
2. สถานภาพทางสังคม		
ไม่มีตำแหน่งทางสังคม	154	89.5
มีตำแหน่งทางสังคม*	18	10.5
ผู้นำชุมชน	11	44.0
อาสาสมัครเกษตร	4	16.0
หมอดิน	5	20.0
อาสาปศุสัตว์	3	12.0
กรรมการหมู่บ้าน	1	4.0
อสม.	1	4.0

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 172

ข้อมูลพื้นฐานทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
3. แหล่งข่าวสารด้านการเกษตร*		
ผู้นำชุมชน	168	97.7
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	153	88.9
เอกสารของหน่วยงานราชการ	64	37.2
สื่อสิ่งพิมพ์	91	52.9
สื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต	23	13.3
วิทยุกระจายเสียง	103	59.8
วิทยุโทรทัศน์	140	81.4
หอกระจายข่าว	119	69.1
เพื่อนบ้าน	9	5.2
4. จำนวนการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร (ครั้ง/ปี)		
1 ครั้ง	37	21.5
2 ครั้ง	86	50.0
3 ครั้ง	10	5.8
4 ครั้ง	11	6.4
มากกว่า 5 ครั้ง	28	16.3
Min.= 1 Max.= 15 $\bar{X}$ =2.78 S.D. =2.265		

(* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จากตารางที่ 4.2 ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรผลจากการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

1.2.1 การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร พบว่าเกษตรกร ประมาณสองในสาม (ร้อยละ 64.5) เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร และร้อยละ 35.5 ไม่ได้เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร โดยร้อยละ 65.9 เป็นลูกค้ารศ.รองลงมา ร้อยละ 10.8 เป็นกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 9.5 เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 9.0 เป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และร้อยละ 4.8 เป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพหรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตามลำดับ

1.2.2 สถานภาพทางสังคม พบว่า เกษตรกร ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.5) ไม่มีตำแหน่งทางสังคมส่วนที่เหลือมีเพียงร้อยละ 10.5 มีตำแหน่งทางสังคม โดยเกษตรกรร้อยละ 44.0 เป็นผู้นำชุมชน ร้อยละ 20 เป็นหมอดิน ร้อยละ 16.0 เป็นอาสาสมัครเกษตร ร้อยละ 12 เป็นอาสาปศุสัตว์ ร้อยละ 4.0 เป็นกรรมการหมู่บ้าน และอสม.ตามลำดับ

1.2.3 แหล่งข่าวสารด้านการเกษตร พบว่า เกษตรกร เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.7) ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรจากผู้นำชุมชน รองลงมา ร้อยละ 88.9 ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร้อยละ 81.4 ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์ ร้อยละ 69.1 ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรจากหอกระจายข่าว ร้อยละ 59.8 ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรจากวิทยุกระจายเสียง ร้อยละ 52.9 ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรจากสื่อสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 37.2 ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารของหน่วยงานราชการ ร้อยละ 13.3 ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรืออินเทอร์เน็ต และร้อยละ 5.2 ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรจากเพื่อนบ้านตามลำดับ

1.2.4 จำนวนการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร พบว่าเกษตรกรครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 50.0 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรจำนวน 2 ครั้ง/ปี รองลงมา ร้อยละ 21.5 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรจำนวน 1 ครั้ง/ปี ร้อยละ 16.3 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรมากกว่า 5 ครั้ง/ปี ร้อยละ 6.4 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรจำนวน 4 ครั้ง/ปี ร้อยละ 5.8 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรจำนวน 3 ครั้ง/ปี ตามลำดับ

1.3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรตำบลนรสิงห์ ได้แก่ ประกอบด้วย พื้นที่ถือครองทางการเกษตร ลักษณะการถือครอง และรายได้ การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 4.3 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรตำบลนรสิงห์

n = 172

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1.จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร (ไร่)		
≤ 15	90	52.3
16-30	49	28.5
31-45	22	12.8
46-60	8	4.7
≥61	3	1.7
Min.= 0.25 Max.=93 $\bar{X}$ =19.48 S.D. =15.506		
2.ลักษณะการถือครอง *		
2.1 เป็นของตนเองหรือครัวเรือน (ไร่)		
≤ 15	125	72.7
16-30	38	22.1
31-45	7	4.1
46-60	2	1.2
Min.= 0.25 Max.= 50 $\bar{X}$ =11.60 S.D. =10.012		
2.2 เช่า (ไร่)		
≤ 15	142	82.6
16-30	18	10.5
31-45	8	4.7
46-60	3	1.7
≥61	1	0.6
Min.= 2 Max.= 70 $\bar{X}$ = 7.72 S.D. =1.333		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 172

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
2.3.ทำประโยชน์โดยไม่ได้เช่า (ไร่)		
≤ 1	3	50.0
2-3	1	16.7
4-5	1	16.7
≥ 6	1	16.7
Min.= 0.75 Max.= 8 $\bar{X}$ = 2.79 S.D. =2.821		
3.รายได้ในภาคการเกษตร (บาท/ปี)		
≤ 100,000	124	72.1
100,001-200,000	29	16.9
200,001-300,000	11	6.4
300,001-400,000	5	1.7
400,001-500,000	3	2.9
Min.= 2,000 Max.= 500,000 $\bar{X}$ = 106,075.58 S.D. =101,353.502		
4.รายได้นอกภาคการเกษตร (บาท/ปี)		
≤ 100,000	47	74.6
10,001-200,000	14	22.2
≥ 200,001	2	3.2
Min.= 5,000 Max.= 500,000 $\bar{X}$ = 84,682.54 S.D. =78,365.394		

(* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จากตารางที่ 4.3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรผลจากการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

1.3.1 จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรกว่าครึ่ง (ร้อยละ 52.3)

มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 28.5 มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร 16-30 ไร่ ร้อยละ 12.8 มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร 31-45 ไร่ ร้อยละ 4.7 มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร 46-60 ไร่ และร้อยละ 1.7 มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมากกว่าหรือเท่ากับ 61 ไร่ ตามลำดับ โดยมีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรสูงสุด 93 ไร่ พื้นที่ถือครองทางการเกษตรต่ำสุด 0.25 ไร่ พื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย

19.43 ไร่ โดยมีลักษณะการถือครอง ดังนี้

1) ของตนเองหรือครัวเรือน พบว่า เกษตรกรกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 72.7)

มีลักษณะการถือครองโดยเป็นของตนเองหรือครัวเรือนจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 22.1 มีลักษณะการถือครองโดยเป็นของตนเองหรือครัวเรือนจำนวน 16-30 ไร่ ร้อยละ 4.1 มีลักษณะการถือครองโดยเป็นของตนเองหรือครัวเรือนจำนวน 31-45 ไร่ และร้อยละ 1.2 มีลักษณะการถือครองโดยเป็นของตนเองหรือครัวเรือนจำนวน 46-60 ไร่ ตามลำดับ โดยลักษณะการถือครองโดยเป็นของตนเองหรือครัวเรือนสูงสุด 50 ไร่ ลักษณะการถือครองโดยเป็นของตนเองหรือครัวเรือนต่ำสุด 0.25 ไร่ ลักษณะการถือครองโดยเป็นของตนเองหรือครัวเรือนเฉลี่ย 11.60 ไร่

2) เช่า พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 82.6) มีลักษณะการถือครองโดยการเช่าจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 10.5 มีลักษณะการถือครองโดยการเช่าจำนวน 16-30 ไร่ ร้อยละ 4.7 มีลักษณะการถือครองโดยการเช่าจำนวน 31-45 ไร่ ร้อยละ 1.7 มีลักษณะการถือครองโดยการเช่าจำนวน 46-60 ไร่ และ ร้อยละ 0.6 มีลักษณะการถือครองโดยการเช่าจำนวนมากกว่าหรือเท่ากับ 61 ไร่ โดยมีลักษณะการถือครองโดยการเช่าสูงสุด 70 ไร่ มีลักษณะการถือครองโดยการเช่าต่ำสุด 2 ไร่ มีลักษณะการถือครองโดยการเช่าเฉลี่ย 7.72 ไร่

3) ทำประโยชน์โดยไม่ได้เช่า พบว่า เกษตรกรครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50) มีลักษณะการถือครองโดยทำประโยชน์โดยไม่ได้เช่าจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 16.7 มีลักษณะการถือครองโดยทำประโยชน์โดยไม่ได้เช่า จำนวน 2-3 ไร่ 4-5 ไร่ และมากกว่าหรือเท่ากับ 6 ไร่ ตามลำดับ

1.3.2 รายได้ในภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 72.1)

มีรายได้ในภาคการเกษตร น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาท/ปี รองลงมา ร้อยละ 16.9 มีรายได้ในภาคการเกษตร 100,001-200,000 บาท/ปี ร้อยละ 6.4 มีรายได้ในภาคการเกษตร 200,001-300,000 บาท/ปี ร้อยละ 2.9 มีรายได้ในภาคการเกษตร 400,001-500,000 บาท/ปี และร้อยละ 1.7 มีรายได้ในภาคการเกษตร 300,001-400,000 บาท/ปี ตามลำดับ โดยรายได้ในภาคการเกษตรสูงสุด 500,000 บาท/ปี รายได้ในภาคการเกษตรต่ำสุด 2,000 บาท /ปี รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 106,075.58 บาท/ปี

1.3.3 รายได้นอกภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 74.6)

มีรายได้นอกภาคการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาท/ปี รองลงมา ร้อยละ 22.2 มีรายได้นอกภาคการเกษตร 100,001-200,000 บาท/ปี และร้อยละ 3.2 มีรายได้นอกภาคการเกษตรมากกว่าหรือเท่ากับ 200,001 บาท/ปี ตามลำดับ โดยรายได้นอกภาคการเกษตรสูงสุด 500,000 บาท/ปี รายได้นอกภาคการเกษตรต่ำสุด 5,000 บาท /ปี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 84,682.54 บาท/ปี

ตอนที่ 2 การรู้จักและความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

2.1 การรู้จักศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

ตารางที่ 4.4 การรู้จักศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลของเกษตรกร ตำบลนรสิงห์

n = 172		
การรู้จักศูนย์ฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1.การรู้จักศูนย์ฯนรสิงห์		
ไม่รู้จัก	39	22.7
รู้จัก	133	77.3
2.การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากศูนย์ฯ		
ไม่เคย	122	70.9
เคย	50	29.1
1 ครั้ง/ปี	32	18.6
2 ครั้ง/ปี	14	8.1
≥3 ครั้ง/ปี	4	2.3
Min.=1 Max.=8 $\bar{X}$ = 1.62 S.D. =1.000		
3. การใช้บริการหรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ		
ไม่เคย	139	80.8
เคย	33	19.2
1 ครั้ง/ปี	24	14.0
2 ครั้ง/ปี	5	2.9
≥3 ครั้ง/ปี	4	2.3
Min.=1 Max.=8 $\bar{X}$ = 1.76 S.D. =0.836		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 172

การรู้จักศูนย์ฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
4.การขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ		
ไม่เคย	129	75.0
เคย	43	25.0
ปลูกพืช	37	43.0
เลี้ยงสัตว์	3	3.5
การพยากรณ์ด้านการเกษตร	2	2.3
ขึ้นทะเบียนเกษตรกร	25	29.1
แปรรูป	2	2.3
เกษตรผสมผสาน	1	1.2
ข้อมูลการเกษตร	15	17.4
อุปกรณ์การเกษตร	1	0.6
อื่นๆ ได้แก่ รับปูนมาร์ล	1	0.6
5.การใช้บริการจุดสาธิตทางการเกษตรของศูนย์ฯ		
ไม่เคย	155	90.1
เคย	17	9.9
1 ครั้ง/ปี	16	9.3
2 ครั้ง/ปี	1	0.6
6.การได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จากศูนย์ฯ		
ไม่เคย	151	87.8
เคย	21	12.2
1 ครั้ง/ปี	13	7.6
2 ครั้ง/ปี	8	4.6

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 172

การรู้จักศูนย์ฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
7. การเข้าร่วมกิจกรรมกับศูนย์ฯ		
ไม่เคย	148	86.0
เคย	24	14.0
1 ครั้ง/ปี	12	6.9
2 ครั้ง/ปี	13	7.1

จากตารางที่ 4.4 การรู้จักศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลของเกษตรกรผลจากการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

2.1.1 การรู้จักศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลของเกษตรกร ตำบลนรสิงห์ พบว่าเกษตรกร กว่าสามในสี่ (ร้อยละ 77.3) รู้จักศูนย์ฯ และร้อยละ 22.7 ไม่รู้จักศูนย์ฯ

2.1.2 การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากศูนย์ฯ พบว่าเกษตรกร มากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 70.9) ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากศูนย์ฯ และร้อยละ 29.1 เคยได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากศูนย์ฯ โดยร้อยละ 18.6 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากศูนย์ฯ 1 ครั้ง/ปี รองลงมา ร้อยละ 8.1 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากศูนย์ฯ 2 ครั้ง/ปี ร้อยละ 2.3 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากศูนย์ฯมากกว่า 2 ครั้ง/ปี ตามลำดับ โดยมีจำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากศูนย์ฯ สูงสุด 8 ครั้ง/ปี จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากศูนย์ฯต่ำสุด 1 ครั้ง/ปี และจำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากศูนย์ฯเฉลี่ย 1.62 ครั้ง/ปี

2.1.3 การใช้บริการหรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ พบว่าเกษตรกร เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 80.8) ไม่เคยใช้บริการหรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ และร้อยละ 19.2 เคยใช้บริการหรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ โดย ร้อยละ 14.0 เคยใช้บริการหรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ 1 ครั้ง/ปี รองลงมา ร้อยละ 2.9 เคยใช้บริการหรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ 2 ครั้ง/ปี ร้อยละ 2.3 เคยใช้บริการหรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯมากกว่า 3 ครั้ง/ปี ตามลำดับ โดยมีจำนวนการใช้บริการหรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ สูงสุด 8 ครั้ง/ปี จำนวนการใช้บริการหรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯต่ำสุด 1 ครั้ง/ปี และจำนวนการใช้บริการหรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯเฉลี่ย 1.76 ครั้ง/ปี

2.1.4 การขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ พบว่าเกษตรกร มากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 75.0) ไม่เคยขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ และร้อยละ 25.0 เคยขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ โดย ร้อยละ 43 เคยขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ เรื่องการปลูกพืช รองลงมา ร้อยละ 29.1 เคยขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ เรื่องขึ้นทะเบียนเกษตรกร ร้อยละ 17.4 เคยขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ เรื่องข้อมูลการเกษตร ร้อยละ 3.5 เคยขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ เรื่องการเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 2.3 เคยขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ เรื่องการพยากรณ์ด้านการเกษตร และเรื่องการแปรรูป ร้อยละ 1.2 เคยขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ เรื่องเกษตรผสมผสาน ร้อยละ 0.6 เคยขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ เรื่องอุปกรณ์การเกษตรและการรับป้อนมาร์ล ตามลำดับ

2.1.5 การใช้บริการจุดสาธิตทางการเกษตรของศูนย์ฯ พบว่าเกษตรกร เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 90.1) ไม่เคยใช้บริการจุดสาธิตทางการเกษตรของศูนย์ฯ และร้อยละ 9.9 เคยใช้บริการจุดสาธิตทางการเกษตรของศูนย์ฯ โดยร้อยละ 9.3 เคยใช้บริการจุดสาธิตทางการเกษตรของศูนย์ฯ จำนวน 1 ครั้ง และร้อยละ 0.6 เคยใช้บริการจุดสาธิตทางการเกษตรของศูนย์ฯ จำนวน 2 ครั้ง

2.1.6 การได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จากศูนย์ฯ พบว่าเกษตรกร เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 87.8) ไม่เคยได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จากศูนย์ฯ และร้อยละ 12.2 เคยได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จากศูนย์ฯ โดยร้อยละ 7.6 เคยได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จากศูนย์ฯ 1 ครั้ง และ ร้อยละ 4.6 เคยได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จากศูนย์ฯ 2 ครั้ง

2.1.7 การเข้าร่วมกิจกรรมกับศูนย์ฯ พบว่าเกษตรกร เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 86.0) ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับศูนย์ฯ และร้อยละ 14.0 เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับศูนย์ฯ โดยร้อยละ 7.1 เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับศูนย์ฯ 2 ครั้ง และร้อยละ 6.9 เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับศูนย์ฯ 1 ครั้ง

2.2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำ

ตำบล

เป็นการศึกษาความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับองค์ประกอบของศูนย์ฯ บทบาทหน้าที่ของศูนย์ฯ และการดำเนินงานของศูนย์ฯ และอื่นๆ รวม 15 ข้อ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

n = 172

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	ค่าเฉลี่ย	ผู้ตอบได้ถูกต้อง		อันดับ
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1. ศูนย์ฯ มีหน้าที่ให้บริการด้านการเกษตรซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตร	ผิด	14	8.1	13
2. ศูนย์ฯ เป็นจุดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้คำปรึกษาด้านการเกษตรตลอดจนเผยแพร่ข่าวสารการเกษตรในชุมชน	ถูก	156	90.7	4
3. ภารกิจของศูนย์ฯ คือ ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยต่างๆ	ผิด	58	33.7	8
4. ศูนย์ฯ ดำเนินการภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และเกษตรกรในพื้นที่	ถูก	149	86.6	7
5. ศูนย์ฯ ต้องมีจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือจุดสาธิตการเกษตรโดยพิจารณาคัดเลือกจากฟาร์มของผู้นำชุมชน	ผิด	31	18.0	12
6. ในการบริหารศูนย์ฯ ต้องมีคณะกรรมการบริหารจำนวนรวมทั้งสิ้น 9 คน	ผิด	76	44.2	9
7. คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบตำบลเป็นประธานบริหารศูนย์ฯ โดยตำแหน่ง	ผิด	44	25.6	11
8. คณะกรรมการศูนย์ฯ ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของศูนย์ฯ แบบบูรณาการกับหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง	ถูก	156	90.7	4
9. คณะกรรมการศูนย์ฯ เป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของจังหวัด	ผิด	51	29.7	11
10. ภารกิจของศูนย์ฯ คือ การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ	ถูก	166	96.5	1
11. ศูนย์ฯ ต้องพยากรณ์ และเตือนภัยธรรมชาติ ภัยศัตรูพืช และภัยเศรษฐกิจให้เกษตรกรในพื้นที่รับทราบ	ถูก	131	76.2	8
12. ศูนย์ฯ ต้องจัดเก็บข้อมูลการเกษตรด้านกายภาพชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม และข้อมูลสถานการณ์ในพื้นที่ให้เป็นปัจจุบัน	ถูก	163	94.8	3
13. ศูนย์ฯ ต้องส่งเสริมกลุ่มและเครือข่าย สนับสนุนการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน โดยร่วมกันผลิตและรวมกันจำหน่าย	ถูก	150	87.2	6

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 172

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	คำตอบ	ผู้ตอบได้ถูกต้อง		อันดับ
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	
14. ศูนย์ฯ ร่วมกับอาสาสมัครเกษตรกรในการมีส่วนร่วมจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน เพื่อวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของพื้นที่	ถูก	165	95.9	2
15. สมาชิกของศูนย์ฯ คือเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรตามแบบ ทบก.01 กับสำนักงานเกษตรอำเภอเท่านั้น	ผิด	56	32.6	10

จากตารางที่ 4.5 จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล โดยมีความรู้และสามารถตอบได้ถูกต้องตรงกับคำตอบเรียงตามค่าร้อยละของจำนวนเกษตรกรที่ตอบถูกต้องตรงกับคำตอบ จากมากไปหาน้อย ซึ่งมีความแตกต่างกันในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ผลวิจัยพบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 96.5) ตอบถูกต้องในประเด็นภารกิจของศูนย์ฯ คือ การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันเรียนรู้ รองลงมาร้อยละ 95.9 ตอบถูกต้องในประเด็นศูนย์ฯ ร่วมกับอาสาสมัครเกษตรกรในการมีส่วนร่วมจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน เพื่อวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของพื้นที่ ร้อยละ 94.8 ตอบถูกต้องในประเด็น ศูนย์ฯ ต้องจัดเก็บข้อมูลการเกษตรด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม และข้อมูลสถานการณ์ในพื้นที่ให้เป็นปัจจุบัน ร้อยละ 90.7 ตอบถูกต้องในประเด็น ศูนย์ฯ เป็นจุดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้คำปรึกษาด้านการเกษตร ตลอดจนเผยแพร่ข่าวสารการเกษตรในชุมชน ร้อยละ 90.7 ตอบถูกต้องในประเด็น คณะกรรมการศูนย์ฯ ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของศูนย์ฯ แบบบูรณาการกับหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 87.2 ตอบถูกต้องในประเด็น ศูนย์ฯ ต้องส่งเสริมกลุ่มและเครือข่าย สนับสนุนการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนโดยร่วมกันผลิตและรวมกันจำหน่าย ร้อยละ 86.6 ตอบถูกต้องในประเด็น ศูนย์ฯ ดำเนินการภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และเกษตรกรในพื้นที่ ร้อยละ 76.2 ตอบถูกต้องในประเด็น ศูนย์ฯ ต้องพยากรณ์ และเตือนภัยธรรมชาติภัยศัตรูพืช และภัยเศรษฐกิจให้เกษตรกรในพื้นที่รับทราบ

นอกจากนี้ยังพบว่ามีเกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 44.2) ตอบถูกต้องในประเด็นในการบริหารศูนย์ฯ ต้องมีคณะกรรมการบริหารจำนวนรวมทั้งสิ้น 9 คน ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

รองลงมาร้อยละ 33.3 ตอบถูกต้องในประเด็นภารกิจของศูนย์ฯ คือ ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ผู้ประสบภัยต่างๆ ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 32.6 ตอบถูกต้องในประเด็นสมาชิกของ ศูนย์ฯ คือเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรตามแบบ ทบก.01 กับสำนักงานเกษตรอำเภอเท่านั้น ซึ่ง ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 29.7 ตอบถูกต้องในประเด็นคณะกรรมการศูนย์ฯ เป็น คณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของจังหวัด ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 25.6 ตอบถูกต้องในประเด็นคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบ ตำบลเป็นประธานบริหารศูนย์ฯ โดยตำแหน่ง ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 18.0 ตอบ ถูกต้องในประเด็นศูนย์ฯ ต้องมีจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือจุดสาธิตการเกษตรโดยพิจารณาคัดเลือก จากฟาร์มของผู้นำชุมชน เกษตรกร ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 8.1 ตอบถูกต้องใน ประเด็นศูนย์ฯ มีหน้าที่ให้บริการด้านการเกษตรซึ่งดำเนินการ โดยหน่วยงานของกรมส่งเสริม การเกษตร ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.3 ระดับความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนนในแต่ละข้อ โดยให้ 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูก และ ให้ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิด แล้วรวมคะแนนทั้งหมด และนำคะแนนรวมของแต่ละคนมาจัด ระดับความรู้ตามเกณฑ์ในการประเมิน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ระดับความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

n = 172			
ความรู้พื้นฐาน (คะแนน)	ความหมาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
13 – 15	มากที่สุด	3	1.7
10 – 12	มาก	71	41.3
7 – 9	ปานกลาง	85	49.4
4 – 6	น้อย	13	7.6
1 – 3	น้อยที่สุด	-	-
Min = 5 Max = 13 Mean = 9.10 S.D. = 1.579			

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 49.4) มีความรู้เกี่ยวกับ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 41.3 มีความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในระดับมาก

ร้อยละ 7.6 มีความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในระดับน้อยและร้อยละ 1.74 มีความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในระดับมากที่สุด ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีคะแนนต่ำสุด 5 คะแนน คะแนนสูงสุด 13 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 9.10 คะแนน

ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ

ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ โดยใช้คำถามที่มีลักษณะประเมินค่า (rating scale) ระดับ คือ ระดับความระดับความต้องการมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์ซึ่งแยกประเด็นต่างๆ ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี

หน่วย : คน
n = 172

ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความต้องการ					$\bar{X}$ (S.D)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการปลูกพืช	47 (27.3)	85 (49.4)	39 (22.7)	1 (0.6)	-	4.03 (0.725)	มาก
2. ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการเลี้ยงสัตว์	27 (15.7)	85 (49.4)	49 (22.3)	12 (7.0)	1 (0.6)	3.73 (0.831)	มาก
3. ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	15 (8.7)	62 (36.0)	50 (29.1)	22 (12.8)	23 (13.4)	3.14 (1.166)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

หน่วย : คน

n = 172

ความต้องการของเกษตรกร ต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความต้องการ					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
4. ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธี การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	20 (11.6)	71 (41.3)	65 (37.8)	15 (8.7)	1 (0.6)	3.55 (0.833)	มาก
5. ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และ วิธีการจัดการสินค้าเกษตรและ การตลาด	31 (18.0)	86 (50.0)	38 (22.1)	16 (9.3)	1 (0.6)	3.76 (0.878)	มาก
6. ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และ วิธีการผลิตปุ๋ยชีวภาพ และน้ำหมัก ชีวภาพ	62 (36.0)	69 (40.0)	36 (20.9)	5 (2.9)	-	4.09 (0.825)	มาก
7. ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และ วิธีการปรับปรุงบำรุงดิน เช่น การปลูก พืชปุ๋ยสด การใส่ปุ๋ยมาร์ล การเพิ่ม อินทรีย์วัตถุในดิน	40 (23.3)	74 (43.0)	43 (25.0)	11 (6.4)	4 (2.3)	3.78 (0.952)	มาก
8. ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และ วิธีการลดต้นทุนการผลิต	56 (32.6)	77 (44.8)	34 (19.8)	5 (2.9)	-	4.07 (0.799)	มาก
9. ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และ วิธีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน	34 (19.8)	108 (62.8)	29 (16.9)	1 (0.6)	-	4.02 (0.626)	มาก
10. ถ่ายทอดความรู้ด้านการทำบัญชี ฟาร์ม	15 (8.7)	53 (30.8)	61 (35.5)	36 (20.9)	7 (4.1)	3.19 (0.999)	ปาน กลาง
11. จัดทำจุลสาริตและถ่ายทอด เทคโนโลยีด้านการเกษตร	33 (19.2)	87 (50.6)	50 (29.1)	2 (1.2)	-	3.88 (0.719)	มาก
12. จัดทำแปลงสาธิตด้านการเกษตร	37 (21.5)	81 (47.1)	53 (30.8)	1 (0.6)	-	3.90 (0.734)	มาก
13. ให้อาสาสมัครเกษตรกรและผู้รู้ในชุมชน เป็นวิทยากรเกษตรกรในการถ่ายทอด เทคโนโลยีตามความถนัดแต่ละสาขา อาชีพ	31 (18.0)	84 (48.8)	56 (32.6)	1 (0.6)	-	3.84 (0.712)	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

หน่วย : คน

n = 172

ความต้องการของเกษตรกร ต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความต้องการ					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
14. จัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารต่างๆทั้งเทคโนโลยี ด้านการเกษตรและการดำเนินงาน ของศูนย์ฯ	50 (29.1)	71 (43.0)	48 (21.9)	-	-	4.01 (0.757)	มาก
15. พาไปศึกษาดูงานด้านการเกษตรที่ ประสบผลสำเร็จ	53 (30.8)	83 (48.3)	33 (19.2)	3 (1.7)	-	4.08 (0.753)	มาก
เฉลี่ยรวม		3.80	0.385		มาก		

จากตารางที่ 4.7 ผลการศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ในภาพรวมพบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยจากค่ามากไปน้อยได้ดังต่อไปนี้ พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก จำนวน 13 ประเด็น ได้แก่ ต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการผลิตปุ๋ยชีวภาพ ($\bar{X}=4.09$) รองลงมา ต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการจัดการสินค้าเกษตรและการตลาด ($\bar{X}=4.08$) ต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการลดต้นทุนการผลิต ($\bar{X}=4.07$) ต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการปลูกพืช ($\bar{X}=4.03$) ต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน ($\bar{X}=4.02$) ต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการแปรรูปผลผลิตทางทางการเกษตร ($\bar{X}=4.01$) ต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำแปลงสาธิตด้านการเกษตร ($\bar{X}=3.90$) ต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำจุดสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร ($\bar{X}=3.88$) ต้องการให้อาสาสมัครเกษตรและผู้รู้ในชุมชนเป็นวิทยากรเกษตรกรในการถ่ายทอดเทคโนโลยีตามความถนัดแต่ละสาขาอาชีพ ($\bar{X}=3.84$) ต้องการให้ศูนย์ฯ

ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการปรับปรุงบำรุงดิน เช่น การปลูกพืชปุ๋ยสด การใส่ปุ๋ยมาร์ล การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ($\bar{X}=3.78$) ต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการจัดการดินค้าเกษตรและการตลาด ($\bar{X}=3.76$) ต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการเลี้ยงสัตว์ ($\bar{X}=3.73$) ต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการแปรรูปผลผลิตทางทางการเกษตร ($\bar{X}=3.55$) ตามลำดับ ทั้งนี้มีเกษตรกรมีความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ ต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดความรู้ด้านการทำบัญชีฟาร์ม ($\bar{X}=3.19$) ต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ($\bar{X}=3.14$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร

หน่วย : คน

n = 172

ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความต้องการ					$\bar{X}$ (S.D)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. รวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม เช่น จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร ลักษณะชุดดิน ชนิดพืชที่ปลูก	58 (22.1)	96 (55.8)	36 (20.9)	2 (1.2)	-	3.99 (0.694)	มาก
2. จัดทำข้อมูลสถานการณ์ด้านการผลิตพืช สัตว์ และประมง เช่น สถานการณ์การปลูกข้าวในพื้นที่	40 (23.3)	78 (45.3)	54 (31.4)	-	-	3.92 (0.737)	มาก
3. จัดทำทำเนียบวิทยากรเกษตรกร หรือผู้รู้และคลังความรู้ของชุมชน	30 (17.4)	88 (51.2)	49 (28.5)	5 (2.9)	-	3.83 (0.742)	มาก
4. จัดทำแผนที่การเกษตรระดับหมู่บ้าน	21 (12.2)	96 (55.8)	52 (30.2)	3 (1.7)	-	3.78 (0.671)	มาก
5. จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านและตำบล	37 (21.5)	87 (50.6)	43 (25.0)	5 (2.9)	-	3.91 (0.759)	มาก
เฉลี่ยรวม		3.88	0.533				มาก

จากตารางที่ 4.8 ผลการศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ในภาพรวมพบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยจากค่ามากไปน้อยได้ดังต่อไปนี้ พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรอยู่ในระดับต้องการมาก จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ ต้องการให้ศูนย์ฯ รวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม เช่น จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร ลักษณะชุดดิน ชนิดพืชที่ปลูก ($\bar{X}=3.99$) ต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำข้อมูลสถานการณ์ด้านการผลิตพืช สัตว์ และประมง เช่น สถานการณ์การปลูกข้าวในพื้นที่ ($\bar{X}=3.92$) ต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านและตำบล ($\bar{X}=3.91$) ต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำทำเนียบวิทยากรเกษตรกรหรือผู้รู้และคลังความรู้ของชุมชน ($\bar{X}=3.83$) ต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำแผนที่การเกษตรระดับหมู่บ้าน ($\bar{X}=3.78$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัย

							หน่วย : คน	
							n = 172	
							ระดับความต้องการ	
ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ	5	4	3	2	1	$\bar{X}$	ความหมาย	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
							(ร้อยละ)	(S.D)
1. แจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช โรคพืช และโรคระบาดสัตว์บกและสัตว์น้ำ	54 (31.4)	91 (52.9)	27 (15.7)	-	-	4.16 (0.670)	มาก	
2. แจ้งเตือนสภาพอากาศ ปริมาณน้ำ และ ภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วมฝนแล้ง	65 (37.8)	84 (48.8)	23 (13.4)	-	-	4.24 (0.674)	มากที่สุด	
3. คาดคะเนราคาผลผลิตเกษตรเพื่อการวางแผนการผลิต	34 (19.8)	95 (55.2)	43 (25.0)	-	-	3.95 (0.669)	มาก	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

หน่วย : คน

n = 172

ความต้องการของเกษตรกร ต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความต้องการ					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
4. จัดทำแปลงพยากรณ์เพื่อเตือนภัย ธรรมชาติและศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง	37 (21.5)	77 (44.8)	55 (32.0)	3 (1.7)	-	3.86 (0.767)	มาก
5. ประชาสัมพันธ์การจัดทำแปลง พยากรณ์ เตือนภัยธรรมชาติและ ศัตรูพืชในระดับใด	31 (18.0)	94 (54.7)	45 (26.2)	2 (1.2)	-	3.90 (0.693)	มาก
เฉลี่ยรวม		4.02	0.506				มาก

จากตารางที่ 4.9 ผลการศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัย ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ในภาพรวมพบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยจากค่ามากไปน้อยได้ดังต่อไปนี้ พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัย อยู่ในระดับต้องการมากที่สุด ในประเด็น ต้องการให้ศูนย์ฯ มีการแจ้งเตือนสภาพอากาศ ปริมาณน้ำ และ ภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ฝนแล้ง ($\bar{X}=4.24$) และเกษตรกรมีความต้องการในระดับมากจำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ ต้องการให้มีการแจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช โรคพืช และ โรคระบาดสัตว์บกและสัตว์น้ำ ($\bar{X}=4.18$) ต้องการให้ศูนย์ฯ คาดคะเนราคาผลผลิตเกษตรเพื่อการวางแผนการผลิต ($\bar{X}=3.95$) ต้องการให้ศูนย์ฯ ประชาสัมพันธ์การจัดทำแปลงพยากรณ์เตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช ($\bar{X}=3.90$) ต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำแปลงพยากรณ์เพื่อเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.86$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี
การเกษตรประจำตำบลรสิงห์ ในด้านการให้บริการเกษตรกร

หน่วย : คน

n = 172

การดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียน เกษตรกรให้ครบทุกครัวเรือน ถูกต้องและ เป็นปัจจุบัน	41 (23.8)	108 (62.2)	21 (12.2)	2 (1.2)	-	4.09 (0.633)	มาก
2. ขึ้นทะเบียน ประชาคม และตรวจสอบ พื้นที่โครงการขึ้นเกษตรกรผู้ปลูกพืช เศรษฐกิจ (ข้าว) ให้เป็นไปด้วยความ ถูกต้องและครบถ้วน	58 (33.7)	95 (55.2)	19 (11.0)	-	-	4.23 (0.631)	มาก ที่สุด
3. ให้คำแนะนำและคำปรึกษาปัญหาด้าน การเกษตรการวินิจฉัยโรคทางด้าน การเกษตร	45 (26.2)	98 (57.0)	22 (15.7)	2 (1.2)	-	4.08 (0.679)	มาก
4. ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการจัดตั้ง และการบริหารจัดการสถาบันเกษตรกร ต่างๆ ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่ม แม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่ม ส่งเสริมอาชีพ และเครือข่าย	31 (18.0)	73 (42.4)	62 (36.6)	6 (3.5)	-	3.75 (0.788)	มาก
5. ประสานงานและให้ความช่วยเหลือใน ด้านต่างๆเมื่อเกิดภัย ธรรมชาติ	59 (34.3)	78 (45.3)	73 (19.2)	2 (1.2)	-	4.13 (0.754)	มาก
เฉลี่ยรวม	4.05	0.512					มาก

จากตารางที่ 4.10 ผลการศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของ
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลรสิงห์ ในด้านการให้บริการเกษตรกร
ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ในภาพรวมพบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้าน
การให้บริการเกษตรกร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น โดยเรียง

ตามลำดับจากค่าเฉลี่ยจากค่ามากไปน้อยได้ดังต่อไปนี้ พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการให้บริการเกษตรกร อยู่ในระดับต้องการมากที่สุดในระดับความต้องการให้ศูนย์ฯ ขึ้นทะเบียน ประชาคม และตรวจสอบพื้นที่โครงการขึ้นเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว) ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและครบถ้วน ($\bar{X}=4.23$) และต้องการในระดับมากจำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ ต้องการให้ศูนย์ฯ มีการประสานงานและให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เมื่อเกิดภัยธรรมชาติ ($\bar{X}=4.13$) ต้องการให้ศูนย์ฯ ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรให้ครบทุกครัวเรือน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ($\bar{X}=4.09$) ต้องการให้ศูนย์ฯ ให้คำแนะนำและคำปรึกษาปัญหาด้านการเกษตรการวินิจฉัยโรคทางด้านการเกษตร ($\bar{X}=4.08$) ต้องการให้ศูนย์ฯ ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการจัดตั้งและการบริหารจัดการสถาบันเกษตรกรต่างๆ ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มเกษตรกรต่างๆ และเครือข่าย ($\bar{X}=3.75$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ

หน่วย : คน

n = 172

การดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(S.D)	
1. บูรณาการแบบมีส่วนร่วมในทุกด้านกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	31 (18.0)	94 (54.7)	45 (26.2)	2 (1.2)	-	3.90 (0.693)	มาก
2. เป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานด้านพืช สัตว์ ประมง และพัฒนาชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	45 (26.2)	87 (50.6)	40 (23.3)	-	-	4.03 (0.704)	มาก

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

หน่วย : คน

n = 172

การดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
3.ประชุมทุกเดือนเพื่อร่วมกันแสดง ความคิดเห็นและตัดสินใจในการ บริหารจัดการศูนย์ฯ	24 (14.0)	70 (40.7)	61 (35.5)	15 (8.7)	2 (1.2)	3.58 (0.899)	มาก
4. พิจารณากิจกรรมหรือโครงการ ต่างๆ รวมทั้งการวางแผนการ ปฏิบัติงาน	20 (11.6)	93 (54.1)	59 (34.3)	-	-	3.77 (0.641)	มาก
5. มีการติดตามงานและประเมินผล การปฏิบัติงานของโครงการต่างๆ	37 (21.5)	90 (52.3)	39 (22.7)	6 (3.5)	-	3.92 (0.760)	มาก
เฉลี่ยรวม		3.83	0.491			มาก	

จากตารางที่ 4.11 ผลการศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ในภาพรวมพบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยจากค่ามากไปน้อยได้ดังต่อไปนี้ พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ อยู่ในระดับต้องการมาก จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ ต้องการให้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานด้านพืช สัตว์ ประมง และพัฒนาชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มเกษตรกร ($\bar{X}=4.03$) ต้องการให้ศูนย์ฯ มีการติดตามงานและประเมินผลการปฏิบัติงานของโครงการต่างๆ ($\bar{X}=3.92$) ต้องการให้ศูนย์ฯ มีการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมในทุกด้านกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=3.90$) ต้องการให้ศูนย์ฯ มีการพิจารณากิจกรรมหรือโครงการต่างๆ รวมทั้งการวางแผนการ

ปฏิบัติงาน ($\bar{X}=3.77$) ต้องการให้ศูนย์ฯ มีการประชุมทุกเดือนเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ($\bar{X}=3.58$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ โดยภาพรวมและรายละเอียดในแต่ละด้าน

ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี	3.80	0.385	มาก
2.ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร	3.88	0.533	มาก
3 ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช	4.02	0.506	มาก
4. ด้านการให้บริการเกษตรกร	4.05	0.512	มาก
5. ด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ	3.83	0.491	มาก
เฉลี่ยรวม	3.88	0.356	มาก

จากตารางที่ 4.12 ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรมีความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านการให้บริการเกษตรกร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.05$) รองลงมาคือ ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช ($\bar{X}=4.02$) ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร ($\bar{X}=3.88$) ด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ($\bar{X}=3.83$) และด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.80$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และ
ปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของ
ศูนย์ฯ

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ของปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและ
ปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการในการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง โดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์
(Chi-Square) ผลการวิเคราะห์ซึ่งแยกประเด็นต่างๆ ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.13 ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับ
ความต้องการในการดำเนินงานของศูนย์ฯในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ประเด็น	χ^2	Sig
เพศ	28.456	.336
อายุ	1280.382**	.000
สถานภาพสมรส	57.337	.284
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	269.999	.053
ระดับการศึกษา	172.398	.175
อาชีพ	24.767	.532
จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร	179.657	.094
การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร	38.198	.058
สถานภาพทางสังคม	28.684	.326
การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร	94.621**	.001
จำนวนครั้งการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร	258.544	.130

* ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ** ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.13 ผลการศึกษาพบว่า อายุ การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร จำนวนพื้นที่ถือ
ครองทางการเกษตร รายได้ในภาคการเกษตร และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ มี
ความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอด

เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.14 ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร

ประเด็น	χ^2	Sig
เพศ	9.755	.637
อายุ	615.863**	.002
สถานภาพสมรส	24.252	.446
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	115.817	.286
ระดับการศึกษา	73.605	.425
อาชีพ	26.92**	.008
จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร	80.037	.242
การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร	18.73	.095
สถานภาพทางสังคม	8.303	.761
การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร	62.612	.149
จำนวนครั้งการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร	100.065	.694
จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร	608.535*	.022
รายได้ในภาคการเกษตร	400.053	.434
รายได้นอกภาคการเกษตร	251.226	.296
ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ	130.365*	.011

* ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ** ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.14 ผลการศึกษาพบว่า อายุ และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 และจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

ประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.15 ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช

ประเด็น	χ^2	Sig
เพศ	5.982	.817
อายุ	480.567*	.046
สถานภาพสมรส	10.762	.952
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	102.593	.172
ระดับการศึกษา	47.598	.877
อาชีพ	14.949	.134
จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร	74.044*	.015
การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร	15.348	.120
สถานภาพทางสังคม	10.156	.427
การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร	29.014	.220
จำนวนครั้งที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร	112.171	.057
จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร	481.066	.150
รายได้ในภาคการเกษตร	398.555**	.006
รายได้นอกภาคการเกษตร	265.072**	.001
ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ	97.741	.087

* ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ** ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.15 ผลการศึกษาพบว่า รายได้ในภาคการเกษตร และรายได้นอกภาคการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 อายุและจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการ

และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัย
ธรรมชาติและศัตรูพืช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.16 ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับ
ความต้องการในการให้บริการเกษตรกร

ประเด็น	χ^2	Sig
เพศ	7.856	.796
อายุ	578.852*	.029
สถานภาพสมรส	28.182	.252
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	88.066	.920
ระดับการศึกษา	71.7	.488
อาชีพ	31.004**	.002
จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร	73.537	.428
การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร	14.969	.243
สถานภาพทางสังคม	8.945	.708
การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร	25.098	.198
จำนวนครั้งการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร	115.958	.283
จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร	546.932	.409
รายได้ในภาคการเกษตร	456.631*	.019
รายได้นอกภาคการเกษตร	294.194**	.010
ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ	132.646**	.008

* ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ** ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.16 ผลการศึกษาพบว่า อาชีพ รายได้นอกภาคการเกษตร และความรู้ของ
เกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของ
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการให้บริการเกษตรกร
อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 อายุ และรายได้ในภาคการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความ
ต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำ
ตำบลนรสิงห์ ในด้านการให้บริการเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.17 ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ

ประเด็น	χ^2	Sig
เพศ	10.925	.450
อายุ	498.038	.206
สถานภาพสมรส	22.237	.446
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	89.513	.742
ระดับการศึกษา	46.508	.967
อาชีพ	13.761	.246
จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร	86.453*	.046
การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร	11.896	.371
สถานภาพทางสังคม	10.364	.498
การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร	59.031**	.000
จำนวนครั้งการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร	108.745	.236
จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร	644.516**	.000
รายได้ในภาคการเกษตร	429.765**	.009
รายได้นอกภาคการเกษตร	254.408	.056
ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ	28.456	.336

* ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ** ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.17 ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร และรายได้ในภาคการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.18 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ

ประเด็น	ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี		ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร		ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช		การให้บริการเกษตรกร		การเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ	
	χ^2	Sig	χ^2	Sig	χ^2	Sig	χ^2	Sig	χ^2	Sig
เพศ	28.456	.336	9.755	.637	5.982	.817	7.856	.796	10.925	.450
อายุ	1280.382**	.000	615.863**	.002	480.567*	.046	578.852*	.029	498.038	.206
สถานภาพสมรส	57.337	.284	24.252	.446	10.762	.952	28.182	.252	22.237	.446
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	269.999	.053	115.817	.286	102.593	.172	88.066	.920	89.513	.742
ระดับการศึกษา	172.398	.175	73.605	.425	47.598	.877	71.7	.488	46.508	.967
อาชีพ	24.767	.532	26.92**	.008	14.949	.134	31.004**	.002	13.761	.246
จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมความรู้										
ด้านการเกษตร	179.657	.094	80.037	.242	74.044*	.015	73.537	.428	86.453*	.046
การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร	38.198	.058	18.73	.095	15.348	.120	14.969	.243	11.896	.371
สถานภาพทางสังคม	28.684	.326	8.303	.761	10.156	.427	8.945	.708	10.364	.498

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ประเด็น	ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร		ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร		ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช		การให้บริการเกษตรกร		การเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ	
	χ^2	Sig	χ^2	Sig	χ^2	Sig	χ^2	Sig	χ^2	Sig
การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร	94.621**	.001	62.612	.149	29.014	.220	25.098	.198	59.031**	.000
จำนวนครั้งการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร	258.544	.130	100.065	.694	112.171	.057	115.958	.283	108.745	.236
จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร	1292.182**	.007	608.535*	.022	481.066	.150	546.932	.409	644.516**	.000
รายได้ในภาคการเกษตร	987.479**	.001	400.053	.434	398.555**	.006	456.631*	.019	429.765**	.009
รายได้นอกภาคการเกษตร	450.753	.987	251.226	.296	265.072**	.001	294.194**	.010	254.408	.056
ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ	320.289**	.000	130.365*	.011*	97.741	.087	132.646**	.008	28.456	.336

* ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ** ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า

อายุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช และการให้บริการเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อาชีพ มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร และการให้บริการเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช และการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการ และด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร และด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รายได้ในภาคการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช การให้บริการเกษตรกร และการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

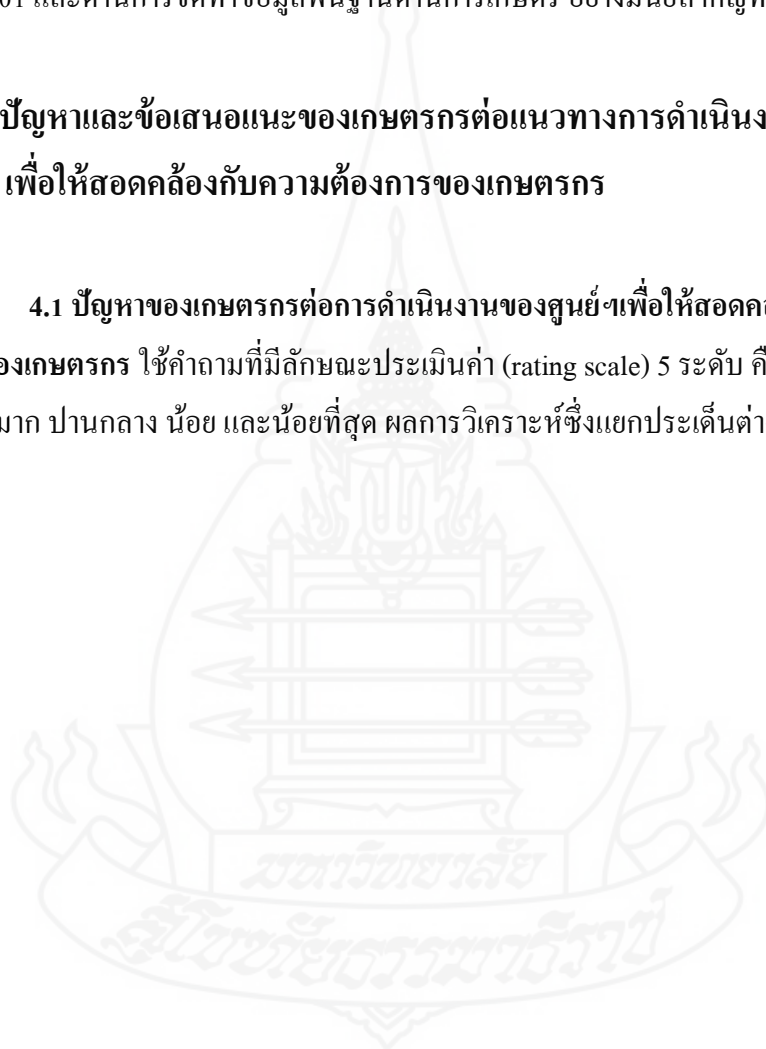
รายได้นอกภาคการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ด้านการ

พยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช และการให้บริการเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร และด้านการให้บริการเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

4.1 ปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ใช้คำถามที่มีลักษณะประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มีปัญหาในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์ซึ่งแยกประเด็นต่างๆ ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.19 ปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร การพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช การให้บริการเกษตรกร และการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ

หน่วย : คน

n = 172

ปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ไม่มีปัญหา 0	ระดับปัญหา					$\bar{X}$ (S.D)	ความหมาย
		5	4	3	2	1		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1.การถ่ายทอดเทคโนโลยี								
1.1 ขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกรรับทราบ	2 (1.2)	8 (4.7)	66 (38.4)	87 (50.6)	5 (2.9)	4 (2.3)	3.41 (0.734)	มาก
1.2 ขาดความต่อเนื่องในการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร	1 (0.6)	17 (9.9)	94 (54.7)	55 (32.0)	3 (1.7)	2 (1.2)	3.71 (0.717)	มาก
1.3 สถานที่ตั้งศูนย์ฯ อยู่ไกลทำให้เกษตรกรไม่สะดวกในการเดินทางเข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยี	9 (5.2)	17 (8.1)	75 (43.6)	49 (28.5)	24 (14.0)	1 (0.6)	3.47 (0.870)	มาก
1.4 ขาดการใช้ศูนย์ฯ ในการเป็นสถานที่ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี	3 (1.7)	8 (4.7)	92 (53.5)	59 (34.3)	7 (4.1)	3 (1.7)	3.56 (0.730)	มาก
2.การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล								
2.1 ขาดการประชาสัมพันธ์การรวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบลทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ให้เกษตรกรรับทราบ	-	15 (8.7)	75 (43.6)	72 (41.9)	9 (52.0)	1 (0.6)	3.55 (0.752)	มาก
2.2 ขาดการใช้ศูนย์ฯ เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม	-	8 (4.7)	75 (43.6)	76 (44.2)	11 (6.4)	2 (1.2)	3.44 (0.735)	มาก

ตารางที่ 4.1

หน่วย : คน

n = 172

ปัญหาของเกษตรกรต่อการ ดำเนินงานของศูนย์ฯ	ไม่มี	ระดับปัญหา					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	ปัญหา	5	4	3	2	1		
	0	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
2.3 เกษตรกรไม่ทราบการจัดทำ ข้อมูลสถานการณ์ด้านการผลิตพืช สัตว์ และประมง ของศูนย์ฯ	-	8 (4.7)	70 (40.7)	71 (41.3)	23 (13.4)	-	3.37 (0.772)	ปาน กลาง
3.การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช								
3.1 ขาดการใช้ศูนย์ฯ ในการพยากรณ์ ทางการเกษตรการเตือนภัยธรรมชาติ และการแจ้งเตือนภัยการระบาศ ศัตรูพืชและสัตว์	-	11 (6.4)	75 (43.6)	72 (41.9)	14 (8.1)	-	3.48 (0.737)	มาก
3.2 ขาดการประชาสัมพันธ์การ พยากรณ์ทางการเกษตร การเตือนภัย ธรรมชาติ และการแจ้งเตือนภัยการ ระบาศศัตรูพืชและสัตว์ ให้เกษตรกร รับทราบ	-	7 (4.1)	77 (44.8)	66 (38.4)	21 (12.2)	1 (0.6)	3.40 (0.777)	ปาน กลาง
3.3 ขาดความร่วมมือกับเกษตรกรใน การจัดทำแปลงพยากรณ์	-	6 (3.5)	88 (51.2)	71 (41.6)	6 (3.5)	1 (0.6)	3.53 (0.652)	มาก
3.4 ขาดการประชาสัมพันธ์การจัดทำ แปลงพยากรณ์ให้เกษตรกรรับทราบ	-	12 (7.0)	94 (54.7)	53 (30.8)	13 (7.6)	-	3.61 (0.729)	มาก
4.การให้บริการเกษตรกร								
4.1 ขาดการใช้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่ใน การให้บริการทางด้านการเกษตร	3 (1.7)	21 (12.2)	95 (55.2)	44 (25.6)	8 (4.7)	1 (0.6)	3.75 (0.754)	มาก
4.2 ขาดความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้บริการ ณ ที่ทำการศูนย์ฯ	-	20 (11.6)	77 (44.8)	64 (37.2)	8 (4.7)	3 (1.7)	3.60 (0.821)	มาก

ตารางที่ 4.19

หน่วย : คน

n = 172

ปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ไม่มีปัญหา 0	ระดับปัญหา					$\bar{X}$ (S.D)	ความหมาย
		5	4	3	2	1		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
4.3 ขาดความร่วมมือจากอาสาสมัคร เกษตรกรในการช่วยอำนวยความสะดวก ในการให้บริการแก่เกษตรกร	-	9 (5.2)	76 (44.2)	78 (45.3)	8 (4.7)	1 (0.6)	3.49 (0.697)	มาก
5.การเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ								
5.1 ขาดการมีส่วนร่วมจากเกษตรกร ในพื้นที่และอาสาสมัครเกษตรกร	-	4 (2.3)	93 (54.1)	59 (34.3)	13 (7.6)	3 (1.7)	3.48 (0.745)	มาก
5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของศูนย์ฯ ยังไม่มีการบูรณาการร่วมกันเนื่องจาก มีการกีดกัน	-	4 (2.3)	94 (54.7)	63 (36.6)	10 (5.8)	1 (0.6)	3.52 (0.671)	มาก
เฉลี่ยรวม			3.56	0.638	มาก			

จากตารางที่ 4.19 ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร การพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช การให้บริการเกษตรกร และการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ผลการวิเคราะห์พบว่า ภาพรวมของระดับปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D.= 0.638) โดยแยกแต่ละประเด็น ดังนี้

4.1.1 ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่าเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ขาดความต่อเนื่องในการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร ($\bar{X} = 3.71$) และขาดการใช้ศูนย์ฯ ในการเป็นสถานที่ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.56$) สถานที่ตั้งศูนย์ฯ อยู่ไกลทำให้เกษตรกรไม่สะดวกในการเดินทางเข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.47$) ขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกรรับทราบ ($\bar{X} = 3.41$) และ ตามลำดับ

4.1.2 ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร พบว่าเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในระดับมากในประเด็น

ขาดการประชาสัมพันธ์การรวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ให้เกษตรกรรับทราบ ($\bar{X} = 3.55$) และเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯในระดับปานกลางจำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ ขาดการใช้ศูนย์ฯ เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล การเกษตรประจำตำบล ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ($\bar{X} = 3.44$) และเกษตรกรไม่ทราบการจัดทำข้อมูลสถานการณ์ด้านการผลิตพืช สัตว์ และประมง ของศูนย์ฯ ($\bar{X} = 3.37$)

4.1.3 การพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช พบว่าเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช ในระดับมากจำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ ขาดการประชาสัมพันธ์การจัดทำแปลงพยากรณ์ให้เกษตรกรรับทราบ ($\bar{X} = 3.61$) ขาดความร่วมมือกับเกษตรกรในการจัดทำแปลงพยากรณ์ ($\bar{X} = 3.53$) และขาดการใช้ศูนย์ฯ ในการพยากรณ์ทางการเกษตรการเตือนภัยธรรมชาติ และการแจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช และสัตว์ ($\bar{X} = 3.48$) ตามลำดับ และมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯในระดับปานกลางในประเด็น ขาดการประชาสัมพันธ์การพยากรณ์ทางการเกษตร การเตือนภัยธรรมชาติ และการแจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืชและสัตว์ ให้เกษตรกรรับทราบ ($\bar{X} = 3.40$)

4.1.4 การให้บริการเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯในด้านการให้บริการเกษตรกร ในระดับมากจำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ ขาดการใช้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่ในการให้บริการทางด้านการเกษตร ($\bar{X} = 3.75$) ขาดความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้บริการ ณ ที่ทำการศูนย์ฯ ($\bar{X} = 3.60$) ตามลำดับ และเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯในระดับปานกลางในประเด็น ขาดความร่วมมือจากอาสาสมัครเกษตรกรในการช่วยอำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่เกษตรกร ($\bar{X} = 3.49$)

4.1.5 การเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ พบว่าเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของศูนย์ฯ ยังไม่มีการบูรณาการร่วมกัน เนื่องจากมีภารกิจมาก ($\bar{X} = 3.52$) และขาดการมีส่วนร่วมจากเกษตรกรในพื้นที่และอาสาสมัครเกษตรกร ($\bar{X} = 3.48$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยภาพรวมและรายละเอียดในแต่ละด้าน

ปัญหาของเกษตรกร ต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี	3.47	0.668	มาก
2.ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร	3.45	0.592	มาก
3 ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติ และศัตรูพืช	3.51	0.622	มาก
4. ด้านการให้บริการเกษตรกร	3.59	0.668	มาก
5. ด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับ หน่วยงานต่างๆ	3.50	0.642	มาก
เฉลี่ยรวม	3.56	0.638	มาก

จากตารางที่ 4.20 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.56$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัญหาของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ด้านให้บริการเกษตรกร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.59$) รองลงมาคือ ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช ($\bar{X}=3.51$) ด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ($\bar{X}=3.50$) ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.47$) และด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร ($\bar{X}=3.45$) ตามลำดับ

4.2 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ใช้คำถามที่มีลักษณะประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มีข้อเสนอแนะในระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์ซึ่งแยกประเด็นต่างๆ ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.21 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี

หน่วย : คน

n = 172

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$ (S.D)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
การถ่ายทอดเทคโนโลยี							
1. ศูนย์ฯ ควรจัดทำแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	39 22.7	100 58.1	33 19.2	- -	- -	4.03 (0.648)	มาก
2. ศูนย์ฯ ควรประชาสัมพันธ์การถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกรรับทราบอย่างทั่วถึง	54 31.4	98 57.0	20 11.6	- -	- -	4.20 (0.627)	มาก
3. ศูนย์ฯ ควรสำรวจความต้องการของเกษตรกรในการเข้ารับบริการถ่ายทอดเทคโนโลยี	37 21.5	101 58.7	33 19.2	1 0.6	- -	4.01 (0.658)	มาก
4. ควรใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยี	30 17.1	92 53.5	40 23.3	6 3.5	4 2.3	3.80 (0.849)	มาก
5. ศูนย์ฯ ควรถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัย และน่าสนใจแก่เกษตรกร	58 33.7	85 49.4	29 16.9	- -	- -	4.17 (0.693)	มาก
6. ศูนย์ฯ ควรถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในพื้นที่	31 18	112 65.1	27 15.7	2.0 1.2	- -	4.00 (0.621)	มาก
7. ศูนย์ฯ ควรถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง	59 34.3	89 51.7	24 14.0	- -	- -	4.20 (0.666)	มาก

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

หน่วย : คน

n = 172

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
8. ศูนย์ฯ ควรใช้สื่อและอุปกรณ์ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยน่าสนใจ	56 32.6	90 52.3	26 15.1	-	-	4.17 (0.670)	มาก
9. ศูนย์ฯ ควรจัดตั้งจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรให้เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน	47 22.3	98 52	24 14.0	3 1.7	-	4.10 (0.690)	มาก
10. ศูนย์ฯ ควรจัดทำแปลงสาธิตด้านการเกษตรเพื่อให้เห็น ผลชัดเจนและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	24 14	113 65.7	32 18.6	1 0.6	2 1.2	3.91 (0.669)	มาก
11. ศูนย์ฯ ควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้ชุมชนรับทราบอย่างทั่วถึงทั้งหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล โรงเรียนและวัด	70 40.7	79 45.9	22 12.8	1 0.6	-	4.19 (0.661)	มาก
12. ศูนย์ฯ ควรปลูกฝังให้เยาวชนสนใจอาชีพด้านการเกษตรโดยการถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานด้านการเกษตรร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	70 40.7	79 45.9	22 12.8	-	1 0.6	4.26 (0.722)	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.07	0.679		มาก		

จากตารางที่ 4.21 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ในภาพรวมพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี อยู่ในระดับ

มาก($\bar{X}=4.07$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยจากค่ามากไปน้อยได้ดังต่อไปนี้ พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์อยู่ในระดับมากที่สุดที่สุดในประเด็น ควรปลูกฝังให้เยาวชนสนใจอาชีพด้านการเกษตร โดยการถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานด้านการเกษตรร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=4.26$) และเกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ในระดับมากจำนวน 11 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการประชาสัมพันธ์การถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกรรับทราบอย่างทั่วถึง ($\bar{X}=4.20$) รองลงมา ควรถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=4.20$) ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้ชุมชนรับทราบอย่างทั่วถึงทั้งหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล โรงเรียนและวัด ($\bar{X}=4.19$) ควรมีการใช้สื่อและอุปกรณ์ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัย และน่าสนใจ ($\bar{X}=4.17$) ควรมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัย และน่าสนใจแก่เกษตรกร ($\bar{X}=4.17$) ควรมีการจัดตั้งจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรให้เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน ($\bar{X}=4.10$) ควรมีการจัดทำแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ($\bar{X}=4.03$) ควรมีการสำรวจความต้องการของเกษตรกรในการเข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยี ($\bar{X}=4.01$) ควรมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในพื้นที่ ($\bar{X}=4.00$) ควรมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=4.00$) ควรมีการจัดทำแปลงสาธิตด้านการเกษตรเพื่อให้เห็นผลชัดเจนและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.91$) ควรมีการใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.80$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล

หน่วย : คน

n = 172

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$ (S.D)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล							
1. ศูนย์ฯควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้าน กายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	25 14.5	122 80.0	25 14.5	- -	- -	4.00 (0.541)	มาก
2. ศูนย์ฯควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำข้อมูลสถานการณ์ด้านการผลิตพืช สัตว์ และประมง	29 16.9	120 69.7	23 13.4	- -	- -	4.03 (0.550)	มาก
3. ศูนย์ฯควรจัดทำทำเนียบวิทยากร เกษตรกรหรือผู้รู้และคลังความรู้ของชุมชน	24 14.0	99 57.5	49 28.5	- -	- -	3.85 (0.637)	มาก
4. ศูนย์ฯควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนที่การเกษตรระดับหมู่บ้านให้ถูกต้องและชัดเจน	28 16.3	87 50.6	57 33.1	- -	- -	3.83 (0.684)	มาก
5. ควรใช้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่ในการเก็บรวบรวมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูล	31 18.0	109 63.4	32 18.6	- -	- -	3.99 (0.607)	มาก
6. ศูนย์ฯควรเสนอของบประมาณจาก องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตร	36 20.9	93 54.1	32 18.6	11 6.4	- -	3.90 (0.802)	มาก

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

หน่วย : คน

n = 172

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$ (S.D)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
7. ศูนย์ฯควรจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านและตำบลโดยร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	41 (23.8)	98 (57.0)	33 (19.2)	-	-	4.05 (0.656)	มาก
8. ศูนย์ฯควรเสนอแผนพัฒนาการเกษตรฯ ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและของบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนฯ	53 (30.8)	89 (51.7)	30 (17.4)	-	-	4.13 (0.684)	มาก
9. ศูนย์ฯควรจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน โดยให้เกษตรกรในชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล	34 (19.8)	115 (66.9)	23 (13.4)	-	-	4.06 (0.574)	มาก
10. ศูนย์ฯควรประชาสัมพันธ์การเก็บข้อมูลพื้นฐานฯให้ชุมชนรับทราบอย่างทั่วถึง	44 (25.6)	106 (61.6)	19 (11.0)	3 (1.7)	-	4.11 (0.653)	มาก
11. ศูนย์ฯควรรี้อาสาสมัครเกษตรประจำหมู่บ้านเป็นผู้อำนวยความสะดวกและติดต่อประสานงานด้านการเก็บข้อมูลพื้นฐานฯในพื้นที่	41 (23.8)	101 (58.7)	23 (13.4)	5 (2.9)	2 (1.2)	4.00 (0.824)	มาก
เฉลี่ยรวม		4.00	0.656	มาก			

จากตารางที่ 4.22 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ในภาพรวมพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยจากค่ามากไปน้อย

ได้ดังต่อไปนี้ พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ควรมีการนำเสนอแผนพัฒนาการเกษตรฯต่อองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและของงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนฯ ($\bar{X}=4.13$) รองลงมาควรประชาสัมพันธ์การเก็บข้อมูลพื้นฐานฯให้ชุมชนรับทราบอย่างทั่วถึง ($\bar{X}=4.11$) ควรจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน โดยให้เกษตรกรในชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล ($\bar{X}=4.06$) ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านและตำบลโดยร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=4.05$) ควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่อาสาสมัครเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำข้อมูลสถานการณ์ด้านการผลิตพืช สัตว์ และประมง ($\bar{X}=4.03$) ควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ($\bar{X}=4.00$) ควรให้อาสาสมัครเกษตรประจำหมู่บ้านเป็นผู้อำนวยความสะดวกและติดต่อประสานงานด้านการเก็บข้อมูลพื้นฐานฯในพื้นที่ ($\bar{X}=4.00$) ควรมีการใช้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่ในการเก็บรวบรวมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ ($\bar{X}=3.99$) ควรมีการเสนอของงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตร ($\bar{X}=3.90$) ควรจัดทำทำเนียบวิทยากรเกษตรกรหรือผู้รู้และคลังความรู้ของชุมชน ($\bar{X}=3.85$) ควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนที่การเกษตรระดับหมู่บ้านให้ถูกต้องและชัดเจน ($\bar{X}=3.83$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช

หน่วย : คน

n = 172

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อ การดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช							
1. ศูนย์ฯ ควรแจ้งการเตือนภัยการ ระบาดของศัตรูพืช โรคพืช และโรค ระบาดของสัตว์บกและสัตว์น้ำ ให้ชัดเจน แม่นยำและทันต่อสถานการณ์	35 (20.4)	118 (68.6)	19 (11.0)	-	-	4.09 (0.554)	มาก
2. ศูนย์ฯ ควรแจ้งเตือนสภาพอากาศ ปริมาณน้ำ และ ภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ฝนแล้ง ให้ชัดเจน แม่นยำ และทันต่อสถานการณ์	63 (36.6)	83 (48.3)	26 (15.1)	-	-	4.22 (0.688)	มากที่สุด
3. ศูนย์ฯ ควรคาดคะเนราคาผลผลิต เกษตรกรเพื่อการวางแผนการผลิต ให้ ชัดเจน แม่นยำและทันต่อสถานการณ์	42 (24.4)	103 (59.9)	26 (15.1)	-	1 (0.6)	4.08 (0.667)	มาก
4. ศูนย์ฯ ควรจัดทำแปลงพยากรณ์ เพื่อเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช อย่างต่อเนื่อง	26 (15.1)	106 (61.6)	40 (23.3)	-	-	3.92 (0.616)	มาก
5. ศูนย์ฯ ควรประชาสัมพันธ์การ พยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและ ศัตรูพืชของศูนย์ฯ ให้ชุมชนรับทราบ อย่างทั่วถึง	44 (25.6)	108 (62.2)	18 (10.5)	1 (0.6)	1 (0.6)	4.14 (0.607)	มาก
6. ศูนย์ฯ ควรจัดให้มีเกษตรกร ผู้รับผิดชอบการจัดทำแปลงพยากรณ์ ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันทุกหมู่บ้าน	26 (15.1)	100 (58.1)	44 (25.6)	2 (1.2)	-	3.87 (0.663)	มาก
เฉลี่ยรวม		4.05	0.633	มาก			

จากตารางที่ 4.23 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ในภาพรวมพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยจากค่ามากไปน้อยได้ดังต่อไปนี้ พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช อยู่ในระดับต้องการมากที่สุด 5 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการแจ้งเตือนสภาพอากาศ ปริมาณน้ำ และ ภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ฝนแล้ง ให้ชัดเจน แม่นยำและทันต่อสถานการณ์ ($\bar{X}=4.22$) และเกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในระดับมากจำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ ควรประชาสัมพันธ์การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืชของศูนย์ฯ ให้ชุมชนรับทราบอย่างทั่วถึง ($\bar{X}=4.14$) รองลงมา ควรมีการแจ้งการเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช โรคพืช และโรคระบาด สัตว์บกและสัตว์น้ำ ให้ชัดเจน แม่นยำและทันต่อสถานการณ์ ($\bar{X}=4.09$) ควรมีการคาดคะเนราคาผลผลิตเกษตรเพื่อการวางแผนการผลิต ให้ชัดเจน แม่นยำและทันต่อสถานการณ์ ($\bar{X}=4.08$) ควรมีการจัดทำแปลงพยากรณ์ เพื่อเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.92$) และควรจัดให้มีเกษตรกรผู้รับผิดชอบการจัดทำแปลงพยากรณ์ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันทุกหมู่บ้าน ($\bar{X}=3.87$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.24 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการให้บริการเกษตรกร

หน่วย : คน

n = 172

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$ (S.D)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
การให้บริการเกษตรกร							
1. ศูนย์ฯ ควรขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรให้ครบทุกครัวเรือน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	42 (24.4)	112 (65.1)	18 (10.5)	-	-	4.14 (0.576)	มาก
2. ศูนย์ฯ ควรขึ้นทะเบียน ประชาคม และตรวจสอบพื้นที่โครงการขึ้นเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว) ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและครบถ้วน	49 (28.5)	101 (58.7)	22 (12.8)	-	-	4.16 (0.625)	มาก
3. ศูนย์ฯ ควรศูนย์ฯ ควรมีการให้คำแนะนำและคำปรึกษาปัญหาด้านการเกษตร การวินิจฉัยโรคทางด้าน การเกษตร ให้ชัดเจนแม่นยำ และทันต่อสถานการณ์	44 (25.6)	102 (59.3)	26 (15.1)	-	-	4.10 (0.631)	มาก
4. ศูนย์ฯ ควรให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการจัดตั้งและการบริหารจัดการสถาบันเกษตรกรต่างๆ ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มเกษตรกรต่างๆและเครือข่าย ให้ชัดเจนและรวดเร็ว	28 (16.3)	74 (41.9)	69 (40.1)	3 (1.7)	-	3.73 (0.750)	มาก
5. ศูนย์ฯ ควรประสานงานและให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆเมื่อเกิดภัยธรรมชาติให้ทันต่อสถานการณ์	46 (26.7)	103 (59.9)	23 (13.4)	-	-	4.13 (0.621)	มาก

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

หน่วย : คน

n = 172

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$ (S.D)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
6. ศูนย์ฯ ควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ ปรับปรุงสถานที่ตั้งของศูนย์ฯ ให้สะอาด สวยงาม เหมาะสม ในการเข้ารับบริการ	42 (24.4)	73 (48.3)	37 (21.5)	10 (5.8)	-	3.91 (0.830)	มาก
7. ศูนย์ฯ ควรจัดตั้งเวรเพื่อรักษา ดูแล ทำความสะอาดศูนย์ฯ	22 (128)	44 (25.6)	61 (35.5)	20 (17.4)	15 (8.7)	3.16 (1.128)	ปานกลาง
8. ควรให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมา ให้บริการที่ศูนย์ฯ อาทิตย์ละ 1 ครั้ง	18 (10.5)	61 (35.5)	36 (20.9)	28 (16.3)	29 (16.9)	3.06 (1.271)	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม		3.80	0.804	มาก			

จากตารางที่ 4.24 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการให้บริการเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ในภาพรวมพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการให้บริการเกษตรกรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยจากค่ามากไปน้อยได้ดังต่อไปนี้ พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ ด้านการให้บริการเกษตรกรอยู่ในระดับต้องการมาก จำนวน 6 ประเด็น ได้แก่ ควรขึ้นทะเบียน ประชาคม และตรวจสอบพื้นที่โครงการขึ้นเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว) ให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง และครบถ้วน ($\bar{X}=4.16$) ควรขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรให้ครบทุกครัวเรือน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ($\bar{X}=4.14$) ควรมีการประสานงานและให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เมื่อเกิดภัยธรรมชาติให้ทันต่อสถานการณ์ ($\bar{X}=4.13$) ควรมีการให้คำแนะนำและคำปรึกษาปัญหาด้านการเกษตร การวินิจฉัยโรคทางการเกษตรให้ชัดเจนแม่นยำ และทันต่อสถานการณ์ ($\bar{X}=4.10$)

ควรมีการให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการจัดตั้งและการบริหารจัดการสถาบันเกษตรกรต่างๆ ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มเกษตรกรต่างๆและเครือข่าย ให้ชัดเจนและรวดเร็ว ($\bar{X}=3.73$) ควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ปรับปรุงสถานที่ตั้งของศูนย์ฯ ให้สะอาด สวยงาม เหมาะสม ในการเข้ารับบริการ ($\bar{X}=3.91$) ตามลำดับ และเห็นด้วยในระดับปานกลางจำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ ควรจัดตั้งเวรเพื่อรักษา ดูแล ทำความสะอาดศูนย์ฯ ($\bar{X}=3.16$) และควรให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาให้บริการที่ศูนย์ฯ อาทิตย์ละ 1 ครั้ง ($\bar{X}=3.06$)

ตารางที่ 4.25 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ

หน่วย : คน

n = 172

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อ การดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
การเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ							
1. ศูนย์ฯ ควรประสานงานให้ เกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการ แบบมีส่วนร่วมในทุกด้าน	46 (26.7)	103 (59.9)	23 (13.4)	-	-	4.13 (0.621)	มาก
2. ควรใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางใน การบูรณาการกับหน่วยงานด้านพืช สัตว์ ประมง และพัฒนาชุมชน หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นองค์การ บริหารส่วนตำบล และกลุ่มเกษตรกร	29 (16.9)	116 (67.4)	27 (15.7)	-	-	4.01 (0.572)	มาก
3. ศูนย์ฯ ควรจัดทำแผนพัฒนาศูนย์ฯ โดยการมีส่วนร่วมของเกษตรกรใน พื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	28 (16.3)	126 (73.3)	18 (10.5)	-	-	4.06 (0.515)	มาก

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

หน่วย : คน

n = 172

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อ การดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
4. ศูนย์ฯ ควรประชุมทุกเดือนเพื่อ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและ ตัดสินใจในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ได้แก่ การพิจารณากิจกรรม/โครงการ การวางแผนการปฏิบัติงาน	20 (11.6)	77 (44.8)	69 (40.1)	6 (3.5)	-	3.65 (0.731)	มาก
5. ควรใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางใน การประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯและ ดำเนินกิจกรรมต่างๆ	25 (14.5)	79 (45.9)	60 (34.9)	8 (4.7)	-	3.70 (0.772)	มาก
6. ศูนย์ฯ ควรเสนอของบประมาณใน การประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	33 (19.2)	112 (65.1)	27 (15.7)	-	-	4.03 (0.591)	มาก
7. ศูนย์ฯ ควรมีการติดตามประเมินผล การดำเนินงานของศูนย์ฯ	33 (19.2)	112 (65.1)	27 (15.7)	-	-	3.83 (0.615)	มาก
8. ควรใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางใน การเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และโรงเรียน	35 (20.3)	99 (57.6)	37 (21.5)	1 (0.6)	-	3.98 (0.666)	มาก
9. ควรใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางใน การเรียนรู้ด้านเทคนิคเกษตรของ ชุมชนและโรงเรียน	38 (22.1)	97 (56.4)	36 (20.9)	1 (0.6)	-	4.00 (0.675)	มาก
10. ควรมีการศึกษาคูงานจากศูนย์ฯ ที่ ดำเนินงานประสบความสำเร็จ	56 (32.6)	82 (47.7)	33 (19.2)	1 (0.6)	-	4.12 (0.748)	มาก
11. ควรมีการสร้างเครือข่ายระหว่าง ศูนย์ฯ ในตำบลอื่นๆ	43 (25.0)	86 (50.6)	42 (24.4)	1 (0.6)	-	3.99 (0.721)	มาก
เฉลี่ยรวม		3.95	0.657	มาก			

จากตารางที่ 4.25 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ในภาพรวมพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยจากค่ามากไปน้อยได้ดังต่อไปนี้ พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ควรมีการประสานงานให้เกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการแบบมีส่วนร่วมในทุกด้าน ($\bar{X}=4.13$) ควรมีการศึกษาดูงานจากศูนย์ฯ ที่ดำเนินงานประสบความสำเร็จ ($\bar{X}=4.12$) ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาศูนย์ฯ โดยการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=4.06$) ควรมีการเสนอของบประมาณในการประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=4.03$) ควรมีการใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานด้านพืช สัตว์ ประมง และพัฒนาชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นองค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มเกษตรกร ($\bar{X}=4.01$) ควรใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนและโรงเรียน ($\bar{X}=4.00$) ควรมีการสร้างเครือข่ายระหว่างศูนย์ฯ ในตำบลอื่นๆ ($\bar{X}=3.99$) ควรใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนและโรงเรียน ($\bar{X}=3.98$) ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ($\bar{X}=3.83$) ควรมีการใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ($\bar{X}=3.70$) ควรมีการจัดให้มีการประชุมทุกเดือนเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ได้แก่ การพิจารณากิจกรรม/โครงการการวางแผนการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=3.05$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยภาพรวม และรายละเอียดในแต่ละด้าน

ข้อเสนอแนะของเกษตรกร ต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ระดับปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี	4.07	0.679	มาก
2.ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร	4.00	0.656	มาก
3 ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติ และศัตรูพืช	4.05	0.633	มาก
4. ด้านการให้บริการเกษตรกร	3.80	0.804	มาก
5. ด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับ หน่วยงานต่างๆ	3.95	0.657	มาก
เฉลี่ยรวม	3.97	0.686	มาก

จากตารางที่ 4.26 ผลการศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ($\bar{X}=4.07$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช ($\bar{X}=4.05$, S.D. = 0.633) ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร ($\bar{X}=4.00$) ด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ($\bar{X}=3.95$) และ ด้านการให้บริการเกษตรกร($\bar{X}=3.80$) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นสำคัญจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1) การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆของเกษตรกรในตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง 2) ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล 3) ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง 4) ความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกร กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำนวน 301 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 172 คน และสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน และการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้วิธีจับสลากจากรายชื่อเกษตรกร เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 5 ตอน ได้แก่ (1) ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง (2) ความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (3) ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงาน

ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการ เกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ทดสอบความเชื่อมั่นจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 20 คน ในเขตอำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง แต่ละตอนเท่ากับ 0.895, 0.872 และ 0.915 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับ และใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) **ปัจจัยพื้นฐาน** ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรกว่าครึ่ง (ร้อยละ 55.8) เป็นเพศหญิง กว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.2) อายุ 51-60 ปี อายุเฉลี่ย 52.08 ปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.48 คน กว่าสามในสี่ (ร้อยละ 76.2) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา กว่าครึ่ง (ร้อยละ 57.1) ประกอบอาชีพด้านพืช ประมาณสองในสาม (ร้อยละ 64) ไม่มีอาชีพนอกภาคการเกษตร เกษตรกร กว่าครึ่ง (ร้อยละ 52.3) เคยได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร และร้อยละ 47.7 ไม่เคยได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร โดย ร้อยละ 26.7 เคยได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตรจำนวน 1 ครั้ง

2) **ปัจจัยทางสังคม** ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรประมาณสองในสาม (ร้อยละ 64.5) เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร โดยร้อยละ 65.9 เป็นลูกค้าชกส. ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.5) ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ส่วนที่เหลือมีเพียงร้อยละ 10.5 มีตำแหน่งทางสังคม โดยเกษตรกร ร้อยละ 44.0 เป็นผู้นำชุมชน เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.7) ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรจากผู้นำชุมชน ครั้งหนึ่ง (ร้อยละ 50.0) ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรจำนวน 2 ครั้ง/ปี

3) **ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ** ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรกว่าครึ่ง (ร้อยละ 52.3) มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ไร่ พื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 19.43 ไร่ กว่าสามในสี่ (ร้อยละ 72.7) มีลักษณะการถือครองโดยเป็นของตนเองหรือครัวเรือน จำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ไร่ ลักษณะการถือครองโดยเป็นของตนเองหรือครัวเรือนเฉลี่ย 11.60 ไร่ เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 82.6) มีลักษณะการถือครองโดยการเช่าจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ไร่ ลักษณะการถือครองโดยการเช่าเฉลี่ย 7.72 ไร่ ครั้งหนึ่ง (ร้อยละ 50) มีลักษณะการถือครองโดยทำประโยชน์โดยไม่ได้เช่า จำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ไร่ ลักษณะการถือครองโดยทำ

ประโยชน์โดยไม่ได้เช่าเฉลี่ย 2.79 ไร่ กว่าสามในสี่ (ร้อยละ 72.1) มีรายได้ในภาคการเกษตร น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาท/ปี รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 106,075.58 บาท/ปี กว่าสามในสี่ (ร้อยละ 74.6) มีรายได้นอกภาคการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาท/ปี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 84,682.54 บาท/ปี

1.3.2 ความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

1) การรู้จักและใช้บริการจากศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 77.3) รู้จักศูนย์ฯ มากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 70.9) ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากศูนย์ฯ เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 80.8) ไม่เคยใช้บริการหรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ มากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 75.0) ไม่เคยขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 90.1) ไม่เคยใช้บริการจุดสาธิตทางการเกษตรของศูนย์ฯ เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 87.8) ไม่เคยได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จากศูนย์ฯ เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 86.0) ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับศูนย์ฯ

2) ความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 96.5) มีความรู้ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันเรียนรู้ รองลงมาร้อยละ 95.9 มีความรู้ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นศูนย์ฯ ร่วมกับอาสาสมัครเกษตรกรในการมีส่วนร่วมจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านเพื่อวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของพื้นที่ ร้อยละ 94.8 มีความรู้ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นศูนย์ฯ ต้องจัดเก็บข้อมูลการเกษตรด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม และข้อมูลสถานการณ์ในพื้นที่ให้เป็นปัจจุบัน ร้อยละ 90.7 มีความรู้ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นศูนย์ฯ เป็นจุดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้คำปรึกษาด้านการเกษตร ตลอดจนเผยแพร่ข่าวสารการเกษตรในชุมชน เกษตรกร ร้อยละ 90.7 มีความรู้ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นคณะกรรมการศูนย์ฯ ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของศูนย์ฯ แบบบูรณาการกับหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 87.2 มีความรู้ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นศูนย์ฯ ต้องส่งเสริมกลุ่มและเครือข่าย สนับสนุนการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนโดยร่วมกันผลิตและรวมกันจำหน่าย ร้อยละ 86.6 มีความรู้ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นศูนย์ฯ ดำเนินการภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และเกษตรกรในพื้นที่ ร้อยละ 76.2 มีความรู้ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นศูนย์ฯ ต้องพยากรณ์ และเตือนภัยธรรมชาติ ภัยศัตรูพืช และภัยเศรษฐกิจให้เกษตรกรในพื้นที่รับทราบ

นอกจากนี้ยังพบว่ามีเกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 44.2) ตอบถูกต้องในประเด็นในการบริหารศูนย์ฯ ต้องมีคณะกรรมการบริหารจำนวนรวมทั้งสิ้น 9 คน ซึ่งไม่ถูกต้องตาม

หลักวิชาการ รองลงมาร้อยละ 33.3 ตอบถูกต้องในประเด็นภารกิจของศูนย์ฯ คือ ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยต่างๆ ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 32.6 ตอบถูกต้องในประเด็นสมาชิกของศูนย์ฯ คือเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรตามแบบ ทบก.01 กับสำนักงานเกษตรอำเภอเท่านั้น ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 29.7 ตอบถูกต้องในประเด็นคณะกรรมการศูนย์ฯ เป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของจังหวัด ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 25.6 ตอบถูกต้องในประเด็นคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบตำบลเป็นประธานบริหารศูนย์ฯ โดยตำแหน่ง ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 18.0 ตอบถูกต้องในประเด็นศูนย์ฯ ต้องมีจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือจุดสาธิตการเกษตรโดยพิจารณาคัดเลือกจากฟาร์มของผู้นำชุมชน เกษตรกร ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 8.1 ตอบถูกต้องในประเด็นศูนย์ฯ มีหน้าที่ให้บริการด้านการเกษตรซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

3) **ระดับความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล** ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 49.4) มีความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 41.30 เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในระดับมาก ร้อยละ 7.60 เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในระดับน้อย และร้อยละ 1.70 เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในระดับมากที่สุด ตามลำดับ คะแนนต่ำสุด 5 คะแนน คะแนนสูงสุด 13 คะแนน และคะแนนเฉลี่ย 9.10 คะแนน ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลาง

1.3.3 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า

1) **ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี** พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร อยู่ในระดับต้องการมาก จำนวน 13 ประเด็น และในระดับปานกลางจำนวน 2 ประเด็น โดยประเด็นที่เกษตรกรต้องการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการผลิตปุ๋ยชีวภาพ และประเด็นที่เกษตรกรต้องการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

2) **ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร** พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรอยู่ในระดับต้องการมาก จำนวน 5 ประเด็น โดยประเด็นที่เกษตรกรต้องการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ต้องการให้

ศูนย์ฯ รวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม เช่น จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร ลักษณะชุดดิน ชนิดพืชที่ปลูก และประเด็นที่เกษตรกรต้องการมีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำแผนที่การเกษตรระดับหมู่บ้าน

3) **ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช** พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติ และศัตรูพืช อยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็น ต้องการให้ศูนย์ฯ มีการแจ้งเตือนสภาพอากาศ ปริมาณน้ำ และ ภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ฝนแล้ง และอยู่ในระดับมากจำนวน 4 ประเด็น โดยประเด็นที่เกษตรกรต้องการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ต้องการให้ศูนย์ฯ มีการแจ้งเตือนสภาพอากาศ ปริมาณน้ำ และ ภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ฝนแล้ง และประเด็นที่เกษตรกรต้องการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำแปลงพยากรณ์เพื่อเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง

4) **ด้านการให้บริการเกษตรกร** พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการให้บริการเกษตรกรอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็น ต้องการให้ศูนย์ฯ ขึ้นทะเบียน ประชาคม และตรวจสอบพื้นที่โครงการขึ้นเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว) ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและครบถ้วน และอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ประเด็น โดยประเด็นที่เกษตรกรต้องการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ต้องการให้ศูนย์ฯ มีการประสานงานและให้ความช่วยเหลือ ในด้านต่างๆเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ และประเด็นที่เกษตรกรต้องการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ต้องการให้ศูนย์ฯ ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการจัดตั้งและการบริหารจัดการสถาบันเกษตรกรต่างๆ ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มเกษตรกรต่างๆ และเครือข่าย

5) **ด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ** พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการให้บริการเกษตรกรอยู่ในระดับต้องการมาก จำนวน 5 ประเด็น โดยประเด็นที่เกษตรกรต้องการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ต้องการให้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานด้านพืช สัตว์ ประมง และพัฒนาชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นองค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มเกษตรกร และประเด็นที่เกษตรกรต้องการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ต้องการให้ศูนย์ฯ มีการประชุมทุกเดือนเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการบริหารจัดการศูนย์ฯ

1.3.4 ความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ

จากผลการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) ปรากฏผลดังนี้

1) ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี

พบว่า ปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ อายุ ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร รายได้ในภาคการเกษตร และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

2) ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร

พบว่า ปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ อายุ อาชีพ มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช

พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ในภาคการเกษตร และรายได้นอกภาคการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ อายุ จำนวนครั้งที่ได้การอบรมความรู้ด้านการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) ด้านการให้บริการเกษตรกร

พบว่า ปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ อาชีพ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้นอกภาคการเกษตร และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการให้บริการเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่

อายุ และปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ในภาคการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการให้บริการเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5) ด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ

พบว่า ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร และรายได้ในภาคการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปร คือ อายุ อาชีพ การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร รายได้ในภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

1) ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของระดับปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรอยู่ในระดับมาก

(1) ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่าเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ขาดความต่อเนื่องในการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร และประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สถานที่ตั้งศูนย์ฯ อยู่ไกลทำให้เกษตรกรไม่สะดวกในการเดินทางเข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยี

(2) ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร พบว่าเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในระดับมากจำนวน 2 ประเด็น และระดับปานกลางจำนวน 1 ประเด็น โดยประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ขาดการประชาสัมพันธ์การรวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ให้เกษตรกรรับทราบเกษตรกร และประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เกษตรกรไม่ทราบการจัดทำข้อมูลสถานการณ์ด้านการผลิตพืช สัตว์ และประมง ของศูนย์ฯ

(3) ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช พบว่าเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืชในระดับมากจำนวน 3 ประเด็น และระดับปานกลางจำนวน 1 ประเด็น โดยประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ขาดการประชาสัมพันธ์การจัดทำแปลงพยากรณ์ให้เกษตรกรรับทราบ และประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ขาดการประชาสัมพันธ์การพยากรณ์ทางการเกษตร การเตือนภัยธรรมชาติและ การแจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืชและสัตว์ ให้เกษตรกรรับทราบ

(4) ด้านการให้บริการเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการให้บริการเกษตรกรในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ขาดการใช้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่ในการให้บริการทางด้านการเกษตร และประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ขาดความร่วมมือจากอาสาสมัครเกษตรกรในการช่วยอำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่เกษตรกร

(5) ด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ พบว่าเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของศูนย์ฯ ยังไม่มีการบูรณาการร่วมกันเนื่องจากมีภารกิจมาก และประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ขาดการมีส่วนร่วมจากเกษตรกรในพื้นที่และอาสาสมัครเกษตรกร

2) *ข้อเสนอแนะ* ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมของระดับความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรอยู่ในระดับมาก

(1) ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ประเด็น และในระดับมากจำนวน 11 ประเด็น โดยประเด็นที่เกษตรกรมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ควรปลูกฝังให้เยาวชนสนใจอาชีพด้านการเกษตรโดยการถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานด้านการเกษตรร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประเด็นที่เกษตรกรมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ควรมีการใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยี

(2) ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร ในระดับระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นที่เกษตรกรมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ควรมีการนำเสนอแผนพัฒนาการเกษตรฯ ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและของงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนฯ และประเด็นที่เกษตรกรมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนที่การเกษตรระดับหมู่บ้านให้ถูกต้องและชัดเจน

(3) ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ประเด็น และในระดับมากจำนวน 5 ประเด็น โดยประเด็นที่เกษตรกรมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ควรมีการแจ้งเตือนสภาพอากาศ ปริมาณน้ำ และ ภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ฝนแล้ง ให้ชัดเจน แม่นยำและทันต่อสถานการณ์ และประเด็นที่เกษตรกรมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ควรจัดให้มีเกษตรกรผู้รับผิดชอบการจัดทำแปลงพยากรณ์ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันทุกหมู่บ้าน

(4) ด้านการให้บริการเกษตรกร พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการให้บริการเกษตรกร ในระดับมาก จำนวน 6 ประเด็น และระดับปานกลาง จำนวน 2 ประเด็น โดยประเด็นที่เกษตรกรมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ควรขึ้นทะเบียน ประชาคม และตรวจสอบพื้นที่โครงการขึ้นเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว) ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและครบถ้วน และประเด็นที่เกษตรกรมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ควรให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาให้บริการที่ศูนย์ฯ อาทิตย์ละ 1 ครั้ง

ด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นที่เกษตรกรมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ควรมีการประสานงานให้เกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการแบบมีส่วนร่วมในทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ควรมีการจัดให้มีการประชุมทุกเดือนเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ได้แก่ การพิจารณากิจกรรม/โครงการการวางแผนการปฏิบัติงาน

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ แนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ดังกล่าวแล้ว มีสิ่งควรอภิปราย ดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร

2.1.1 ปัจจัยพื้นฐานของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.2) อายุ 51-60 ปี อายุเฉลี่ย 52.08 ปี สอดคล้องกับ ปรีชา ธารมดี (2551:88) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดนนทบุรี พบว่า คณะกรรมการศูนย์ฯ ร้อยละ 33.6 มีอายุ 51-60 ปี อายุเฉลี่ย 49.90 ปี และสอดคล้องกับ เสมอแผนปั้น (2548:69-72) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.2) มีอายุ 36-59 ปี รวมทั้งประหยัด ไชยสิงห์ (2551: 192) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่าอายุมีผลกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ กล่าวคือ เกษตรกรที่มีอายุมาก จะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก เนื่องจากเกษตรกรที่มีอายุมาก จะมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรมานาน และเห็นว่าการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ จะช่วยพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกร

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.48 คน สอดคล้องกับ ประหยัด ไชยสิงห์ (2551: 192) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่ามีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน รวมทั้ง ปรีชา ชารมดี (2551:86) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจังหวัดนนทบุรีพบว่า มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.46 คน ถือได้ว่าเป็นครอบครัวขนาดกลางสามารถช่วยกันประกอบอาชีพการเกษตรได้

เกษตรกรกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 76.2) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับ ประหยัด ไชยสิงห์ (2551: 192) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่า เกษตรกรกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 72.3) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รวมทั้ง เสมอ แพนปิ่น (2548:69-72) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.5) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ถือได้ว่าจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน แสดงว่าพื้นฐานการศึกษาของเกษตรกรยังไม่สูงมากนัก

เกษตรกรกว่าครึ่ง (ร้อยละ 57.1) ประกอบอาชีพด้านพืช สอดคล้องกับ ประหยัด ไชยสิงห์ (2551: 192) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 98.2) ประกอบอาชีพด้านการปลูกพืช

เกษตรกรกว่าครึ่ง (ร้อยละ 52.3) เคยได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร โดย ร้อยละ 51.1 เคยได้รับอบรมความรู้ด้านการเกษตรจำนวน 1 ครั้ง/ปี และร้อยละ 47.7 ไม่เคยได้รับอบรมความรู้ด้านการเกษตร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตรกับเกษตรกรที่ไม่ได้รับการอบรมมีจำนวนใกล้เคียงกัน และเกษตรกรเคยได้รับอบรมความรู้ด้านการเกษตรร้อยละ 51.1 ได้รับการอบรมเพียง 1 ครั้ง/ปี ดังนั้นการให้ความรู้ การฝึกอบรม ตลอดจนการถ่ายทอดเทคโนโลยีต่างๆ ควรจะต้องเพิ่มเติมเป็นอย่างมาก

2.1.2 ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรประมาณสองในสาม (ร้อยละ 64.5) เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร โดยร้อยละ 65.9 เป็นลูกค้ารทส. สอดคล้องกับ เสมอ แพนปิ่น (2548:69-72) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอด

เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ร้อยละ 61.2 เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.5) ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 10.5 มีตำแหน่งทางสังคม โดยเกษตรกรร้อยละ 44.0 เป็นผู้นำชุมชน สอดคล้องกับ ประหยัด ไชยสิงห์ (2551: 192) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.5) ไม่มีตำแหน่งทางสังคม โดยเกษตรกรที่มีสถานภาพทางสังคมจะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก เพราะมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินงาน และประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร

เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.7) ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรจากผู้นำชุมชน สอดคล้องกับ ประหยัด ไชยสิงห์ (2551: 193) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 94.2) ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรจากผู้นำชุมชน พบว่าการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตรมีผลกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ทำให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังจะเล็งเห็นประโยชน์ของการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ จะมีส่วนช่วยพัฒนาด้านการเกษตรของตนเอง

2.1.3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรกว่าครึ่ง (ร้อยละ 52.3) มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ไร่ พื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 19.43 ไร่ กว่าสามในสี่ (ร้อยละ 72.7) มีลักษณะการถือครองโดยเป็นของตนเองหรือครัวเรือนจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ไร่ ลักษณะการถือครองโดยเป็นของตนเองหรือครัวเรือนเฉลี่ย 11.60 ไร่ เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 82.6) มีลักษณะการถือครองโดยการเช่าจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ไร่ ลักษณะการถือครองโดยการเช่าเฉลี่ย 7.72 ไร่ ครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50) มีลักษณะการถือครองโดยทำประโยชน์โดยไม่ได้เช่าจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ไร่ แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองจำนวนไม่มาก เฉลี่ยเพียง 19.43 ไร่ และเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 81.4) มีลักษณะการถือครองโดยการเช่า สอดคล้องกับ เสมอแผนปั้น (2548:69-72) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า เกษตรกรร้อยละ 55.7 มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร 0- 20 ไร่

เกษตรกรกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 72.1) มีรายได้ในภาคการเกษตร น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาท/ปี รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 106,075.58 บาท/ปี สอดคล้องกับ สุจิน อ้อมค้อม (2548:74-75) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดอุดรธานีพบว่า เกษตรกรมีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 116,262.9 บาท/ปี

2.2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

2.2.1 การรู้จักศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

จากผลการวิจัย พบว่าเกษตรกร กว่าสามในสี่ (ร้อยละ 77.3) รู้จักศูนย์ฯ มากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 70.9) ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากศูนย์ฯ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.8) ไม่เคยใช้บริการหรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ มากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 75.0) ไม่เคยขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.1) ไม่เคยใช้บริการจุดสาธิตทางการเกษตรของศูนย์ฯ ทั้งหมด (ร้อยละ 87.8) ไม่เคยได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จากศูนย์ฯ ร้อยละ 86.0 ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับศูนย์ฯ แสดงว่าให้เห็นว่าเกษตรกรรู้จักศูนย์ฯ แต่เข้าไปใช้บริการศูนย์ฯ ในเรื่องต่างๆ น้อย ทั้งนี้ อาจเพราะการอบรมเกษตรกรหรือทำกิจกรรมต่างๆ ด้านการเกษตรของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ยังไม่มีการบูรณาการร่วมกัน และไม่ได้ใช้สถานที่ของศูนย์ฯ ในการจัดกิจกรรม ทำให้เกษตรกรไม่ทราบการดำเนินงานดังกล่าว ดังนั้นจึงควรใช้สถานที่ตั้งของศูนย์ฯ ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น และมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้เกษตรกรรับทราบอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยที่พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลภาพรวมในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ประหยัด ไชยสิงห์ (2551: 193) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่าการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ของเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจะแสดงความคิดเห็นด้วยที่ต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ทั้งนี้ เนื่องจากว่าเกษตรกรที่มีการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ จะเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินงาน และประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ

2.2.2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลภาพรวมในระดับปานกลาง มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับศูนย์ฯ ต่ำสุด 5 คะแนน คะแนนสูงสุด 13 คะแนน และคะแนนเฉลี่ย 9.10 คะแนน

เมื่อพิจารณาคำถามทั้งหมดจาก 15 คำถาม พบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 96.5) มีความรู้ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันเรียนรู้ ซึ่งเกษตรกรสามารถตอบได้ถูกต้องเนื่องจาก การอบรมของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ มีการอบรมแบบเป็นกลุ่มเพื่อให้เกษตรกรมีการเรียนรู้ร่วมกันอยู่เป็นประจำ และคำถามในประเด็นที่เกษตรกรตอบถูกจำนวนน้อยที่สุดคือ ประเด็นศูนย์ฯ มีหน้าที่ให้บริการด้านการเกษตรซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งเกษตรกรมักจะเข้าใจผิดว่าศูนย์ฯ ดำเนินการโดยหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตรเพียงหน่วยงานเดียวแต่ความจริงนั้นศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางของการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานต่างๆ ดังนั้นหน่วยงานต่างๆ จึงควรทำงานแบบบูรณาการร่วมกันและมีการประชาสัมพันธ์ถึงการทำงานร่วมกันให้เกษตรกรได้รับทราบอย่างทั่วถึง

2.3 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีประเด็นที่ควรอภิปราย ดังนี้

2.3.1 ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่าเกษตรกรต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดเทคโนโลยีเทคนิค และวิธีการผลิตปุ๋ยชีวภาพ พาไปศึกษาดูงานด้านการเกษตรที่ประสบผลสำเร็จ วิธีการลดต้นทุนการผลิต วิธีการปลูกพืช วิธีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน จัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทั้งเทคโนโลยี ด้านการเกษตรและการดำเนินงานของศูนย์ฯ จัดทำแปลงสาธิตด้านการเกษตร จัดทำจุดสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร ให้อาสาสมัครเกษตรและผู้รู้ในชุมชนเป็นวิทยากรเกษตรกรในการถ่ายทอดเทคโนโลยีตามความถนัดแต่ละสาขาอาชีพ วิธีการปรับปรุงบำรุงดิน เช่น การปลูกพืชปุ๋ยสด การใส่ปุ๋ยมาร์ล การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน วิธีการจัดการสินค้าเกษตรและการตลาด วิธีการเลี้ยงสัตว์ วิธีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และเกษตรกรมีความต้องการในระดับปานกลาง ได้แก่ ต้องการให้ศูนย์ฯ ถ่ายทอดความรู้ด้านการทำบัญชีฟาร์ม และวิธีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จากผลการวิจัยที่ค้นพบ แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรให้ความสำคัญการอบรมถ่ายทอดความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนเป็นอย่างมาก ส่วนถ่ายทอดความรู้ด้านการทำบัญชีฟาร์มเป็นเรื่องที่ยาก และต้องทำการบันทึกอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับเกษตรกรเกือบทั้งหมดมีอายุมากจึงให้ความสนใจน้อย และ ในพื้นที่ตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก มีแหล่งน้ำขนาดเล็ก มีเกษตรกรจำนวนน้อยที่ประกอบอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จึงให้ความสนใจน้อย

2.3.2 ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร ในภาพรวมอยู่

ในระดับมาก คือ ต้องการให้ศูนย์ฯ รวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม เช่น จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร ลักษณะชุดดิน ชนิดพืชที่ปลูก เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการผลิตพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และประเด็นที่เกษตรกรต้องการน้อยที่สุด คือ ต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำแผนที่การเกษตรระดับหมู่บ้าน ซึ่งเรื่องแผนที่การเกษตรสำหรับเกษตรกรนั้นเป็นที่เรื่องที่ไกลตัว เกษตรกรยังไม่เห็นถึงความสำคัญของแผนที่การเกษตรจึงทำให้มีความต้องการในเรื่องนี้น้อย

2.3.3 ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่เกษตรกรต้องการมากที่สุดคือ ต้องการให้ศูนย์ฯ มีการแจ้งเตือนสภาพอากาศ ปริมาณน้ำ และ ภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ฝนแล้ง เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการผลิตพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ปริมาณน้ำ และหาวิธีการป้องกันภัยธรรมชาติได้ทันทั่วถึง

2.3.4 ด้านการให้บริการเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการให้บริการเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่เกษตรกรต้องการมากที่สุดคือ ต้องการให้ศูนย์ฯ ขึ้นทะเบียน ประชาคม และตรวจสอบพื้นที่โครงการขึ้นเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว) ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและครบถ้วน และประเด็นที่เกษตรกรต้องการน้อยที่สุดคือ ต้องการให้ศูนย์ฯ ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการจัดตั้งและการบริหารจัดการสถาบันเกษตรกรต่างๆ ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มเกษตรกรต่างๆ และเครือข่าย ซึ่งการรวมกลุ่มของเกษตรกรต้องมีเวลาที่ตรงกันเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันซึ่งทำได้ยาก ประกอบกับเกษตรกรในตำบลนครสิงห์มีผู้สูงอายุจำนวนมาก จึงมีความต้องการในประเด็นนี้น้อย

2.3.5 ด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการให้บริการเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่เกษตรกรต้องการมากที่สุดคือ ต้องการให้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานด้านพืช สัตว์ ประมง และพัฒนาชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มเกษตรกร และประเด็นที่เกษตรกรต้องการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ต้องการให้ศูนย์ฯ มีการประชุมทุกเดือนเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ซึ่งเกษตรกรมีเวลาว่างไม่ตรงกันเนื่องจากติดภารกิจในการประกอบอาชีพ เกษตรกรจึงมีความต้องการน้อยในประเด็นนี้

เกษตรกรมีความต้องการต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการให้บริการเกษตรกร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร ด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ และด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะว่าเกษตรกรต้องการให้ศูนย์ฯเป็นสถานที่ติดต่อยื่นคำร้องขอรับบริการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรทั้งด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ และอื่นๆ เพราะศูนย์ฯอยู่ในบริเวณชุมชนทำให้สะดวกในการเดินทางเข้าไปใช้บริการ

2.4 ความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรกับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีประเด็นที่ควรอภิปราย ดังนี้

2.4.1 อายุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช และการให้บริการเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับประหยัด ไชยสิงห์ (2551: 192) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสาหร่าย อำเภอนางรอง จังหวัดลพบุรี พบว่าอายุมีผลกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ กล่าวคือ เกษตรกรที่มีอายุมาก จะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก เนื่องจากเกษตรกรที่มีอายุมาก จะมีประสบการณ์ในการทำเกษตรมานาน และเห็นว่าการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ จะช่วยพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกร

2.4.2 อาชีพ มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร และการให้บริการเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 แตกต่างจาก ตะวัน วิจารณ์เจริญ (2549: 61) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดลำพูนพบว่าปัจจัยด้านการประกอบอาชีพหลักที่แตกต่างกันของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ไม่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ

2.4.3 จำนวนครั้งที่ได้การอบรมความรู้ด้านการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช และการเป็นจุดศูนย์กลางใน

การบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แตกต่างจากเสมอ แผนขึ้น (2548:69-72) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี เรื่องการได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตร พบว่าไม่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี

2.4.4 การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนครสิงห์ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการ และการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับประหยัด ไชยสิงห์ (2551: 193) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสาหร่าย อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่าการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตรมีผลกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ทำให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังจะสังเกตเห็นประโยชน์ของการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ จะมีส่วนช่วยพัฒนาด้านการเกษตรของตนเอง

2.4.5 จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนครสิงห์ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ ตะวัน วิจารณ์เจริญ (2549: 76) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดลำพูนพบว่าปัจจัยด้านขนาดพื้นที่ถือครองของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ที่มีขนาดพื้นที่ถือครองมากจะดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรมากตามไปด้วย

2.4.6 รายได้ในภาคการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนครสิงห์ ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช การให้บริการเกษตรกร และการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับ สุจิน อ้อมล้อม (2548:74-75) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอด

เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดอุดรดิษฐ์พบว่า รายได้ภาคเกษตรกรรมมีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์ฯ

2.4.7 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์ฯ มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนครสิงห์ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร และการให้บริการเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ ประหยัด ไชยสิงห์ (2551: 193) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่าการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ของเกษตรกรมีผลกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ กล่าวคือ เกษตรกรที่มีการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ มาก จะแสดงความคิดเห็นด้วยที่ดีต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ทั้งนี้เนื่องจากว่าเกษตรกรที่มีการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ จะเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินงาน และประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ

2.5 ปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของระดับปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรอยู่ในระดับมาก

2.5.1 ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่าเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในระดับมาก คือขาดความต่อเนื่องในการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร ดังนั้นศูนย์ฯจึงควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนงบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีต่างๆ ให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ทันสมัย น่าสนใจแก่เกษตรกรและเหมาะสมซึ่งเกษตรกรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในพื้นที่

2.5.2 ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร พบว่าเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในระดับมากคือ ขาดการประชาสัมพันธ์การรวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ให้เกษตรกรรับทราบเกษตรกร ซึ่งศูนย์ฯควรเพิ่มรูปแบบหรือช่องทางในการประชาสัมพันธ์ให้มีความหลากหลาย และมีความถี่ในการประชาสัมพันธ์มากยิ่งขึ้น

2.5.3 ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช พบว่าเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืชในระดับมากคือ ขาดการประชาสัมพันธ์การจัดทำแปลงพยากรณ์ให้เกษตรกรรับทราบ ซึ่ง

ศูนย์ฯ ควรประชาสัมพันธ์การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืชของศูนย์ฯ ให้ชุมชนรับทราบอย่างทั่วถึง และควรแจ้งการเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช โรคพืช และโรคระบาดสัตว์บกและสัตว์น้ำ ให้ชัดเจน แม่นยำและทันต่อสถานการณ์ และควรจัดให้มีเกษตรกรผู้รับผิดชอบการจัดทำแปลงพยากรณ์ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันทุกหมู่บ้าน

2.5.4 ด้านการให้บริการเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการให้บริการเกษตรกรในระดับมากคือ ขาดการใช้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่ในการให้บริการทางด้านการเกษตร ซึ่งควรมีการใช้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่ในการให้บริการทางด้านการเกษตรมากขึ้น ในเรื่องการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร การขึ้นทะเบียน และประชาคมโครงการขึ้นเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว) การให้คำแนะนำและคำปรึกษาปัญหาด้านการเกษตร การวินิจฉัยโรคทางด้านการเกษตร การให้คำปรึกษาในการจัดตั้งและการบริหารจัดการสถาบันเกษตรกร และควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ ปรับปรุงสถานที่ตั้งของศูนย์ฯ ให้สะอาด สวยงาม เหมาะสมในการเข้ารับบริการ นอกจากนี้ควรจัดตั้งเวรเพื่อรักษา ดูแล ทำความสะอาดศูนย์ฯ และให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาให้บริการที่ศูนย์ฯ

2.5.5 ด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ พบว่าเกษตรกรมีปัญหาต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ในระดับมากคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของศูนย์ฯ ยังไม่มีการบูรณาการร่วมกัน เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีภารกิจมาก ดังนั้นศูนย์ฯ ควรประสานงานให้เกษตรกรในพื้นที่อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่บูรณาการแบบมีส่วนร่วมในทุกด้านโดยคณะกรรมการศูนย์ฯ เป็นผู้ประสานงาน และการบริหารจัดการศูนย์ฯ ได้แก่ การพิจารณากิจกรรม/โครงการการวางแผนการปฏิบัติงานด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นที่ปรึกษา

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาคั้งนี้ มีข้อเสนอแนะตามเหตุและผลที่ปรากฏและค้นพบ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลรสิงห์ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดอ่างทอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยนำผลการศึกษานี้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลรสิงห์ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดอ่างทอง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 เกษตรกร มีข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร ดังนี้

- 1) ควรศึกษาหาความรู้เรื่องเทคโนโลยีการผลิตในด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของตนเองประกอบกับรับฟังข่าวสารด้านการเกษตรเพื่อนำไปวิเคราะห์สภาพพื้นที่ของตนเองและประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมและสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต
- 2) ควรมีส่วนร่วมในการช่วยปลูกฝังและสนับสนุนให้เยาวชนสนใจอาชีพด้านการเกษตรโดยการถ่ายทอดความรู้และร่วมศึกษาดูงานด้านการเกษตรกับเกษตรกรในพื้นที่อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง กรมปศุสัตว์ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด กรมวิชาการเกษตรสำนักงานพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล มีข้อเสนอแนะเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

- 1) ควรมีการนำเสนอแผนพัฒนาการเกษตรฯต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและของงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนฯ
- 2) ควรมีการแจ้งเตือนสภาพอากาศ ปริมาณน้ำ และ ภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ฝนแล้ง ให้ชัดเจน แม่นยำและทันต่อสถานการณ์ เพื่อเกษตรกรสามารถนำไปวางแผนในการผลิต
- 3) ควรมีการประสานงานให้เกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการแบบมีส่วนร่วมในทุกด้าน ได้แก่

(1) ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ศูนย์ฯ ขาดความต่อเนื่องในการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร ศูนย์ฯ จึงควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนงบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีต่างๆ ให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ทันสมัย น่าสนใจแก่เกษตรกรและเหมาะสมซึ่งเกษตรกรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่

(2) ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร ศูนย์ฯ ขาดการประชาสัมพันธ์การรวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ให้เกษตรกรรับทราบเกษตรกร ศูนย์ฯ จึงควรเพิ่มรูปแบบหรือช่องทางในการประชาสัมพันธ์ให้มีความหลากหลาย และมีความถี่ในการประชาสัมพันธ์มากยิ่งขึ้น

(3) ด้านการพยากรณ์และการเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช ศูนย์ฯ ขาดการประชาสัมพันธ์การจัดทำแปลงพยากรณ์ให้เกษตรกรรับทราบ ศูนย์ฯ จึงควรประชาสัมพันธ์การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืชของศูนย์ฯ ให้ชุมชนรับทราบอย่างทั่วถึง และควรแจ้งการ

เตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช โรคพืช และโรคระบาดสัตว์บกและสัตว์น้ำ ให้ชัดเจน แม่นยำและทันต่อสถานการณ์ และควรจัดให้มีเกษตรกรผู้รับผิดชอบการจัดทำแปลงพยากรณ์ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันทุกหมู่บ้าน

ด้านการให้บริการเกษตรกร ขาดการใช้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่ในการให้บริการทางด้านการเกษตร จึงควรมีการใช้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่ในการให้บริการทางด้านการเกษตรมากขึ้นในเรื่องการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร การขึ้นทะเบียน และประชาคม โครงการขึ้นเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว) การให้คำแนะนำและคำปรึกษาปัญหาด้านการเกษตร การวินิจฉัยโรคทางด้านการเกษตร การให้คำปรึกษาในการจัดตั้งและการบริหารจัดการสถาบันเกษตรกร และควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ ปรับปรุงสถานที่ตั้งของศูนย์ฯ ให้สะอาด สวยงามเหมาะสมในการเข้ารับบริการ นอกจากนี้ควรจัดตั้งเวรเพื่อรักษา คูแด้ ทำความสะอาดศูนย์ฯ และให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาให้บริการที่ศูนย์ฯ

ด้านการเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ พบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของศูนย์ฯ ยังไม่มีการบูรณาการร่วมกันเนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีภารกิจมาก ดังนั้นศูนย์ฯ ควรประสานงานให้เกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่บูรณาการแบบมีส่วนร่วมในทุกด้านโดยคณะกรรมการศูนย์ฯ เป็นผู้ประสานงานและการบริหารจัดการศูนย์ฯ ได้แก่ การพิจารณากิจกรรม/โครงการการวางแผนการปฏิบัติงานด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นที่ปรึกษา

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในเขตพื้นที่อื่นๆ เพื่อศึกษาข้อมูลปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ ตลอดจนปัญหา และข้อเสนอแนะเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลต่อไป

3.2.2 ควรศึกษาถึงความคาดหวังหรือแรงจูงใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดทิศทาง วางแผนการดำเนินงาน และเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ตรงตามความคาดหวังของเกษตรกรต่อไป

3.2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบถึงความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลที่ประสบความสำเร็จแล้วกับที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ เพื่อข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลและนำไปปรับประยุกต์ใช้ในพื้นที่ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการเกษตร (2552) คู่มือการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบล (สบกต.) กรุงเทพมหานคร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
กรมส่งเสริมการเกษตร

_____ (2555) “ระบบฐานข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี” ค้นคืนวันที่ 20
กันยายน 2557 จาก <http://www.atsc.doae.go.th>

_____ (2556) “ระบบฐานข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี” ค้นคืนวันที่ 20
กันยายน 2557 จาก <http://www.atsc.doae.go.th>

กาญจรี คำชาย (2544) จิตวิทยาการเรียนการสอน กรุงเทพฯ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
เกษม ไตรพิจารณ์ (2545) “การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในศูนย์บริการและถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี” วิทยานิพนธ์
ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริม
การเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คมคาย วิชัยสุชาติ (2553) “การปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในพื้นที่อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา” รายงาน
การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จิตร เกื้อช่วย (2556) “ความต้องการส่งเสริมอาชีพของเกษตรกรตำบลบางขุนทอง อำเภอดงขี้
เหล็ก จังหวัดนครราชสีมา” วารสารมหาวิทยาลัยนครราชสีมาฉบับที่ 5, 2 (พฤษภาคม-
สิงหาคม) : 67 – 75

ซัด จำเริญม (2544) “บทบาทของวิทยากรเกษตรกรจุดสาธิตการเกษตรของศูนย์บริการและถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดชัยนาท” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตร
ศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตรสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและ
สหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตะวัน วิจารณ์เจริญ (2549) “ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการ
และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดลำพูน” วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- เดิมศักดิ์ คทวนิช (2546) *จิตวิทยาทั่วไป* กรุงเทพมหานคร ซีเอ็ดยูเคชั่น
- นฤมล อรุณรัตน์ (2549) “ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองยาว อำเภอเมืองจังหวัดสระบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นิติธร วงศ์เชษฐา (2550) “ความต้องการของเกษตรกรเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการธุรกิจเกษตร: กรณีศึกษา ตำบลเวียงของ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- นิภาพร ค้อมกลาง (2554) “การพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไข่น้ำ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา” รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- บดินทร์ ศิริวงศ์ (2552) “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สหกรณ์ แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บังอร แฉล้มลอย (2550) “การศึกษาแนวทางในการพัฒนาศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลวังไม้ขอน อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย” รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- บุญยืน สิทธิบาล (2549) “ความคิดเห็นของคณะกรรมการต่อการบริหารศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดตาก” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปณิดา ครองสนั่น (2552) “ความต้องการอาชีพเสริมหลังฤดูทำนาของเกษตรกรในตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

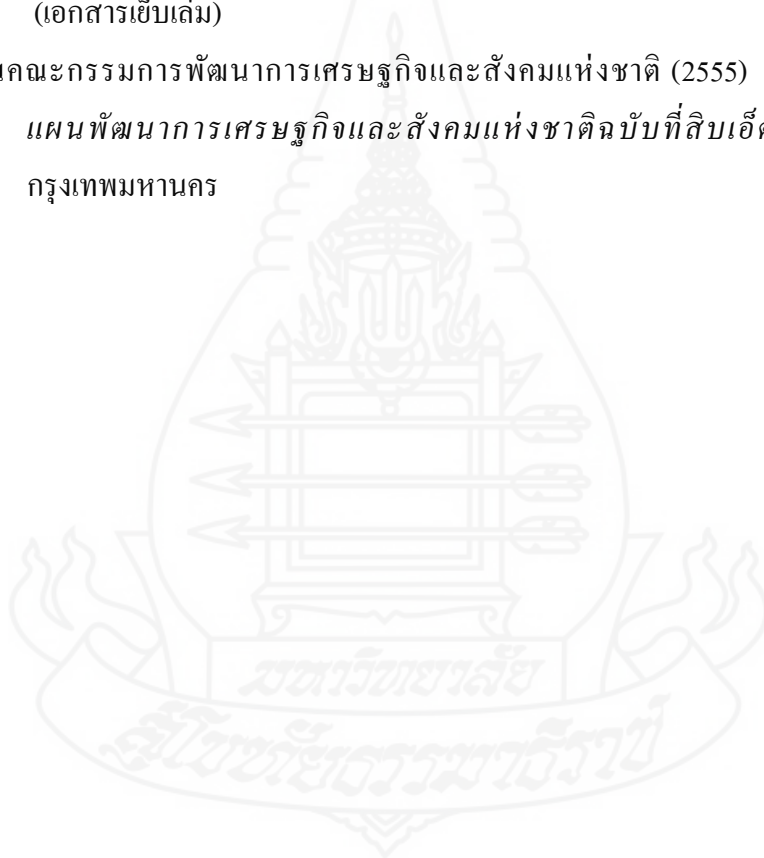
- ประหยัด ไชยสิงห์ (2551) “ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปรีชา ธารมณี (2551) “ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดนนทบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ภัทรา มาน้อย (2545) “ศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการดำเนินงานของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดลำปาง” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- รัตนะ สวัสดิ์ (2551) “ศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบางขนาก อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วิศิษฐ์ สิทธิเกษร (2551) “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารในการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดอุทัยธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วีระศักดิ์ ฉัตรดำรง (2549) “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการให้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุรินทร์” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุขสังวาล เมลิตทอง (2554) “ศึกษาผลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารธุรกิจ คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

สุจิน อ้อมค้อม (2548) “ความต้องการของเกษตรกรต่อการให้บริการของศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดอุดรดิตถ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เสมอ แพนปั้น (2548) “ความต้องการของเกษตรกรต่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

สำนักงานเกษตรอำเภอป่าโมก (2555) “แผนพัฒนาการเกษตรสำนักงานเกษตรอำเภอป่าโมก” (เอกสารเขียนเล่ม)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555) *สรุปสาระสำคัญ* แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559 กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมพัทธ์

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรต่อการ

ดำเนินงานของศูนย์ฯ

n = 20

ตัว แปร	หัวข้อ	Alpha If item deleted
1.การถ่ายทอดเทคโนโลยี		
C11	1.1 ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการปลูกพืช	0.898
C12	1.2 ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการเลี้ยงสัตว์	0.897
C13	1.3 ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	0.897
C14	1.4 ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการแปรรูปผลผลิตทางเกษตร	0.895
C15	1.5 ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการจัดการสินค้าเกษตรและการตลาด	0.899
C16	1.6 ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการผลิตปุ๋ยชีวภาพ และน้ำหมักชีวภาพ	0.886
C17	1.7 ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการปรับปรุงบำรุงดิน เช่น การปลูกพืชปุ๋ย สด การใส่ปุ๋ยมาร์ล การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน	0.886
C18	1.8 ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการลดต้นทุนการผลิต	0.887
C19	1.9 ถ่ายทอดเทคโนโลยี เทคนิค และวิธีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน	0.888
C110	1.10 ถ่ายทอดความรู้ด้านการทำบัญชีฟาร์ม	0.896
C111	1.11 จัดทำจุดสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร	0.890
C112	1.12 จัดทำแปลงสาธิตด้านการเกษตร	0.893
C113	1.13 ให้อาสาสมัครเกษตรและผู้รู้ในชุมชนเป็นวิทยากรเกษตรกรในการถ่ายทอด เทคโนโลยีตามความถนัดแต่ละสาขาอาชีพ	0.896
C114	1.14 จัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆทั้งเทคโนโลยี ด้าน การเกษตรและการดำเนินงานของศูนย์	0.895

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

n = 20

ตัวแปร	หัวข้อ	Alpha If item deleted
2. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล		
C21	2.1 รวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม เช่น จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรลักษณะชุดดินชนิดพืชที่ปลูก	0.892
C22	2.2 จัดทำข้อมูลสถานการณ์ด้านการผลิตพืช สัตว์ และประมง เช่น สถานการณ์การปลูกข้าวในพื้นที่	0.890
C23	2.3 จัดทำทำเนียบวิทยากรเกษตรกรหรือผู้รู้และคลังความรู้ของชุมชน	0.892
C24	2.4 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำแผนที่การเกษตรระดับหมู่บ้าน	0.893
C25	2.5 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านและตำบล	0.895
3. การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช		
C31	3.1 แจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช โรคพืช และโรคระบาดสัตว์บกและสัตว์น้ำ	0.889
C32	3.2 แจ้งเตือนสภาพอากาศ ปริมาณน้ำ และ ภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ฝนแล้ง	0.891
C33	3.3 คาดคะเนราคาผลผลิตเกษตรเพื่อการวางแผนการผลิต	0.891
C34	3.4 จัดทำแปลงพยากรณ์เพื่อเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง	0.890
C35	3.5 ประชาสัมพันธ์การทำแปลงพยากรณ์เตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช	0.892
4. การให้บริการเกษตรกร		
C41	4.1 ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรให้ครบทุกครัวเรือน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	0.890
C42	4.2 ขึ้นทะเบียน ประชาคม และตรวจสอบพื้นที่โครงการขึ้นเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว) ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและครบถ้วน	0.888
C43	4.3 ให้คำแนะนำและคำปรึกษาปัญหาด้านการเกษตรการวินิจฉัยโรคทางด้านการเกษตร	0.891
C44	4.4 ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการจัดตั้งและการบริหารจัดการสถาบันเกษตรกรต่างๆ ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มเกษตรกรต่างๆ และเครือข่าย	0.887
C45	4.5 มีการประสานงานและให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ	0.890

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

n = 20

ตัว แปร	หัวข้อ	Alpha If item deleted
5. การเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ		
C51	5.1 มีการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมในทุกด้านกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัคร เกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0.892
C52	5.2 เป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานด้านพืช สัตว์ ประมง และพัฒนา ชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นองค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มเกษตรกร	0.887
C53	5.3 การประชุมทุกเดือนเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการบริหาร จัดการศูนย์ฯ	0.893
C54	5.4 มีการพิจารณากิจกรรมหรือโครงการต่างๆ รวมทั้งการวางแผนการปฏิบัติงาน	0.893
C55	5.5 มีการติดตามงานและประเมินผลการปฏิบัติงานของโครงการต่างๆ	0.894
Alpha =0 .895		

ตารางภาคผนวกที่ 2 คำสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของตอนที่ 4 ปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินงาน
ของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

n = 20

ตัว แปร	หัวข้อ	Alpha If item deleted
1.การถ่ายทอดเทคโนโลยี		
D111	1.1 ศูนย์ฯ ขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร รับทราบ	0.881
D112	1.2 ศูนย์ฯ ขาดความต่อเนื่องในการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร	0.874

ตารางภาคผนวกที่ 2(ต่อ)

n = 20

ตัวแปร	หัวข้อ	Alpha If item deleted
D113	1.3 สถานที่ตั้งศูนย์ฯ อยู่ไกลทำให้เกษตรกรไม่สะดวกในการเดินทางเข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยี	0.870
D114	1.4 ขาดการใช้ศูนย์ฯ ในการเป็นสถานที่ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี	0.851
2. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล		
D121	2.1 ศูนย์ฯ ขาดการประชาสัมพันธ์การรวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้าน กายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ให้เกษตรกรรับทราบ	0.856
D122	2.2 ขาดการใช้ศูนย์ฯ เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้าน กายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม	0.855
D123	2.3 เกษตรกรไม่ทราบการจัดทำข้อมูลสถานการณ์ด้านการผลิตพืช สัตว์ และประมง ของศูนย์ฯ	0.862
3. การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช		
D131	3.1 ขาดการใช้ศูนย์ฯ ในการพยากรณ์ทางการเกษตรการเตือนภัยธรรมชาติ และการ แจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืชและสัตว์	0.860
D132	3.2 ศูนย์ฯ ขาดการประชาสัมพันธ์การพยากรณ์ทางการเกษตร การเตือนภัย ธรรมชาติ และการแจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืชและสัตว์ ให้เกษตรกรรับทราบ	0.861
D133	3.3 ศูนย์ฯ ขาดความร่วมมือกับเกษตรกรในการจัดทำแปลงพยากรณ์	0.855
D134	3.4 ศูนย์ฯ ขาดการประชาสัมพันธ์การจัดทำแปลงพยากรณ์ให้เกษตรกรรับทราบ	0.857
4. การให้บริการเกษตรกร		
D141	4.1 ขาดการใช้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่ในการให้บริการทางการเกษตร	0.865
D142	4.2 ศูนย์ฯ ขาดความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้บริการ ณ ที่ ทำการศูนย์ฯ	0.860
D143	4.3 ศูนย์ฯ ขาดความร่วมมือจากอาสาสมัครเกษตรกรในการช่วยอำนวยความสะดวกใน การให้บริการแก่เกษตรกร	0.868
D144	5. การเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ	
D145	5.1 ศูนย์ฯ ขาดการมีส่วนร่วมจากเกษตรกรในพื้นที่และอาสาสมัครเกษตรกร	0.870
D146	5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของศูนย์ฯ ยังไม่มีการบูรณาการร่วมกันเนื่องจากมีภารกิจ มาก	0.862
Alpha = 0.872		

ตารางภาคผนวกที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

		n = 20
ตัวแปร	หัวข้อ	Alpha If item deleted
1.การถ่ายทอดเทคโนโลยี		
D211	1.1 ศูนย์ฯ ควรมีการจัดทำแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตร	0.940
D212	1.2 ศูนย์ฯ ควรมีการประชาสัมพันธ์การถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกรรับทราบอย่างทั่วถึง	0.940
D213	1.3 ศูนย์ฯ ควรมีการสำรวจความต้องการของเกษตรกรในการเข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยี	0.940
D214	1.4 ควรมีการใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยี	0.941
D215	1.5 ศูนย์ฯ ควรมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัย และน่าสนใจแก่เกษตรกร	0.940
D216	1.6 ศูนย์ฯ ควรมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในพื้นที่	0.941
D217	1.7 ศูนย์ฯ ควรมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง	.941
D218	1.8 ศูนย์ฯ ควรมีการใช้สื่อและอุปกรณ์ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัย และน่าสนใจ	0.940
D219	1.9 ศูนย์ฯ ควรมีการจัดตั้งจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรให้เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน	0.941
D2110	1.10 ศูนย์ฯ ควรมีการจัดทำแปลงสาธิตด้านการเกษตรเพื่อให้เห็น ผลชัดเจนและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	0.940
D2111	1.11 ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้ชุมชนรับทราบอย่างทั่วถึงทั้งหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล โรงเรียนและวัด	0.850
D2112	1.12 ศูนย์ฯ ควรปลูกฝังให้เยาวชนสนใจอาชีพด้านการเกษตรโดยการถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานด้านการเกษตรร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0.859

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

		n = 20
ตัว แปร	หัวข้อ	Alpha If item deleted
	2. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล	
D221	2.1 ศูนย์ฯ ควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	0.940
D222	2.2 ศูนย์ฯ ควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำข้อมูลสถานการณ์ด้านการผลิตพืช สัตว์ และประมง	0.940
D223	2.3 ศูนย์ฯ ควรจัดทำทำเนียบวิทยากรเกษตรกรหรือผู้รู้และคลังความรู้ของชุมชน	0.941
D224	2.4 ศูนย์ฯ ควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนที่การเกษตรระดับหมู่บ้านให้ถูกต้องชัดเจน	0.942
D225	2.5 ควรมีการใช้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่ในการเก็บรวบรวมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ	0.941
D226	2.6 ศูนย์ฯ ควรมีการเสนอของบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตร	0.941
D227	2.7 ศูนย์ฯ ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านและตำบล โดยร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0.940
D228	2.8 ศูนย์ฯ ควรมีการนำเสนอแผนพัฒนาการเกษตรฯ ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและของบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนฯ	0.941
D229	2.9 ศูนย์ฯ ควรจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน โดยให้เกษตรกรในชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล	0.847
D210	2.10 ศูนย์ฯ ควรประชาสัมพันธ์การเก็บข้อมูลพื้นฐานฯ ให้ชุมชนรับทราบอย่างทั่วถึง	0.844

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

		n = 20
ตัว แปร	หัวข้อ	Alpha If item deleted
D211	2.11 ศูนย์ฯ ควรให้อาสาสมัครเกษตรประจำหมู่บ้านเป็นผู้อำนวยความสะดวกและ ติดต่อประสานงานด้านการเก็บข้อมูลพื้นฐานฯในพื้นที่	0.836
3.การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช		
D231	3.1 ศูนย์ฯ ควรมีการแจ้งการเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช โรคพืช และโรคระบาดสัตว์ บกและสัตว์น้ำ ให้ชัดเจน แม่นยำและทันต่อสถานการณ์	0.940
D232	3.2 ศูนย์ฯ ควรมีการแจ้งเตือนสภาพอากาศ ปริมาณน้ำ และ ภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำ ท่วม ฝนแล้ง ให้ชัดเจน แม่นยำและทันต่อสถานการณ์	0.940
D233	3.3 ศูนย์ฯ ควรมีการคาดคะเนราคาผลผลิตเกษตรเพื่อการวางแผนการผลิต ให้ชัดเจน แม่นยำและทันต่อสถานการณ์	0.940
D234	3.4 ศูนย์ฯ ควรมีการจัดทำแปลงพยากรณ์ เพื่อเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืชอย่าง ต่อเนื่อง	0.940
D235	3.5 ศูนย์ฯ ควรประชาสัมพันธ์การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืชของ ศูนย์ให้ชุมชนรับทราบอย่างทั่วถึง	0.833
D236	3.6 ศูนย์ฯ ควรจัดให้มีเกษตรกรผู้รับผิดชอบการจัดทำแปลงพยากรณ์ผลัดเปลี่ยน หมุนเวียนกันทุกหมู่บ้าน	0.831
4.การให้บริการเกษตรกร		
D241	4.1 ศูนย์ฯ ควรขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรให้ครบทุกครัวเรือน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	0.940
D242	4.2 ศูนย์ฯ ควรขึ้นทะเบียน ประชาคม และตรวจสอบพื้นที่โครงการขึ้นเกษตรกรผู้ ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว) ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและครบถ้วน	0.939
D243	4.3 ศูนย์ฯ ควรมีการให้คำแนะนำและคำปรึกษาปัญหาด้าน การเกษตร การ วินิจฉัยโรคทางการเกษตรให้ชัดเจนแม่นยำ และทันต่อสถานการณ์	0.940
D244	4.4 ศูนย์ฯ ควรมีการให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการจัดตั้งและการบริหารจัดการ สถาบันเกษตรกรต่างๆ ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุว เกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มเกษตรกรต่างๆและเครือข่าย ให้ชัดเจนและ รวดเร็ว	0.940
D245	4.5 ศูนย์ฯ ควรมีการประสานงานและให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆเมื่อเกิดภัย ธรรมชาติให้ทันต่อสถานการณ์	0.941

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

		n = 20
ตัว แปร	หัวข้อ	Alpha If item deleted
D246	4.6 ศูนย์ฯ ควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ ปรับปรุงสถานที่ตั้งของศูนย์ฯ ให้สะอาด สวยงาม เหมาะสม ในการเข้ารับบริการ	0.835
D247	4.7 ศูนย์ฯ ควรจัดตั้งเวรเพื่อรักษา ดูแล ทำความสะอาดศูนย์ฯ	0.837
D248	4.8 ควรให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาให้บริการ ที่ศูนย์ฯ อาทิตย์ละ 1 ครั้ง	0.857
	5.การเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ	
D251	5.1 ศูนย์ฯ ควรมีการประสานงานให้เกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการแบบมีส่วนร่วมในทุกด้าน	0.940
D252	5.2 ควรมีการใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานด้านพืช สัตว์ ประมง และพัฒนาชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นองค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มเกษตรกร	0.940
D253	5.3 ศูนย์ฯ ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาศูนย์ฯ โดยการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0.941
D254	5.4 ศูนย์ฯ ควรมีการจัดให้มีการประชุมทุกเดือนเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นและ ตัดสินใจในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ได้แก่ การพิจารณากิจกรรม/โครงการการวางแผนการปฏิบัติงาน	0.940
D255	5.5 ควรมีการใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ และ ดำเนินกิจกรรมต่างๆ	0.941
D256	5.6 ศูนย์ฯ ควรมีการเสนอของบประมาณในการประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0.940
D257	5.7 ศูนย์ฯ ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ	0.940
D258	5.8 ควรใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนและ โรงเรียน	0.829
D259	5.9 ควรใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการเรียนรู้ด้านเคหกิจเกษตรของชุมชนและ โรงเรียน	0.827
D2510	5.10 ควรมีการศึกษาดูงานจากศูนย์ฯ ที่ดำเนินงานประสบความสำเร็จ	0.829
D2511	5.11 ควรมีการสร้างเครือข่ายระหว่างศูนย์ฯ ในตำบลอื่นๆ	0.831
Alpha = 0.915		

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์

เลขที่

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ :.....

สถานที่สัมภาษณ์ :.....

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย**เรื่อง****ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอด****เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง****คำชี้แจง**

แบบสัมภาษณ์การวิจัยนี้ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบฟังแล้วผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( )

หน้าข้อความที่ต้องการ และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร1. เพศ [a1]

( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง

2. อายุ.....ปี [a2]3. สถานภาพการสมรส [a3]

( ) 1. โสด ( ) 2. สมรส

( ) 3. หม้ายหรือหย่าร้าง ( ) 4. อื่นๆระบุ.....

4. จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน.....คน [a4]5. ระดับการศึกษา [a5]

( ) 1. ไม่ได้รับการศึกษา ( ) 2. ประถมศึกษา

- ( ) 3. มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ( ) 4. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ป.ว.ช.)
 ( ) 5. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ป.ว.ส.) ( ) 6. ปริญญาตรี
 ( ) 7. สูงกว่าปริญญาตรี ( ) 8. อื่นๆ ระบุ.....
6. อาชีพภาคการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ( ) 1. ด้านพืช (ทำนา ทำสวน ปลูกผัก ทำไร่) [a61]
 ( ) 2. ด้านปศุสัตว์ [a62]
 ( ) 3. ด้านประมง [a63]
 ( ) 4. รับจ้างทางการเกษตร [a64]
 ( ) 5. อื่นๆ ระบุ..... [a65]
7. ถ้าท่านมีอาชีพนอกภาคการเกษตร ท่านประกอบอาชีพอะไรบ้าง [a7]
 ( ) 1. ไม่มี
 ( ) 2. มี(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ( ) 1. รับราชการ [a721]
 ( ) 2. รัฐวิสาหกิจ [a722]
 ( ) 3. ผู้นำชุมชน [a723]
 ( ) 4. ลูกจ้างของรัฐ [a724]
 ( ) 5. ประกอบธุรกิจทางการค้า [a725]
 ( ) 6. รับจ้างทั่วไป [a726]
 ( ) 7. อื่นๆ ระบุ..... [a727]
8. จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร.....ไร่ [a8]
9. ลักษณะการถือครอง
 ( ) 1. ของตนเองหรือครัวเรือน จำนวน.....ไร่ [a91]
 ( ) 2. เช่า จำนวน.....ไร่ [a92]
 ( ) 3. ทำประโยชน์โดยไม่ได้เช่า จำนวน.....ไร่ [a93]
 ( ) 4. อื่นๆ ระบุ.....จำนวน.....ไร่ [a94]
10. ท่านมีรายได้ในภาคการเกษตรในรอบปีที่ผ่านมา.....บาท [a10]
 11. ท่านมีรายได้นอกภาคการเกษตรในรอบปีที่ผ่านมา.....บาท [a11]
 12. การได้รับการอบรมความรู้ด้านการเกษตรในรอบปีที่ผ่านมา [a12]
 ( ) 1. ไม่เคย ( ) 2. เคย .....ครั้ง/ปี

13. การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร [a13]
- ( ) 1. ไม่เป็น
- ( ) 2. เป็น(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) 1. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร [a1321]
- ( ) 2. กลุ่มเกษตรกร [a1322]
- ( ) 3. สหกรณ์การเกษตร [a1323]
- ( ) 4. กลุ่มส่งเสริมอาชีพ/กลุ่มวิสาหกิจ [a1324]
- ( ) 5. ลูกค้าธกส. [a1325]
- ( ) 6. อื่นๆ ระบุ..... [a1326]
14. สถานภาพทางสังคม [a14]
- ( ) 1. ไม่มีตำแหน่งทางสังคม
- ( ) 2. มี โดยเป็น(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) 1. ผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สอบต.) [a1421]
- ( ) 2. อาสาสมัครเกษตร [a1422]
- ( ) 3. หมอдин [a1423]
- ( ) 4. อาสาปศุสัตว์ [a1424]
- ( ) 5. ประมงอาสา [a1425]
- ( ) 6. อื่นๆ ระบุ..... [a1426]
15. ท่านได้รับแหล่งข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) 1. ผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สอบต.) [a151]
- ( ) 2. เจ้าหน้าที่ของรัฐ [a152]
- ( ) 3. เอกสารของหน่วยงานราชการ [a153]
- ( ) 4. สื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์แผ่นพับ วารสาร) [a154]
- ( ) 5. สื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต [a155]
- ( ) 6. วิทยุกระจายเสียง [a156]
- ( ) 7. วิทยุโทรทัศน์ [a157]
- ( ) 8. หอกระจายข่าว [a158]
- ( ) 9. อื่นๆ ระบุ..... [a159]
16. จำนวนการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรในรอบปีที่ผ่านมา..... ครั้ง/ปี [a16]

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

2.1 การรู้จักและใช้บริการจากศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

1. ท่านรู้จักศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนรสิงห์ หรือไม่ [b11]
 ไม่รู้จัก รู้จัก
2. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากศูนย์ฯหรือไม่ [b12]
 ไม่เคย เคย ระบุจำนวนครั้ง.....ครั้ง
3. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเคยมาใช้บริการ หรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ หรือไม่ [b13]
 ไม่เคย เคย ระบุจำนวนครั้ง.....ครั้ง
4. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านไปขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ ในด้านใดบ้าง [b14]
 ไม่เคย
 เคย โดยไปขอคำแนะนำด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) [b142]
 ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง การพยากรณ์ด้านการเกษตร
 จันทะเบียนเกษตรกร แปลรูป เกษตรผสมผสาน ข้อมูลการเกษตร
 อุปกรณ์การเกษตร อื่นๆ ระบุ.....
5. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเคยใช้บริการจุดสาธิตทางการเกษตรของศูนย์ฯ หรือไม่ [b15]
 ไม่เคย เคย ระบุจำนวนครั้ง.....ครั้ง
6. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเคยได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จากศูนย์ฯ หรือไม่ [b16]
 ไม่เคย เคย ระบุจำนวนครั้ง.....ครั้ง
7. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมกับศูนย์ฯ หรือไม่ [b17]
 ไม่เคย เคย ระบุจำนวนครั้ง.....ครั้ง

2.2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

ประเด็น	ใช่	ไม่ใช่	รหัส
1. ศูนย์ฯ มีหน้าที่ให้บริการด้านการเกษตรซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตร			[b21]
2. ศูนย์ฯ เป็นจุดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้คำปรึกษาด้านการเกษตรตลอดจนเผยแพร่ข่าวสารการเกษตรในชุมชน			[b22]
3. ภารกิจของศูนย์ฯ คือ ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยต่างๆ			[b23]
4. ศูนย์ฯ ดำเนินการภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และเกษตรกรในพื้นที่			[b24]
5. ศูนย์ฯ ต้องมีจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือจุดสาธิตการเกษตรโดยพิจารณาคัดเลือกจากฟาร์มของผู้นำชุมชน			[b25]
6. ในการบริหารศูนย์ฯ ต้องมีคณะกรรมการบริหารจำนวนรวมทั้งสิ้น 9 คน			[b26]
7. คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบตำบลเป็นประธานบริหารศูนย์ฯ โดยตำแหน่ง			[b27]
8. คณะกรรมการศูนย์ฯ ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของศูนย์ฯ แบบบูรณาการกับหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง			[b28]
9. คณะกรรมการศูนย์ฯ เป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของจังหวัด			[b29]
10. ภารกิจของศูนย์ฯ คือ การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันเรียนรู้			[b210]
11. ศูนย์ฯ ต้องพยากรณ์ และเตือนภัยธรรมชาติ ภัยศัตรูพืช และภัยเศรษฐกิจ ให้เกษตรกรในพื้นที่รับทราบ			[b211]
12. ศูนย์ฯ ต้องจัดเก็บข้อมูลการเกษตรด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม และข้อมูลสถานการณ์ในพื้นที่ให้เป็นปัจจุบัน			[b212]
13. ศูนย์ฯ ต้องส่งเสริมกลุ่มและเครือข่าย สนับสนุนการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน โดยร่วมกันผลิตและรวมกันจำหน่าย			[b213]
14. ศูนย์ฯ ร่วมกับอาสาสมัครเกษตรกรในการมีส่วนร่วมจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน เพื่อวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของพื้นที่			[b214]
15. สมาชิกของศูนย์ฯ คือเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานเกษตรอำเภอเท่านั้น			[b215]

ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับความต้องการของท่านตามเกณฑ์ต่อไปนี้

5= มีความต้องการในระดับมากที่สุด

4= มีความต้องการในระดับมาก

3 = มีความต้องการในระดับปานกลาง

2 = มีความต้องการในระดับน้อย

1 = มีความต้องการในระดับน้อยที่สุด

ประเด็น	ระดับความต้องการ					รหัส
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
1. การถ่ายทอดเทคโนโลยี						
1.1 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯถ่ายทอดเทคโนโลยีเทคนิค และวิธีการปลูกพืชในระดับใด						[c11]
1.2 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯถ่ายทอดเทคโนโลยีเทคนิค และวิธีการเลี้ยงสัตว์ในระดับใด						[c12]
1.3 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯถ่ายทอดเทคโนโลยีเทคนิค และวิธีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในระดับใด						[c13]
1.4 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯถ่ายทอดเทคโนโลยีเทคนิค และวิธีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในระดับใด						[c14]
1.5 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯถ่ายทอดเทคโนโลยีเทคนิค และวิธีการจัดการสินค้าเกษตรและการตลาดในระดับใด						[c15]
1.6 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯถ่ายทอดเทคโนโลยีเทคนิค และวิธีการผลิตปุ๋ยชีวภาพ และน้ำหมักชีวภาพ ระดับใด						[c16]
1.7 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯถ่ายทอดเทคโนโลยีเทคนิค และวิธีการปรับปรุงบำรุงดิน เช่น การปลูกพืชปุ๋ยสด การใส่ปุ๋ยหมัก การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินในระดับใด						[c17]

ประเด็น	ระดับความต้องการ					รหัส
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
1.8 ท่านต้องการให้ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเทคนิค และวิธีการลดต้นทุนการผลิตในระดับใด						[c18]
1.9 ท่านต้องการให้ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเทคนิค และวิธีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) ในระดับใด						[c19]
1.10 ท่านต้องการให้ศูนย์ถ่ายทอดความรู้ด้านการทำบัญชีฟาร์มในระดับใด						[c110]
1.11 ท่านต้องการให้ศูนย์ จัดทำจุดสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรในระดับใด						[c111]
1.12 ท่านต้องการให้ศูนย์ จัดทำแปลงสาธิตด้านการเกษตรในระดับใด						[c112]
1.13 ท่านต้องการให้อาสาสมัครเกษตรและผู้รู้ในชุมชนเป็นวิทยากรเกษตรกรในการถ่ายทอดเทคโนโลยีตามความถนัดแต่ละสาขาอาชีพในระดับใด						[c113]
1.14 ท่านต้องการให้ศูนย์ จัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทั้งเทคโนโลยี ด้านการเกษตรและการดำเนินงานของศูนย์ในระดับใด						[c114]
1.15 ท่านต้องการให้ศูนย์ มีการพาไปศึกษาดูงาน ด้านการเกษตร ที่ประสบผลสำเร็จในระดับใด						[c115]
1.16 อื่นๆ ระบุ.....						[c116]
2. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล						
2.1 ท่านต้องการให้ศูนย์รวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม เช่น จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรลักษณะชุดดิน ชนิดพืชที่ปลูกในระดับใด						[c21]

ประเด็น	ระดับความต้องการ					รหัส
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
2.2 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำข้อมูล สถานการณ์ ด้านการผลิตพืชสัตว์ และประมง เช่น สถานการณ์ การปลูกข้าวในพื้นที่ในระดับใด						[c22]
2.3 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำทำเนียบวิทยากร เกษตรกรหรือผู้รู้และคลังความรู้ของชุมชนใน ระดับใด						[c23]
2.4 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำแผนที่ การเกษตร ระดับหมู่บ้านในระดับใด						[c24]
2.5 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำแผนพัฒนาการ เกษตรระดับหมู่บ้านและตำบลในระดับใด						[c25]
2.6 อื่นๆ ระบุ.....						[c26]
3.การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช						
3.1 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ มีการแจ้งเตือนภัยการ ระบาดของศัตรูพืช โรคพืช และโรคระบาดสัตว์บก และสัตว์น้ำในระดับใด						[c31]
3.2 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ มีการแจ้งเตือนสภาพ อากาศ ปริมาณน้ำ และ ภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำ ท่วม ฝนแล้งในระดับใด						[c32]
3.3 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ คาดคะเนราคาผลผลิต เกษตรเพื่อการวางแผนการผลิตในระดับใด						[c33]
3.4 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ จัดทำแปลงพยากรณ์ เพื่อเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืชอย่างต่อเนื่องใน ระดับใด						[c34]
3.5 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ ประชาสัมพันธ์การ จัดทำแปลงพยากรณ์เตือนภัยธรรมชาติและ ศัตรูพืชในระดับใด						[c35]

ประเด็น	ระดับความต้องการ					รหัส
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
4. การให้บริการเกษตรกร						
4.1 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรให้ครบทุกครัวเรือน ถูกต้องและเป็นปัจจุบันในระดับใด						[c41]
4.2 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯขึ้นทะเบียน ประชาคม และตรวจสอบพื้นที่โครงการขึ้นเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว) ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและครบถ้วนในระดับใด						[c42]
4.3 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯให้คำแนะนำและคำปรึกษาปัญหาด้านการเกษตรการวินิจฉัยโรคทางการเกษตรในระดับใด						[c43]
4.4 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการจัดตั้งและการบริหารจัดการสถาบันเกษตรกรต่างๆ ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มเกษตรกรต่างๆ และเครือข่ายในระดับใด						[c44]
4.5 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ มีการประสานงานและให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆเมื่อเกิดภัยธรรมชาติในระดับใด						[c45]
4.6 อื่นๆ ระบุ.....						[c46]
5.การเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ						
5.1 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ มีการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมในทุกด้านกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับใด						[c51]

ประเด็น	ระดับความต้องการ					รหัส
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
5.2 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานด้านพืช สัตว์ ประมง และพัฒนาชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มเกษตรกรในระดับใด						[c52]
5.3 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ มีการประชุมทุกเดือนเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ในระดับใด						[c53]
5.4 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ มีการพิจารณากิจกรรมหรือโครงการต่างๆ รวมทั้งการวางแผนการปฏิบัติงานในระดับใด						[c54]
5.5 ท่านต้องการให้ศูนย์ฯ มีการติดตามงานและประเมินผลการปฏิบัติงานของโครงการต่างๆ ในระดับใด						[c55]
5.6 อื่นๆ ระบุ.....						[c56]
6. ความต้องการด้านอื่นๆ						
6.1 อื่นๆ ระบุ.....						[c61]
6.2 อื่นๆ ระบุ.....						[c62]

5.2 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะของเกษตรกร					รหัส
	เห็นด้วยมากที่สุด (5)	เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)	
1. การถ่ายทอดเทคโนโลยี						
1.1 ศูนย์ฯ ควรมีการจัดทำแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตร						[d211]
1.2 ศูนย์ฯ ควรมีการประชาสัมพันธ์การถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกรรับทราบอย่างทั่วถึง						[d212]
1.3 ศูนย์ฯ ควรมีการสำรวจความต้องการของเกษตรกร ในการเข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยี						[d213]
1.4 ควรมีการใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยี						[d214]
1.5 ศูนย์ฯ ควรมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัย และน่าสนใจแก่เกษตรกร						[d215]
1.6 ศูนย์ฯ ควรมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในพื้นที่						[d216]
1.7 ศูนย์ฯ ควรมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง						[d217]
1.8 ศูนย์ฯ ควรมีการใช้สื่อและอุปกรณ์ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัย และน่าสนใจ						[d218]
1.9 ศูนย์ฯ ควรมีการจัดตั้งจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรให้เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน						[d219]
1.10 ศูนย์ฯ ควรมีการจัดทำแปลงสาธิตด้านการเกษตร เพื่อให้เห็น ผลชัดเจนและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง						[d2110]
1.11 ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้ชุมชนรับทราบอย่างทั่วถึงทั้งหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล โรงเรียนและวัด						[d2111]

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะของ เกษตรกร					รหัส
	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (5)	เห็น ด้วย มาก (4)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (3)	เห็น ด้วย น้อย (2)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (1)	
1.12 ศูนย์ฯ ควรปลูกสิ่งให้เยาวชนสนใจอาชีพด้าน การเกษตร โดยการถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงาน ด้านการเกษตรร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัคร เกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						[d2112]
1.13.อื่นๆ ระบุ.....						[d2113]
2. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล						
2.1 ศูนย์ฯ ควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ รวบรวมข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ทั้งด้าน กายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ให้ถูกต้องและ เป็นปัจจุบัน						[d221]
2.2 ศูนย์ฯ ควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ จัดทำข้อมูลสถานการณ์ด้านการผลิตพืชสัตว์ และ ประมง						[d222]
2.3 ศูนย์ฯ ควรจัดทำทำเนียบวิทยากรเกษตรกรหรือ ผู้รู้และคลังความรู้ของชุมชน						[d223]
2.4 ศูนย์ฯ ควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำ แผนที่การเกษตรระดับหมู่บ้าน ให้ถูกต้องและชัดเจน						[d224]
2.5 ควรมีการใช้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่ในการเก็บ รวบรวมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ						[d225]
2.6 ศูนย์ฯ ควรมีการเสนอขอของบประมาณจากองค์กร บริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ จัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตร						[d226]

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะของ เกษตรกร					รหัส
	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (5)	เห็น ด้วย มาก (4)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (3)	เห็น ด้วย น้อย (2)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (1)	
2.7 ศูนย์ฯ ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับ หมู่บ้านและตำบลโดยร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						[d227]
2.8 ศูนย์ฯ ควรมีการนำเสนอแผนพัฒนาการเกษตรฯ ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องและของบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน ตามแผนฯ						[d228]
2.9 ศูนย์ฯ ควรจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน โดยให้ เกษตรกรในชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและ ตรวจสอบข้อมูล						[d229]
2.10 ศูนย์ฯ ควรประชาสัมพันธ์การเก็บข้อมูลพื้นฐาน ให้ชุมชนรับทราบอย่างทั่วถึง						[d2210]
2.11 ศูนย์ฯ ควรให้อาสาสมัครเกษตรประจำหมู่บ้าน เป็นผู้อำนวยความสะดวกและติดต่อประสานงาน ด้านการเก็บข้อมูลพื้นฐานฯในพื้นที่						[d2211]
2.12 อื่นๆ ระบุ						[d2212]
3.การพยากรณ์ การเตือนภัยธรรมชาติและศัตรูพืช						
3.1 ศูนย์ฯ ควรมีการแจ้งการเตือนภัยการระบาดของ ศัตรูพืช โรคพืช และโรคระบาดสัตว์บกและสัตว์น้ำ ให้ชัดเจน แม่นยำและทันต่อสถานการณ์						[d231]
3.2 ศูนย์ฯ ควรมีการแจ้งเตือนสภาพอากาศ ปริมาณน้ำ และ ภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ฝนแล้ง ให้ชัดเจน แม่นยำและทันต่อสถานการณ์						[d232]
3.3 ศูนย์ฯ ควรมีการคาดคะเนราคาผลผลิตเกษตรเพื่อ การวางแผนการผลิต ให้ชัดเจน แม่นยำและทันต่อ สถานการณ์						[d233]

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะของ เกษตรกร					รหัส
	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (5)	เห็น ด้วย มาก (4)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (3)	เห็น ด้วย น้อย (2)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (1)	
	3.4 ศูนย์ฯ ควรมีการจัดทำแปลงพยากรณ์ เพื่อเตือนภัย ธรรมชาติและศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง					
3.5 ศูนย์ฯ ควรประชาสัมพันธ์การพยากรณ์ การเตือน ภัยธรรมชาติและศัตรูพืชของศูนย์ฯให้ชุมชนรับทราบ อย่างทั่วถึง						[d235]
3.6 ศูนย์ฯ ควรจัดให้มีเกษตรกรผู้รับผิดชอบการ จัดทำแปลงพยากรณ์ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันทุก หมู่บ้าน						[d236]
3.7 อื่นๆ ระบุ.....						[d237]
4.การให้บริการเกษตรกร						
4.1 ศูนย์ฯ ควรขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียน เกษตรกรให้ครบทุกครัวเรือน ถูกต้องและเป็น ปัจจุบัน						[d241]
4.2 ศูนย์ฯ ควรขึ้นทะเบียน ประชาคม และตรวจสอบ พื้นที่โครงการขึ้นเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว) ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและครบถ้วน						[d242]
4.3 ศูนย์ฯ ควรมีการให้คำแนะนำและคำปรึกษา ปัญหาด้านการเกษตร การวินิจฉัยโรคทางค้ำ การเกษตรให้ชัดเจนแม่นยำ และทันต่อสถานการณ์						[d243]
4.4 ศูนย์ฯ ควรมีการให้คำแนะนำและคำปรึกษาใน การจัดตั้งและการบริหารจัดการสถาบันเกษตรกร ต่างๆ ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่ม เกษตรกรต่างๆและเครือข่าย ให้ชัดเจนและรวดเร็ว						[d244]

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะของ เกษตรกร					รหัส
	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (5)	เห็น ด้วย มาก (4)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (3)	เห็น ด้วย น้อย (2)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (1)	
4.5 ศูนย์ฯ ควรมีการประสานงานและให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆเมื่อเกิดภัยธรรมชาติให้ทันต่อสถานการณ์						[d245]
4.6 ศูนย์ฯ ควรร่วมมือกับเกษตรกรในพื้นที่ปรับปรุงสถานที่ตั้งของศูนย์ฯ ให้สะอาด สวยงาม เหมาะสมในการเข้ารับบริการ						[d246]
4.7 ศูนย์ฯ ควรจัดตั้งเวรเพื่อรักษา ดูแล ทำความสะอาดศูนย์ฯ						[d247]
4.8 ควรให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลิตเปลี่ยนหมอนเวียนกันมาให้บริการที่ศูนย์ฯ อาทิตย์ละ 1 ครั้ง						[d248]
4.9 อื่นๆ ระบุ.....						[d249]
5.การเป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ						
5.1 ศูนย์ฯ ควรมีการประสานงานให้เกษตรกรในพื้นที่อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการแบบมีส่วนร่วมในทุกด้าน						[d251]
5.2 ควรมีการใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการบูรณาการกับหน่วยงานด้านพืช สัตว์ ประมง และพัฒนาชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นองค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มเกษตรกร						[d252]
5.3 ศูนย์ฯควรมีการจัดทำแผนพัฒนาศูนย์ฯ โดยการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						[d253]

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะของ เกษตรกร					รหัส
	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (5)	เห็น ด้วย มาก (4)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (3)	เห็น ด้วย น้อย (2)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (1)	
	5.4 ศูนย์ฯ ควรมีการจัดให้มีการประชุมทุกเดือนเพื่อ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการบริหาร จัดการศูนย์ฯ ได้แก่ การพิจารณากิจกรรม/โครงการ การวางแผนการปฏิบัติงาน					
5.5 ควรมีการใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการ ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯและดำเนินกิจกรรมต่างๆ						[d255]
5.6 ศูนย์ฯ ควรมีการเสนอของบประมาณในการ ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯต่อ องค์การบริหารส่วน ตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						[d256]
5.7 ศูนย์ฯ ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ของศูนย์ฯ						[d257]
5.8 ควรใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการเรียนรู้ด้าน การเกษตรของชุมชนและ โรงเรียน						[d258]
5.9 ควรใช้ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์กลางในการเรียนรู้ด้าน เคหกิจเกษตรของชุมชนและ โรงเรียน						[d259]
5.10 ควรมีการศึกษาดูงานจากศูนย์ฯ ที่ดำเนินงาน ประสบความสำเร็จ						[d2510]
5.11 ควรมีการสร้างเครือข่ายระหว่างศูนย์ฯ ในตำบล อื่นๆ						[d2511]
5.12อื่นๆ ระบุ.....						[d2512]
6.ข้อเสนอแนะอื่นๆ ระบุ.....						
6.1						[d261]
6.2						[d262]

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวรัชณี อรรถลาภี
วัน เดือน ปีเกิด	27 เมษายน 2526
สถานที่เกิด	อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วิทยาศาสตรกรรมการประมง) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอป่าโมกจังหวัดอ่างทอง กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

